

Vlastimil Marek

Hlásím se o Nobelovu cenu

Další fejetony o době, ženách a jiném myšlení

Praha 2008

Vydáno vlastním nákladem

Praha 2008, 1. vydání

Grafická úprava: studio Green Mango

Tisk: GEMI s.r.o.

© Vlastimil Marek

ISBN 978-80-254-3419-2

Poděkování: všem, kteří a které nelenili a napsali svůj názor,

Tamaře, která mne inspirovala víc, než tuší,

a dvěma mým nejlepšími čtenářkám: Mirce Šmídové a Hance Blažkové.

Ministerstvo informací varuje:

Nadměrná konzumace fejetonů této knihy (a dokonce i některých třeskutých vět) může poškodit váš smysl pro tradice a pozitivně ovlivnit váš světónázor.

Dva rozdílné mozky

V časopise Reflex 38/07 se (docela třesknutě!) píše o rizicích hormonální antikoncepce (*Falešná březost*) – tak teď už mi snad účastnice mých přednášek, kterým o tom vyprávím už patnáct let, uvěří. Na internetu se objevil (docela pádný) blog Jany Mihovičové o situaci v porodnictví, a také řada článků na téma výzkumu „kde“ sídlí v mozku inteligence. Mimo jiné bylo zjištěno, že rozdíly mezi mužem a ženou jsou i v tomto ohledu daleko dramatičtější, než jsme tušili: „Evoluce vytvořila dva odlišné typy mozku, přičemž oba jsou určeny ke stejné inteligentnímu chování.“ Lze se tedy divit, že žena je jiný, pro muže často zcela nepochopitelný tvor, a naopak, že ženy musí zapomenout na touhu, že je ten jejich pochopí?

Když jsem v roce 1984 začal od amerických přátel dostávat xeroxovaný *BrainMind bulletin* Marilyn Fergussonové, a ve svých samizdatových překladech a na přednáškách začal šířit zvěsti o rozdílech mezi mozkovými hemisférami, ťukali si někteří posluchači a čtenáři na čelo: takové nesmysly. Vida, už je to tady, dnes už se o tom začíná běžně psát (bohužel stále ještě ne ve školních učebnicích). Podobně se ale čtenáři chovali i o patnáct let později, když k nám začali již oficiálně přicházet zprávy o rozdílech mezi muži a ženami. Bohužel se ale, až na výjimky, o těchto tak zásadních věcech, člověk doposud nedozvěděl jinak, než usilovným samostatným pátráním.

I odjinud se potvrdilo, co mi na přednáškách ženy odmítají věřit, a tak jim teď budu moci citovat (snad uvěří): „Podle etologických studií se totiž žena chová různě v různých fázích menstruačního cyklu, a mění se i její vnímání. Před nástupem ovulace se zostří její smysly, hlavně čich. Samec, který jí nejlépe 'voní', jinými slovy, jeho pižmo obsahuje příjemné feromony, má totiž nejkompatibilnější imunitní systém a je nejlepším potenciálním otcem jejich dětí. Hormonální antikoncepce ale tuto funkci tlumí a znesnadňuje ženě orientaci mezi nápadníky. Moderní žena zkrátka neovuluje a hormonálně je regulována jako vodní toky nebo nájemné,“ píše pravdivě, i když odvážně, Lucie Tomanová.

Nálezy výzkumníků pod vedením Richarda Haiera, profesora psychologie z University of California, který se oblastí lidské inteligence zabývá již dlouhou dobu, a tak se o jeho závěrech, ačkoli jsou jakkoli kontroverzní, nepochybuje, jsou z hlediska posledního století lékařství a anatomických znalostí člověka (a v tomto případě mozku) převratné.

Muži totiž mají ve srovnání se ženami šest a půl krát více šedé hmoty mozku, tedy té hmoty o které se soudilo, že má co do činění s obecnou inteligencí. Ženy zase mají, ve srovnání se svými mužskými protějšky, desetkrát více bílé hmoty mozku, která má podle aktivity zjištěné tomografem, vztah k jinému typu inteligence. Šedá hmota přitom představuje centra, která informace zpracovávají, zatímco o bílé hmotě se soudí, že má na starosti jejich sesíťování.

Podle Rexe Junga, neuropsychologa z Nového Mexika, mohou tyto rozdíly pomoci vysvětlit proč muži mají tendenci být lepší v řešení úkolů zaměřených na zaměstnávání jednoho mozkového centra (viz matematika), zatímco ženy mají tendenci lépe se vypořádat s vyhodnocením nabytých informací a s dáváním si věcí do souvislostí. Například u informací uložených v různých lokalitách šedé hmoty. Jako příklad zde může sloužit učení se jazykům, kde slovní zásoba a pravidla stavby vět jsou záležitostmi odlišných mozkových lokalit. Propojování a využívání těchto center současně nedělá ženám, díky rozvinutější bílé hmotě mozku, problémy

Zveřejněná studie odhalila i další zajímavé věci. Například, že v mozcích žen a mužů existují ve vztahu k inteligenci rozdíly v umístění jednotlivých center aktivity. Tak vysvětlují výzkumníci zjištění, že 84% všech oblastí šedé hmoty a 86% oblastí bílé hmoty (dávané do souvislosti s inteligencí) se u žen nachází ve frontálních lalocích mozku. Muži mají ve frontálních lalocích jen 45% inteligenčních center šedé hmoty a nemají zde žádná centra bílé hmoty. Mužská intelektuální centra šedé hmoty mozku jsou jakoby více rozeseta do různých koutů mozku. Podle Američanů tento magnetickou rezonancí zjištěný fakt dokládající „centralizovanější“ inteligenci u žen potvrzují také již dříve pozorovaná klinická pozorování. Pokud totiž dojde k poranění frontálních mozkových laloků, má to u žen většinou horší následky (ve smyslu ovlivnění jejich poznávacích schopností a schopnosti se učit), než u obdobně poraněných mužů.

Tohle všechno ovšem „nedokládá“ zatím nic jiného, než že se lékaři a anatomové pořádně seklí: nejméně celé století (a filosofové a myslitelé a spisovatelé několik staletí) pracovali se zcela špatnými informacemi. Přání bylo otcem, v tomto případě mužem myšlenky. Muži pak celou tu dobu (vědecky!) vnucovali ženám své mužské pocity, a z nich vyplývající mužské způsoby řešení ženských radostí a starostí. Muži psali příručky pro nastávající matky, muži psali učebnice porodnictví atd. atd. Neuropatologové a autoři učebnic anatomie celé 20. století neuvěřitelně zaslepeně mluvili a vyučovali o mozku člověka – muže (protože např. v období válek pitvali především

mozky mrtvých vojáků, tedy mužů) bez ohledu na rozdíly v anatomii mozků žen, které zcela jistě při pitvách nalézali. Jaké další „omyly“ a „drobná“ přehlédnutí nám ještě zamlčeli a zamlčují?

Konečně tak snad skončí vláda suverénní a arogantní blahosklonnosti obvodních, praktických, ale i specializovaných lékařů, s jakou tvrdí, že tohle vás nemůže bolet, a tamto si vymyslíte... Celá desetiletí také donedávna operovali a vyšetřovali křičící novorozence a tvrdili, že novorozenec bolest nevnímá! Podobně arogantně a mimo mísu pak jsou kariéry a obvyklé názory i většiny mužů a hlavně déle sloužících politiků a generálů (kteří jsou dle svého mínění schopni řídit jakýkoliv obor či odborný tým) a jiných „ředitelů zeměkoule“.

Vypadá to navíc, že dva rozdílné mozky mají nejen ženy a muži, ale i konzervativci a liberálové (a komunisti a anarchističtí).

Je nejvyšší čas prosadit tyhle nové, ale konečně, poprvé v novodobé historii lidstva, přece jen relevantnější a viditelně prokázané informace a vědomosti (a jejich důsledky) do všech úrovní společnosti. A začít bychom měli tím, že „dovolíme“ ženám, protože mají jiné, ale stejně výkonné mozky, které dokáží problémy vyřešit jinak, aby nejméně z poloviny „vládly“ a „řídily“.

Čichám člověčinu

I svět vůní a pachů je dnes podrobován procesu očisty od iluzí minulých dob. Čich je náš vývojově nejstarší smysl a má na nás daleko větší vliv, než si připouštíme. A i v oblasti čichu se ženy liší od mužů.

Ženy mají, jak všichni víme ze zkušenosti, lepší schopnost vnímat čichem a chutí než muži. My lidé máme až deset tisíc chuťových receptorů, díky nimž rozeznáváme nejméně čtyři hlavní chutě – sladké a slané pomocí receptorů na špičce jazyka, kyselé po stranách jazyka a hořké vzaďu na jazyku. Muži nejlépe rozeznávají dvě z nich, sladkou a hořkou (a proto asi pijí rádi pivo). Mnozí si rádi dají k pivu tatrunku. Ženy mnohem lépe rozeznávají dva podtypy „sladké“, sladkou a cukrovou, což také vysvětluje jejich větší oblibu čokolády. Kdysi to mělo význam pro praktický život. Když ženy sbíraly pro děti ovoce, musely citlivě posuzovat požitelnost a zralost plodů.

Savci – šelmy, koně, přežvýkavci aj. pomocí vomeronasálního orgánu zkoumají říjný stav samice. Čich je i u nás lidí něčím daleko víc, než tušíme.

Tělesné pachy totiž hrály miliony let, a stále hrají, rozhodující roli co se týče výběru těch nejlepších partnerů, tedy předání zdravých genů dalším generacím. Výzkumy naznačují, že i současní lidé dávají přednost vůním těch příslušníků jiného pohlaví, kteří mají jiné složení určitých genů, odpovědných za obranyschopnost organismu. Jejich potomci jsou životaschopnější, mají vyšší biologickou zdatnost. I dnes jsou muži a ženy k sobě přitahováni převážně podvědomě, právě přes vomeronasální orgán, a to tím víc, čím víc se liší jejich genomy.

Takže když žena při procházce uvidí toho svého „dokonalého“ a rozhodne se, poučena z četby, že se s ním „seznámí“, netuší, že „bylo rozhodnuto“ na základě podvědomého porovnání feromonů onoho muže (v nose nás všech jsou vomeronasální orgány na detekci těchto, dříve jen hmyzu přisuzovaným molekulám) s jejím genetickým potenciálem (lidově řečeno, jestli spolu budou mít zdravé děti), které proběhlo v jejím těle a mozku ještě než se ona její vědomá část myslí „rozhodla“. Ono tohle (podvědomé) porovnávání genetické odlišnosti v zájmu lepší imunity potomků má i další důsledky – čím jsou partneri geneticky odlišnější, tím jsou si věrnější. Žena, jejíž geny jsou genům manžela podobnější, má neodolatelné nutkání „podlehnout“ vábení jiných mužů – je tedy nevěrná.

Ženský mozek má i jinou možnost – dokáže odhalit (čichem a chutí) rozdíly v genech a výkonnost imunitního systému potenciálního otce dětí během několika vteřin jen pouhým líbáním! A žena dokáže i poté, co se z jedné z deseti židlí v místnosti zvedne a odejde svalnatý urostlý blondák, intuitivně, ale téměř spolehlivě určit, na které židli seděl.

Jenže tohle všechno nefunguje, když žena používá hormonální antikoncepci (po požití oné zázračné pilulky se ženské tělo chová jako tak trošku těhotné a má zcela změněné čichové preference), nebo když se, ostatně jako někteří moderní muži, zmanipulovaní reklamou a pánskými časopisy, natře různými deodoranty. Těla, a evoluci do dokonalosti dovedené tělesné procesy, jsou zmateny, oklamány.

Abychom si rozuměli, nemám nic proti přiměřené hygieně, ale ono ani s tou čistotou a vůní (přirozeným pachem člověka) to není tak, jak nám (vám) říkali už v mateřské školce.

Osvícenější a sečtější pediatři již doporučují čerstvým maminkám, aby nedaly na rady sestřiček z porodnic (a reklamy v televizi a nabídku z regálů drogerií) a nekoupaly svá robátka dvakrát denně (a nepoužívaly ty nejrůznější a v reklamě tak vychvalované krémy a mýdla), protože pokožka dítěte a jeho imunitní systém tak nemá čas a možnost připravit se na svět kolem: odtud totiž pramení celá řada pozdějších kožních a zdravotních komplikací a nemocí.

Mimochodem, i ženy, které jsou přehnaně čistotné, mají prokazatelně víc kožních a jiných alergií (a jiná vojska bakterií než muži). Gynekologové musí dnes vysvětlovat řadě žen, že jejich potíže způsobila právě přílišná hygiena příslušných intimních míst. A těhotné ženy by neměly navíc uklízet, protože jejich děti by mohly být „díky“ této aktivitě daleko více nemocné (chemikálie z různých těch rozpouštědel, čisticích, z dezinfekcí a čističů kobereců, často navíc spojené s kouřením matek, jsou pravděpodobně příčinou mnohých budoucích zdravotních komplikací dětí).

A ještě jeden prastarý „objev“ je v souvislosti s čichem třeba opět zmínit. Když se na Jamajce zpomalí porod, dají rodiče čichnout k propocenému košili manžela. Feromony manžela spolehlivě upraví hormonální procesy v těle rodičky a porod je hladší, rychlejší a bezpečnější. Už vám dochází, co se stalo, když porodníci vyhnali na dlouhá desetiletí z porodnic otce? Proč tohle ponížení tihle (ne)šťastní tatínkové často neunesli a museli se opít? A proč došlo k většímu počtu porodních komplikací, než by bylo došlo, kdyby manželé zůstali s rodičími manželkami?

Zdánlivě nesouvisející a přece tak příznačný důsledek: informované americké ženy si, když jejich muž odjede na delší dobu na služební cestu, ponechají jedno jeho triko nevyprané, a občasným čichnutím si upraví menstruaci: jsou o to víc ženami.

Ženy a muži se liší jak stavbou, strukturou a funkcí mozku, a dokonce i rychlostí činnosti genů, takže dnes víme, že právě tak jako některé diety nebo druhy cvičení kvůli hubnutí, i aspirin zabírá spíše na muže, a některé léky by ženy měly užívat v úplně jiné hodině a v jiných dávkách, než muži.

Přesto, nebo právě proto, se i na těch nejnižších úrovních ženy a muži až neuvěřitelně doplňují a vzájemně potřebují.

Vložky a kytky

Také ráda přijmete od svého muže, syna či šéfa nějakou tu kytku? Také se ráda díváte na stánky překypující nádhernými, každý den čerstvými řezanými květinami z Holandska a bůhví odkud? Ouvej, přispíváte k zamoření životního prostředí na celé planetě daleko víc, než tušíte.

Co mají společného (menstruační) vložky a kytky? Jednak že to jsou typicky ženské věci. A zadruhé, že nás většinou ani nenapadne, jaké ekologické problémy jsou s nimi spojeny. Dostaly se ke mně dva články, které přináší téměř šokující údaje o tom, jak tak malé (a nutné), tedy vložky, a krásné věci, jako jsou kytky, škodí přírodnímu prostředí. Pokusím se citovat a komentovat.

Takže, dámy, víte a uvědomujete si, že co se týče vložek a tampónů, tak

a) plýtváte?

Tak jako jsme stále zamořenější igelitovými obaly a sáčky z mikrotenu, tak začínáme být zamoření nejen menstruačními tampony, ale i umělohmotnými „aplikátory“ (moře, do něhož se vypouští splašky, je vyplavuje na břeh, a aplikátory tak údajně představují podstatnou část odpadu, který se povaluje na plážích). Navíc jsou menstruační tampony a vložky zbytečně zabaleny hned v několika obalech, jenž tak tvoří obrovské množství odpadu navíc (výroba buničiny a papíru je velmi energeticky náročná - spotřebuje se při ní velké množství vody a dřeva, a každý pátý strom se pokácí kvůli výrobě papíru). Průměrná žena spotřebuje za život 10 000 vložek a tampónů! Vložky, dnes vyráběné v kombinaci plastu a dalších materiálů (např. buničina), jsou biologicky nerozložitelné a zároveň nerecyklovatelné.

Pohled na stánek plný čerstvých řezaných květin jistě oko potěší a duši pohladí, jenže dnes ani kytky nejsou tím, čím se zdají být (jak v článku *Rizikantní krása květin* píše Kateřina Kosová v časopise Sedmá generace 6/06). Víte, že 98% řezaných květin se dováží (nejčastěji z Holandska, ale také z Kolumbie, Ekvádoru, Keni nebo Thajska)? Víte, že jediný výrobce odešle z Nairobi týdně dvanáct letadel Boeing 707 plných čerstvě řezaných květin (letadla už dnes produkují více oxidu uhličitého než automobily) a růže z Keni letí do Amsterdamu, tam jsou vydraženy, opět naloženy do letadla a letí do Tokia nebo New Yorku či Prahy? A víte, že když si koupíte kytici o deseti květech, tak „spolkně“ váza kromě vody ještě půl litru ropy?!

b) ohrožujete své zdraví?

Průmyslové užití chloru, včetně bělení papíru a buničiny, produkuje jedovaté dioxiny, které se v přírodě hromadí a způsobují vážná poškození. Vedle ekologických škod samozřejmě ohrožují i zdraví vás samotných, tedy uživatelek tamponů a vložek. Velké značky (Tampax, Playtex, o.b.) své produkty samozřejmě také bělí pomocí chloru, přitom ovšem neexistuje rozumný důvod, proč hygienické potřeby bělit!

Ani velkovýroba květin se neobejde bez používání pesticidů a dalších chemikálií. Například zahradníci denně skleníky dezinfikují proti škůdcům (fumigace). Není výjimkou, že v naprosté většině ženy (zahradnice) pokračují v práci ve skleníku i při dezinfekci. Často pak „sklízejí“ podráždění kůže, závratě, otravy kojenců, astma, neurologické problémy, alergie, zhoršený zrak a různé druhy rakoviny.

c) nevědomky pomáháte vykořisťovat?

Jako u mnoha jiných produktů, jako je např. kosmetika nebo čisticí prostředky, i u menstruačních potřeb vlastní jedna mamutí firma více značek. Dochází tak k monopolizaci a vytlačování menších lokálních výrobců. Výroba se stěhuje do levnějších a na ekologii méně dbajících zemí. Že se při výrobě používají jedovaté látky a testuje se na zvířatech, je snad známo většině žen.

I průmyslové pěstování květin s sebou nese enormní spotřebu vody: dochází ke konfliktům s místními farmáři o přístup k ní. Plantáže pak ohrožují místní flóru a faunu, tedy i potravinovou bezpečnost regionu. V okolí bývá pesticidy zamořeno i vzduch. V atmosféře končí 90% toxických úniků, část se pak s deštěm vrátí zpět na zem v blízkém okolí.

Tak ještě jednou: „Menstruaci a s ní spojené hygienické potřeby stále zahaluje jakási clona složená z tabu a eufemismů, z frází o čistotě, bezpečí a diskrétnosti, které slyšíme v reklamách na vložky a tampony. A tak není divu, že v takovémto „klimatu“ výrobci menstruačních potřeb nespěchají s tím, aby nám sdělili, jaké nepěkné důsledky přináší jejich vychvalované produkty,“ píše se na internetu v pojednání *Spína dámské hygieny*, které přináší samozřejmě i alternativní metody a způsoby menstruační hygieny a každá žena, která má skutečný zájem, si jistě informace (i vložky) dokáže zjistit (a obstarat).

„Obchod s křehkou krásou proto bez debat patří mezi průmyslová odvětví, která se významně podílejí na znečišťování ovzduší, porušování ozónové

vrstvy Země a globálních změnách klimatu,“ píše se v článku *Riskantní krása květin*.

Doba se překotně mění. Přináší daleko víc zábavy, ale i zodpovědnosti. Tak jako musíme všichni začít být zodpovědní za to, co jíme, pijeme, dýcháme, tak je potřeba si všímat i dalších zdánlivých maličkostí, které naplňují naše životy. Je třeba začít aktivně hledat a používat jiné než reklamou a velkými výrobci vnucené věci a metody. Je třeba umět se zamyslet a dokázat odolat (zvláště v období různých svátků a sv. Valentinů atd.) uměle vyvolaným „potřebám“ a spotřebám.

Jinak se nám i vám i ty vločky a kytky vymstí.

Při mytí nádobí se modli

Recenze ve víkendové příloze MF Dnes měla typicky dryáčnický a navíc prodejně negativní titul: Coelho prodal miliony knih, teď napsal nejhorší. Neucitelných 260 stran *Čarodějky z Portobello* prý představuje autorův osobní rekord v žánru patetického přezývkaného moudra. Všechno je navíc korunováno – symbolem pupku. Nebo jste nevěděli, že září jako žluté světlo? Knihu jsem ještě nečetl (tohle taky není recenze knihy, jen reakce na recenzi), ale z uvedených citací přímo křičí fatální nepochopení recenzentky. Nepochopení tak gigantické, že mne zvedlo od stolu, donutilo spustit počítač a pokusit se naznačit, že zmíněná recenze vypadá, jako kdyby ruštinářka psala o anglickém překladu článku indického duchovního mistra o meditaci, a také že Coelho není Dan Brown nebo Michal Viewegh.

Je to jedno velké nedorozumění. Paní Horáčková totiž asi nikdy nezkusila meditaci, nikdy nezažila, nebo nebyla svědkem hypnózy, neví nic o tom, že pod pupkem je dle třetiny obyvatel světa energetické centrum člověka, netuší, že dnes se i manažeři učí medítovat (i na pupek), a že mnoho informovaných a vůči sobě a svému tělu zodpovědných žen už ví, že i při mytí nádobí se vyplatí umět medítovat. Nebo se modlit. Protože člověk, který se při mytí nádobí, tedy při jinak dosti nepříjemné a velmi neoblíbené rutinní činnosti, stále jen rozčiluje, škodí zdraví svému i své rodiny. Stejně to nádobí musí umýt. Když ale tím, že se při mytí nádobí modlí, nebo si zpívá mantru, nebo medituje tak, že vychutnává do detailu každíčkový pohyb rukou, každý zvuk každé skleničky či vidličky a šplouchnutí vody ve dřezu, propojí mozkové

hemisféry a odpojí běžně kritickou racionální část své mysli, pak se i taková činnost, jakou je mytí nádobí, stává meditací, a tedy léčebným, harmonizačním a tělu a mysli velmi blahodárným procesem. Právě tak manželští poradci všude na světě vědí, že nejlepším lékem na případnou krizi (rozchodu s partnerem) je skutečně smích. A v Japonsku, v Číně a Thajsku, ale i v USA, jsou dnes kurzy smíchu velmi navštěvované: protože fungují.

Paní Horáčková (a jí podobní redaktoři a žurnalisté, kteří prostě jen zaspali dobu) asi již dlouho nečetla žádné současné pojednání o tom, jak my lidé fungujeme. Jak se dnes stále častěji ukazuje, i naše babičky byly velmi praktické, a znaly figle, které dnes věda objevuje a někdy vysvětluje. Zdánlivě paradoxní věci a jevy, o kterých neinformované recenzentky, protože to nikdy nevyzkoušely, obvykle píší, že to jsou nesmysly nebo patetické banality, prostě fungují.

Chtěl jsem začít tím, že snad i paní Horáčková dnes ví, že výš do výšky skáčí ti, kteří skáčí, paradoxně, pozadu. Ale vezmu to od vaření, tedy od pečení. Moje žena umí péct velmi dobré štrúdlly. Tedy jablkové záviný. A protože nesladím, nepoužívá cukr. Vždyť ovoce, zvláště jablko, je přece sladké samo o sobě. Fígl, který by paní Horáčková, pokud by o něm četla v nějaké kuchařce, pravděpodobně označila za naprostý nesmysl, a který udělá ze štrúdlu kulinářský zážitek, je prostý: aby byla jablka sladší, osolí se.

V krajích, kde se odjakživa meditovalo, se ví, že aby mysl lépe (a rychleji) fungovala, měla by (se) zpomalit. Současní projektanti a softwaroví inženýři či matematici také už velmi dobře vědí, že aby jim „technické“ a logické disciplíny šly lépe, a aby jejich mysl byla více tvořivá, je třeba dělat něco pro pravou mozkovou hemisféru, tedy hrát na klavír, malovat, nebo občas meditovat. Klidně na pupek. Indičtí hudebníci vědí tisíciletí, že rychle se člověk naučí hrát jen tak, že bude celé roky hrát pomalu. Tím se mu ale prsty či ruce uvolní tak, že pak stačí zrychlit v mysli a uvolněné ruce, k překvapení hráče samotného, zahrají nepředstavitelně rychlé věci. Zpěváci alikvotů a ti, kteří se pokoušejí napodobit ono neuvěřitelně hluboké mručení tibetských mnichů, dnes vědí velmi dobře, že uvolněním hlasivek uvolníme emoční bloky (a velmi rychle a efektivně tak zklidníme mysl), ale že takto dokonale uvolnit hlasivky nelze tím, že to budeme vši silou trénovat! Naopak, paradoxně stačí poslouchat nahrávky mručících tibetských mnichů. Uvolněné hlasivky mnichů totiž po nějaké době rezonančně uvolní hlasivky obvykle napjatého západního posluchače, a k jeho překvapení i on najednou zvládne hluboce mručet jako tibetský mnich.

Mimochodem, i Karel Gott o tom ví své, a v posledních letech se před koncertem nerozezpívává fyzicky, jako dříve, ale prostě si pustí nahrávku Pavarottiho. Uvolněné rozezpívané hlasivky italského operního mistra z nahrávky hlasivky českého slavíka spolehlivě uvolní.

Podobný problém se svými žáky, kteří zpočátku nechápu obvyklé a nutné metafory, mívali a mají všichni duchovní učitelé: ten, kdo meditaci, nebo hypnózu nikdy nezažil, nemůže tušit, o čem je řeč. Neumí si ani představit, že skutečně stačí natrénovat určitý stupeň soustředění myslí, nějakou dobu v něm vydržet, a pak z výsledného změněného vědomí na odpočítání jedna, dva, tři! okamžitě vyskočit do tzv. normálního stavu vědomí: úmysl zůstává a je neobyčejně silný, chcete-li, koherentní (jako když lupou soustředíte a tím zesílíte sluneční paprsky).

Proto se také říká „Když je žák připraven, přijde učitel“. Paní Horáčková svou recenzí dokazuje, že nejen na Coelho, ale ani na dalekosáhlé globální i individuální změny, kterých jsme právě účastníci, připravena není.

Pokud by ale začala při pravidelném mytí nádobí medítovat (třeba tím, že se začne modlit, nebo myslet pozitivně, nebo si zpívat), pak ovšem... pardon, nezní tohle jako patetické a přežvýkané moudro? To bych nerad.

Zralá žena, nezralá společnost

O tom, že je „rodina“ v krizi, píší odborné i společenské časopisy rády a dosti často. Odborníci „radí“ v ženských časopisech, jak sbalit toho pravého, nebo jak se zbavit akné či celulitidy, ale zatím jsem nezaregistroval nějakou fundovanou radu jak být zralou ženou. A už žádný psycholog neradí ministrům a politickým špičkám, jak by bylo pro rodinu a společnost (která vymírá a stárne) dobré, kdyby se změnil pohled na ženu a přístup k těhotným ženám. Mám na mysli odsun českých žen a matek do kolony „ne tak důležité“, i když pravý opak je pravdou: právě tohle je nanejvýš důležité a mohlo a mělo by to následně změnit priority celých ministerstev. Co když i tohle souvisí se způsobem, jakým jsem přišli na svět?

Většina našich žen není zralá. Například není vůbec informovaná o porodu. Není to ale až tak jejich vina.

Naznačím, odkud také vítr vane... V rámci pokusů té zodpovědnější části společnosti o nápravu pokřivených věcí lidských se totiž objevil apelativní

„otevřený“ dopis lékaři porodníkovi, který pomohl spustit mediální kampaň proti porodům doma.

Manželé Marika a Benjamin Bermanovi z Kalifornie (nejen jemu) napsali: „Prohlášení, která se objevila v tisku (např. „Porod doma představuje vyšší riziko pro matku i novorozence“) mě i mého manžela velice pobouřila. Jsou plná polopravd, zamlčených a překroucených faktů, lži a zastrašování a upravená za jediným účelem: odradit od porodu doma. Jedná se o subjektivní názory některých lékařů. Je snadno pochopitelné, proč ředitel a personál nemocnice propagují tento názor: 90% žen by podle statistik mohlo bezpečně porodit doma. Ale nemocnice potřebují pacienty! Upřednostňování porodu v nemocnici před porodem doma je výsledkem lživé propagandy ze strany nemocnic a farmaceutických společností (a to bohužel ve všech státech, kde vládne profit), a nemá co dělat s faktickými údaji.“

Jak to vše souvisí s nezralostí značného počtu českých žen? I ony totiž byly většinou porozeny mužským, medicínským, přirozeným postup porodu potlačujícím způsobem, tedy v nemocnici (jako kdyby těhotenství bylo nemocí). Neinformovaným ženám připadá, že to, že si neví rady se svým těhotenstvím nebo porodem (a následně dítětem), je jejich chyba. A nechávají raději vše v rukou lékařů, ti jsou přece studováni. Tělo ženy je přitom evolučně dokonale přizpůsobené jak porodit, tak poradit si s vnějšími podněty: u porodu by stačilo jen nepřekážet (si, tedy svým „rozumem“) a nenechat si překážet (muži porodníky). Tělo a psychika ženy jsou totiž tak odlišné od těla a psychiky muže, že prostě není možné, aby se muž porodník dokázal přizpůsobit ženskému rytmu a pocitům (např. během porodu). Rozdíl pozná i novorozenec: „Už čtrnáctidenní dítě reaguje jinak, pokud je v noci v úplné tmě z postýlky zvedá matka nebo otec. Dítě zapojuje zcela jiné svaly, předjímá jiný způsob úchopu,“ tvrdí Lenka Šulová, vedoucí oddělení sociální psychologie katedry psychologie Filozofické fakulty UK v Praze (Respekt 42/06), a může si dovolit zevšeobecnit: „Zatímco žena poskytuje dítěti zázemí, pohodu, stabilitu a uspokojuje jeho potřeby, muž naopak dítě mírně destabilizuje, popichuje, vyzývá k průzkumu a přivádí do situací, kdy je dítě nuceno reagovat novým způsobem.“

Ano, i tohle souvisí s narůstající nezralostí mnoha českých žen a s tím souvisejícími dalšími, zatím nepovšimnutými důsledky. Nezralá je ale, co se týče přístupu k ženám, těhotenství, porodům a dětem, i naše společnost. Muži nutí ženy, aby rodily, jak je to pro porodníky nejvhodnější, a aby pak své děti velmi brzy odkládaly do jeslí a mateřských školek a věnovaly se kariéře.

Paní psycholožka totiž pokračuje: „Chce-li žena sladit kariéru a péči o své dítě, nezabije ho, ale může poškodit. Zejména jeho psychický vývoj to může vážně handicapovat. A to je něco, o čem by se mělo veřejně víc mluvit. Aby matky jednoznačně věděly, co je ve hře. Matky totiž svým postojem přímo spolurozhodují o tom, jaký vztahový a citový život dítě jednou povede, jakým bude jednou ono samo rodičem, jak bude řešit náročné situace a jak bude zdravé. Matky by měly vědět, co riskují, pokud nejsou ochotny věnovat dítěti ani plně a soustředěně tři roky svého života,“ nabádá paní Šulová, protože fakta jsou jasná.

Přes všechny předvolební řeči je u nás fuška být těhotná. I mít dítě a drkotat se s ním v kočárku Prahou autobusem, tramvajemi nebo metrem, znamená spíše na každém kroku zakopávat o překážky a viditelné památníky mužsky arogantní společenské nevšímavosti a neúcty k ženě a mateřství, než být respektována.

Například v Japonsku a ve většině domorodých společnostech je naopak těhotná žena respektovanou „královnou“ rodiny i města nebo vesnice, kde žije, a těhotenství a porod si užívá jako vyvrcholení svého života.

Těhotná žena nosí pod srdcem štěstí, říká se v Číně. Těhotná tam chodí v červeném, všichni ji musí opatrovat a splnit všechna její přání (protože je nositelkou štěstí pro každého, kdo ji potká).

Bludný kruh se tak (nejen) v naší společnosti, která vymírá, uzavírá: často traumaticky porozené, protože trestuhodně neinformované (použitím umělého oxytocinu skutečného mateřského citu ne vlastní vinou neschopné) a tedy nezralé ženy většinou opět traumaticky porodí další generaci „nezralých“ budoucích rodiček. Psycholog John Bowlby hovoří o řetězení patologických momentů: v první generaci se rodiče rozvedou, v příští začne matka dítě zanedbávat a v třetí už žena dítě ani nemá, nebo je týrá.

Vraťme se k názvu mého zamyšlení: každá žena je přirozeně (potenciálně) „zralá“. Nezralá společnost ji ale systematicky (psychicky a v každé další generaci i tělesně) poškozuje.

Co s tím? Chce to, kupodivu, jen radikálně změnit přístup společnosti jak k ženě jako dárkyni života, tak k těhotenství, porodu a dětem. A nejde o peníze, ale jen a jen o tuhle změnu přístupu.

„V Rakousku, Německu, frankofonních zemích nebo v Kanadě je samozřejmé, že matka a dítě patří nerozlučně k sobě. Matky jsou společností opěčovány, a mají-li více dětí, těší se značné prestiži. Naše společnost je k matkám tvrdá,“ tvrdí realisticky a informovaně paní Šulová a žensky jemně

uzavírá: „Obávám se, že naše současná společnost a způsob života působí na vnitřní jistotu žen velmi destruktivně.“

Souhlasím a tvrdím dále, že i naše mužská společnost je (krátkozrace a sebevražděně) nezralá. Měli bychom se přestat plést ženám do tak ženských procesů, jakými jsou těhotenství a porod. Nezralá mužsky vedená společnost žádné řešení stále naléhavěji se projevujících krizí nezná a znát nemůže (už z podstaty rozdílností způsobu vnímání a jednání): všichni jsme obětmi obětí. Přitom na rozdíl od nás mužů, kteří jsme převážně jen „levohemisféroví“, jsou ženy evolučně lépe připraveny na porod i na dobu, která nás čeká. Fungují totiž i při obyčejném povídání v obou mozkových hemisférách, umějí lépe naslouchat, vcítit se a domluvit, a pokud nejsou (porodem, společností, viz výše) nedostatkem respektu a ocenění udřené, vyčerpané a „poškozené“, jsou (tedy mohly by být, také díky přirozenému porodu) přirozeně zralé.

Bohyně se dvěma obličejí

Hindská božstva na sebe berou nejrůznější podoby, které jsou vcelku logické: jak má bohyně soucitu stihnout utěšit všechny trpící s jedněma rukama? Jak je má vůbec zahlédnout? A tak má takové božstvo třeba sto osm párů rukou nebo čtyři obličej: aby vidělo do všech světových stran. Případ indické holčičky se dvěma obličejí (a ještě předtím jiné s několika páry končetin) ale naznačuje i další rozměr věcí mezi nebem a zemí: těch náboženských a imaginárních, ale i těch lidských a genetických.

Martin Komárek se ve svém fejetonu *Holčička se dvěma obličejí* zamyslel i nad tzv. pověrami: vzpomněl např. Ronalda Reagana, který porazil „říši zla“, tedy SSSR, díky neustálým konzultacím s astrology, Černobyl, který už jen svým názvem předznamenal tamější katastrofu, a na konto té pravé a nefalšované vědy jen zdánlivě ironicky napsal: „Přes všechny úspěchy věda svět nepojme. Slepá víra v ni nám brání číst znamení, která nám bohové dávají.“

Zauvažuje-li člověk o přeceněné roli vědy a racionality v naší společnosti, nakonec mu selský rozum naznačí totéž, co M. Komárkovi: „Tibeťané vybírají dalajlamu podle toho, zda je vtělením svých předchůdců. Většinou vyberou skutečně člověka s vůdcovským talentem a morální integritou. To se zdaleka nedá říci o většině prezidentů a premiérů, které vybírají civilizované národy volbou, aniž se dotázaly věštců.“

Je přece logické, že v průběhu století osud (genetické mutace) zplodil řadu holčiček s několika obličejí, končetinami atd. Je přece logické, že si o tom tehdejší lidé (zvláště v těch kulturách, ve kterých lidé veselí blázny, mrzáky a holčičky se dvěma obličejí nejen že nezabili nebo nezavřeli do blázince, ale dokonce je uctivali) vyprávěli ještě v mnoha dalších generacích. A že ve společnosti, ve které jsou mrzáci právě tak uctíváni jako krávy, krysy nebo opice (a naopak), vůbec může vzniknout fenomén Matky Terezy nebo bohyní s více obličejí.

Posledních pět tisíc let patriarchátu (po statisíci let matriarchátu) „přepsalo“ dějiny tak, že dnes musíme pracně (a navzdory skeptickým Sisyfům všech barev a vyznání) pátrat v archeologických důkazech (a názvech míst a kopců) po onom až idylickém vztahu člověka k Zemi jako k Bohyni a Matce všeho. Současná (nejen hlubinná) ekologie by se měla snažit umět navázat na geomantické pokusy badatelů a především badatelek, dopátrat se nejen teoretického, ale i praktického poznání, že, tak jako kdysi dávno lidé věděli, a měli by zase vědět, že Země je jedna Bohyně „o tisíci a jedné tváří“.

Zapšklé reakce racionalistů (v Evropě bohužel až podezřele často /zne/užívaný rozum, jenž zabil tolik milionů lidí, plodí své spíše bigotní ovoce nesnášenlivosti a netolerance než nepředpojatou laskavost a dalajlamovský soucit) jsou v porovnání s nadšeným životním optimismem takových Indů (a jiných tzv. domorodých kultur) slepou a velmi nebezpečnou uličkou vývoje.

Jakmile totiž začneme trénovat (tak jako tibetští mniši) umění vidět v každém detailu kolem sebe (a následně v každém aktu své maličkosti) božskou přirozenost a zázrak žití, jakmile natrénujeme umění vidět v každé věci a v každém živém tvoru (i v tom zmutovaném, poškozeném, včetně dítěte s několika končetinami nebo se dvěma tvářemi) „boha či bohyni“, začne i naše psychika fungovat přece jen v optimálnější verzi. Vždyť i „věda“ už ví, že optimistický pohled na svět přináší zdraví, štěstí a spokojenost.

Internet a propojení světa, ať členové klubu skeptiků chtějí nebo ne, propojuje nejen bankéře, ekonomy, výrobce počítačových virů a červů a ty, kteří vydělávají na jejich zneškodňování, ale i ryze pragmatické, sciencistní vidění světa s říší divů, zázraků a nepopsatelných zážitků. Konečně, chtělo by se dodat. Zatímco v Indii je holčička se dvěma obličejí předmětem uctívání, a donedávna by se o ní dověděli jen místní, případně jen Indové, západní společnost je díky internetu a novinářům konečně konfrontována s tímto docela jiným způsobem vnímání mystéria života. Irské přísloví říká: „Když

potkáš dvouhlavého kance, drž jazyk za zuby.“ Každý na Západě ví, o čem je řeč. Ale i my jsme už viděli holčičku se dvěma obličejí.

Čas sváteční

*Jediným skutečným přepychem, který existuje,
je luxus lidských vztahů.
Antoine de Saint-Exupéry*

V tom všem shonu, nakupování a obstarávání v čase předvánočním se stává, že maminka či manželka prostě zapomene, anebo prostě nemá čas na své blízké. Myslí to dobře – vždyť já to dělám pro vás – ale nedělá to s nimi. V myslí je přirozeně u úklidu, smažení, balení dárků na poslední chvíli – ne s dětmi a manželem. A oni to cítí. Suma námahy, vynaložená na detaily v domácnosti, se rozhodně nerovná konečnému výsledku: nervózní rodině, která se uklidní až s prvními sousty polévky.

Mužům a dětem je, vážené maminky a manželky, naprosto jedno, jestli je ta záclonka nahoře vpravo vypraná nebo ne, nebo jestli je prostírání vyžehlené a všechny příbory na slavnostně prostřeném stole srovnány jak se sluší a patří na Vánoce. Muži mají hlad a děti se těší na dárky. Ustaraným hospodyním se totiž někdy důrazem na formu vytrácí sama podstata Vánoc – být spolu a obdarovávat se radostí (třeba z dárků) v tom výjimečném čase svátečním, který se zase rok nezopakuje. Uklízí se průběžně neustále, vaří se také téměř denně, denně jsou rodiny všedně spolu, ale v čase svátečním je (mělo by být) všechno jiné, svátečnější.

Nerad vzpomínám, jak probíhaly Vánoce v mém dětství (ale i v domácnostech mých kamarádů): míra vypětí a nervozity stoupala, jak se blížila hodina, označená za počátek štedrovečerní večeře. My děti jsme s rostoucím napětím sledovaly, jak máma kmitá u plotny (pomoc odmítala), a věděly jsme, že to jako vždy skončí křikem otce (nervózního z hladu) a pláčem matky. Pak se ale tím, jak těla jedlíků prostoupily, jak dnes víme, endorfiny, situace zklidnila, a další chod jsme jedli už v relativním klidu. Jen jsme „rostli“ z toho, že si otec ještě přidával bramborový salát nebo smažený řízek (tehdy se na severní Moravě jedl smažený kapr jen výjimečně).

Jak už snad víte, vážené maminky a manželky, muži a jejich vnímání času je značně jiné než to vaše, ženské. A tak v zájmu zachování klidu a míru v rodině buď neurčujte přesný čas, kdy bude večeře, anebo se jej snažte maximálně dodržet (i za cenu, že ta či ona dečka nebude přesně na svém místě). Mužům a dětem je totiž naprosto jedno, jestli máte tuhle nebo jinou slavnostní zástěru (která navíc honem potřebuje přezhltit), oni nevidí, opakují, nevidí, že máte jednu řasu rozmazanou, nebo oko na punčoše, ale rozhodně jim není jedno, že večeře měla začít v sedm a je sedm dvacet a nikde nic. Že tak byli ošizeni o čas sváteční (štedrovečerní jídlo je také sváteční už jen tím, že není běžně na stole).

Přestože to víte po Vánocích prakticky pokaždé, zkuste to, vážené mámy a manželky, letos nepřehánět s počtem cukroví (soutěživost je vlastností mužů, a tak se snažte nepodlehnout diktátu hlášení sousedky, že už na Mikuláše má upečeno dvacet druhů): mužům a dětem je jedno, kolik typů a tvarů cukroví je na stole, ti zblajznou cokoliv. Zním starostlivou maminku tří dospívajících dětí, která nepochopila o co tu jde a přešla na poněkud zdravější výživu svých věčně hladových dětí: o minulých Vánocích nepekla desítky druhů typicky sladkých kousků (včetně vanilkových rohlíčků), ale napekla opět desítky druhů „zdravého“ celozrnného mlsání. Jako obvykle to pak „jedli“ ještě v únoru a ten čas sváteční, který mohla a měla věnovat rodině, už ani jí ani jim nikdo nevrátí.

K pohodě Vánoc jistě přidá i promyšlený výběr dáreků. Je samozřejmě dokonalým a nepřehlédnutelným důkazem sebestřednosti muže, když své ženě daruje k Vánocům sadu vrtáků. Někteří muži už jsou takoví: vžít do druhého, natož do druhé, se prostě nedokáží, ani kdyby chtěli, a tak darují to, co sami mají nejraději. Příteli tchán daroval své oblíbené v chilli nakládané papričky, které on samozřejmě nesnáší.

Mějte ale na paměti, že i obligátní kapesníky, kosmetické soupravy nebo ponožky jsou jen prostředkem k tomu důležitějšímu: vědomí, že na sebe (ač to tak ve shonu časů všedních nevypadá) myslíme. O onu „hmotu“ dárku jde až v druhé řadě: prvotní je jistota, že na nás ten či ona nejméně při vybírání a kupování, nebo dokonce zhotovování dárku, mysleli.

Tiskem proběhla zpráva o výzkumu, který na zadání jedné velké průmyslové společnosti zjistil, že dělníci a vrcholoví manažeři, kteří měli spořádaný rodinný život a pravidelný sex, podávali daleko vyšší pracovní výkony. Jinými slovy, je-li člověk obyčejně, ale i vrcholově spokojený psychicky, je obyčejně i vrcholově výkonný i fyzicky. Klape-li to v rodině (a v posteli), klape to i v životě. Co to naznačuje? Že nejen v běžném životě, ale především v čase

svátečním a především vánočním by všechno to jídlo a cukroví mělo být jen prostředkem, nikoli cílem.

V tomto ohledu pak tím vůbec nejlepším a nejluxusnějším dárkem, který navíc dokonale utuží manželskou (a následně i rodinnou) atmosféru, jste, vážené manželky a partnerky, vy samy.

Zkuste „se“, zvláště v čas sváteční, dát rodině neuspěchaná, bez nervozity, přívětivá a milá. Po večeři a společně shlédnuté pohádce, a až děti usnou, neuklízejte a netravte hodiny v koupelně: přijďte co nejrychleji do ložnice nahá – věnujte svému muži či partnerovi sama sebe. To je pro jakéhokoliv muže dárkem nad dárky. Jednou se mi takto k narozeninám (které zásadně neslavím) „věnovala“ má žena (ležela nahá na posteli, posetá kopečky šlehačky a ovázaná červenou mašlí): byl to ten nejlepší dárek, jaký jsem kdy v životě (kromě koloběžky, když mi bylo šest let) dostal. A ač nebyly Vánoce, byl to čas sváteční.

Vždyť i vy samy podvědomě tušíte, že důležitější než počet druhů cukroví je jít společně na výlet (ale s nějakým cílem, protože bezcílné procházení muže a syny irituje), dát si nějaké jídlo v restauraci, vyfotit se: společně strávený čas je vždy pozitivní, ale společně strávený čas sváteční, a dokonce Vánoční, je o to víc oním pojivem, které pomáhá stavět virtuální i skutečné zdi rodinných, ale i partnerských vztahů.

Zatímco zamilovanost vydrží maximálně dva roky, následná forma partnerské lásky je výsledkem společného času: společně strávených chvil, společných dobrodružství, příběhů, radostí ale i starostí. Zatímco dovolená je spíše dobrodružstvím, čas sváteční o Vánocích přímo vybízí k zastavení a vědomému vychutnávání rodinných a svátečních rituálů.

Zatímco časopisy předstírají, že luxus je zlato, stříbro, šperky, parfémy a kožichy, vy samy přece intuitivně víte, že skutečným luxusem k nezaplacení (po kterém touží i všichni milionáři) je čistý vzduch, klid a pohoda a harmonické vztahy v rodině.

Zkuste si tedy letos dát ten nejvzácnější a nejluxusnější dárek, čas sváteční.

Děti s ďábelským věnem

V zájmu tolerance se učíme potírat jakékoliv stigmatizace. Jenže to není důvod, abychom přehlíželi, že ne všechny varianty rodiny jsou pro zdravý vývoj a výchovu dětí stejně výhodné. Český stát pracuje na tom, aby ohrožených jedinců přibývalo, napsali dva (upřímní více než je obvyklé) rodinní terapeuti Ladislava Trapková a Vladislav Chvála (*Děti s ďábelským věnem*, MF DNES). Konečně, chce se vykřiknout, konečně i někdo, koho by přece jen měli ti (ne)zodpovědní vyslyšet. A aby jejich slova nezapadla, pokusím se citacemi i svým komentářem upozornit zvědavé a zodpovědné, že situace je horší, než jsme doufali.

Přečtěte si to, co napsala klinická psychologka, psychoterapeutka a gynekolog, sexuolog a rodinný terapeut, ještě jednou, pomalu a pozorně. Tihle praktici odmítají držet basu (většiny oficiálních odborníků) a odvažují se naznačit, že společenská tendence nechat některé, ty drzejší „stigmatizované“ (rozuměj: gaye, lesbičky, černochoy, Romy, pornoherce aj.) a životem postižené (svobodné matky, rozvedené a dlouhodobého vztahu neschopné, ale i zloděje a šibaly) opanovat veřejný prostor a vnutit nám všem jejich pokřivený postoj jako normu (v zájmu i médií opěvované vyváženosti a tolerance) nejen že není v pořádku, ale je i (i když pro většinu občanů a politiky až v dlouhodobém horizontu) přímo škodlivá.

Zákonodárci totiž, jak upozorňují autoři, začínají diskutovat o zákonu, který navrhuje ministerstvo zdravotnictví, podle něhož by napříště ženy mohly získat dítě cestou asistované reprodukce, aniž by měly partnera, který by se přihlásil k otcovství tohoto dítěte. „Protože technicky to není žádný problém, odborníci na asistovanou reprodukci chtějí odstranit jakékoli překážky v možnosti poskytovat drahou, a tedy vysoce lukrativní zdravotnickou službu, a to bez ohledu na zájmy dítěte a společnosti. Prozrazují tím na sebe bezděčně, jak hodně jsou vzdáleni chápání psycho-sociálních aspektů zdraví a nemoci.“

A to nám odborníci a zákonodárci chystají „potratovou pilulku“, 54% žen používá hormonální antikoncepci, až 7% žen rodí uměle oplodněno, až 3% dětí je „ze zkumavky“ a lidovci chtějí přísnější potratový zákon (a v některých velkých porodnicích vykazují až 30% porodů císařským řezem). Dlouhodobé důsledky vidíme kolem sebe: rostoucí agresivita dětí, rostoucí počet školáků, kteří kouří a pijí (97% devátáků pije, 71% kouří cigarety a 31% kouří marihuanu) a začínají brát drogy.

„Pokud se některé ženy rozhodnou pořídit si dítě bez otce na vlastní pěst a myslí si, že se tak vyhnou nepohodlí seznamování, budování vztahu a přirozeně konfliktnímu a namáhavému soužití s odlišnostmi partnera opačného pohlaví, udělají s tím jistě cennou a jedinečnou zkušenost, s níž se však málokdy pochlubí, zvláště pokud dopadne špatně. Rizika takového počínání se totiž projevují dlouhodobě. Usuzujeme na ně teprve po letech, často až při transgeneračním mapování rodu, který záhadně a pod obrazy nejrůznějších zdravotních či sociálních poruch slábne, až vymírá, protože se třeba ve třetí generaci už žádný zdravý potomek nenarodí. Jenže na to naše medicína, zaměřená výhradně na biologickou složku stonání a na jednotlivce, nehledí.“

A média mají jiné „radosti“. Mezitím je každý rok asi 200 000 žen těhotných a asi 110 000 z nich skutečně porodí (a 40 000 těhotenství je takzvaně „uměle přerušeno“, přestože jde o umělé „ukončení těhotenství“, což podvodně pomáhá českým porodníkům k dosažení statisticky nízkého a tak oslavovaného čísla novorozenecké úmrtnosti).

Trapková a Chvála trvají na svém a nenechají se opít mediálním rohlíkem: „Neobstojí argument, že i z rozvedených rodin, z dětských domovů, či z kriminálních poměrů mohou vyrůst morálně silní jedinci, kteří přispějí k obnově svého rodu a k jeho novému zesílení. Co nás nezabije, to nás posílí?“

Problém je, že ty konstitučně průměrné to oslabuje a slabé přímo zabíjí. V takto mnohem složitějších sítích vztahů, které jsou semeništem neřešitelných emočních konfliktů, a tedy i nemocí a poruch, jsou děti, nezralí jedinci a staří lidé systémovými silami vytlačováni na okraj rodin i společnosti. Takže kde jsou ty důvody (snad kromě stranických pŮtek a naschválů v parlamentu, pozn. aut.), pro které bychom měli vznikání takových extrémních konstelací uzákonit?“

Dnes již nelze ostře dělit na dobré a zlé a hranice mezi těmito aspekty prakticky neexistují. Co je pro jednoho dobré (dlouho prší, tak mají zahrádkáři a farmáři zalito), je pro druhého zlé (záplavy zničí nějaké to pole nebo dokonce vyplaví sklepy). Je třeba v každém okamžiku moudře (a s praktickou zkušeností) uvažovat. A hlavně, přestat mávat rukou, že se to zrovna mě netýká. Děti s ďábelským vĕnem přibývá a budoucnost to společnosti, která si jich nevšimá, spočítá. A nejen společnosti, ale každému z nás. Protože alibistické, smířlivé a nevšimavé chování jednotlivce vůči bující mašinérii (která v tomto případě připravuje ženy rodičky o orgasmus přirozeného porodu, a na druhé straně jim hodlá prodávat potratovou pilulku, a schvaluje

zákony o umělém těhotenství a asistované reprodukci atd.), tedy nedostatek osobní odvahy postavit se systému, který si to šine jinam, než cítíme že je zdravé a dobré, je nejen podle mne tím skutečným nebezpečím a příčinou budoucího zla.

Egotcové a jeduděti

Neblahý vliv ne vlastní vinou arogantních, egoistických a do sebe a svých bolístek zahleděných otců na dnes už dávno dospělé, samostatné a často i úspěšné dcery je stále zřejmější. Znam vysokoškolsky vzdělané a ve svém oboru velmi úspěšné a uznávané ženy, o kterých i v jejich dospělosti jejich otcové hovoří jako „o svém největším trápení a neúspěchu“. A ony to vždycky obrečí. Jedna taková měla naposledy slzy lítosti v očích, když četla v rozhovoru s Gábinou Osvaldovou o tom, jak se k ní choval její otec (a jak se choval a chová otec k Lucii Bílé).

„Její tatínek jí vůbec nevěří,“ prohlašuje v LN o Lucii Bílé zpěvačkina dvorní textařka Gábina Osvaldová, „říká jí kozo a považuje za trubku, která se měla vyučit šičkou límečků a rukávků.“ A zmiňuje i svou vlastní zkušenost s otcem, který se choval podobně: „Už jako malý holce mi říkal jedudítě, to měla být taková dětská verze Jedubaby. Na moje premiéry nikdy nepřišel a na dopisy mi psal Moje dcera, absolventka kejkliřské fakulty... z toho jak vypadám, si dělal srandu.“

Co takové chování otců dělá s psychikou jejich dcer a později žen, je nabíledni (a člověk nemusí být ani psychologem). Samozřejmě, totéž v bleděmodrém si se svými ego-otci prožívají i jejich synové (a později muži). Ti se prostě musí vzbouřit a své místo na slunci (a v rodinném kruhu) si vybojovat (věděl o tom své i Freud). Dcery to otevřenou vzpourou většinou vyřešit nedokáží. Jenže ono to otcovské tvrďáctví je jen póza, pokryteckou a vlastně prudérní maskulinní společností vnucený postoj suveréna, který nikdy nepláče a city smí projevit jen po vítězství „našich“ na mistrovství světa.

Vzdělané ženy samozřejmě vědí, že to jejich egotcové myslí vlastně dobře, pro jejich dobro (i Gábina Osvaldová zjistila, až když její otec zemřel, že celou dobu nosil u sebe její fotku). Jenže emoce jsou emoce, a od dětství neustále jitřené psychické rány v ženském sebevědomí se projevují nečekaně, a rychleji než rozum.

Podobné potíže s otcem, jako měly a mají nejen Gábina Osvaldová a Lucie Bílá, měla (jak si možná pamatují diváci filmu o jednom světovém turné) i Madonna. Té mé známé její otec, který je celoživotním koňákem (svým koňům říká „zlatíčka“, ale dceru nikdy v životě nepochválil), neustále předhazuje „kdy už bude mít konečně pořádné zaměstnání“ – protože ji vidí většinou doma za počítačem. Nedokáže si představit, že to, co dělá, je taky práce, a nedokáže se smířit s tím, že jeho dcera je na volné noze a vydělává si daleko víc, než vydělával on. To mu ale nebrání jí většinou nečekaně a krutě vmést do tváře nějakou tu ponižující větičku.

I můj otec se choval podobně furiantsky a vyčítavě. Když zemřel po banální operaci kýly (poté, co se krutě rozhádal se všemi příbuznými a kdekoho urazil), pitva objevila nádor v mozku, který ovlivňoval emoční centra.

Naznačuji, že neustálá kritika, jakkoliv původně v dobrém úmyslu (protože naši otcové nás chtěli vychovat k pořádku tresty a bitím), prokazatelně nefunguje. Zjištěno nejen ohlédnutím do minulosti, ale i současnými psychologickými a neurovědeckými výzkumy.

To, co tihle egotcové (aniž si toho vůbec všimnou, protože oni se zaobírají výhradně sami sebou) svým dcerám (a synům) dělali a dělají, je kruté a samozřejmě odsouzenihodné, a dospělé dcery si mohou vzájemně stěžovat, ale to je tak to jediné, co s tím mohou dělat. Jejich otcové se, tak jako staří psi, už novým kouskům nenaučí, takže rozhodnutí a řešení je právě na dcerách (a na synech): je třeba mít neustále na paměti, že naši otcové nevěděli, co činí, když nás „v našem zájmu“ bili a ponižovali, případně nadále ponižují, a že i oni jsou plni většinou dlouhodobě nezvládnutých emocí (které jim někdy začnou v mozku zlobně bujet). Tak jako je každá agrese každého násilníka jen vnějším řešením a maskou nezvládnutého strachu, tak je i každá taková egotcovská jedupoznámka na adresu dospělé dcery jen zakrytím vnitřní nejistoty.

To, co o principu tohoto chování a jednání víme, naznačuje, že je nejvyšší čas, aby dcery všeobecně přestaly reagovat na urážky a ponižování ze strany svých egotců negativními emocemi a pláčem. Aby to, hlavně kvůli sobě, svým jeduotcům řekly (i s rizikem pravděpodobného nepochopení z jejich strany a nějaké té další výčitky a urážky). A hlavně aby se tahle nefungující strategie „výchovy“ dětí pomocí trestů a jedupoznámek už nepřenášela do dalších generací.

Vím, to se mi to radí, ale jiné řešení neexistuje. Egotec je tak dlouho a tak intenzivně zavírován svými výčitkami vůči dcerám (JÁ mám s tebou takové trápení, jsi MOJE největší zklamání), že pro své zhoubně rozbujelé ego úspěch své dcery neuvidí, ani kdyby ho kopl do zadku. Lék neexistuje, anebo to je „lčba vnukem“.

Je třeba přestat se tím trápit a žít svůj pozitivní a tvůrčí život (plný stále zdokonalovaného umění radovat se a přát) a nenechat si vnutit ten jejich (plný jedupoznámeek a tedy i jedudětí).

Reakce čtenářky:

Hřebíček na hlavičku, pane Marku! Nebo hlavičkou do hřebíčku, aspoň tak se cítím, už dlouho se mi nechtělo tak brečet. Máte pravdu v tom, že „žít svůj pozitivní a tvůrčí život“ musíme my velké holky samy, nikdo to za nás neudělá, ale řeknu Vám, je to fuška. Naštěstí jsem měla a mám dobré učitelky, které mi pomohly, abych si našla svoji hodnotu.

(A teď si představte, že si takhle zdeptaná ženská, která je svým otcem naprogramovaná, ale neví o tom, přečte třeba, že by neměla luxovat muži pod židli, na které sedí. Vůbec nemá šanci pochopit, co jste napsal, protože amygdala vystartuje a Vás zařadí do stejné škatulky s otcem. Zas jeden, co jí říká, že ona je ta špatná...)

Flop a horečka omladnic

Historie lidstva i vědy je kromě jiného i historií „nešťastníků“, kteří měli tu neblahou čest být ve svém oboru prvními objeviteli nebo uživateli tehdy překvapivých myšlenek či postupů. Dogmatictí fanatici svou neochotou akceptovat jiné, alternativní nebo i velmi nečekané myšlenky a nápady totiž vždy aktivně překáželi novým objevům (i teorie Thomase Kuhna o „paradigmatech“ vědy musely dostat nějaký čas, než začaly být postupně akceptovány). Sami nedokázali nic napsat, vymyslet, sestavit, navrhnout, a tak jen ze všech svých přízemních sil překáželi. Dnes se naposledy pokusím naznačit, že kritika pro kritiku je slepou a zdraví škodlivou uličkou jak pro osočovatele, tak pro čtenáře a společnost (že to tedy není jen něco, nad čím můžeme blahosklonně mávnout rukou).

Vždy, když pod nějakým (nejen) svým článkem spatřím nějakou tu anonymní poznámku, plnou osobních urážek, vzpomenu si na tu nekonečnou řadu mužů, kterým ještě celkem nedávno nejen spílali, ale dokonce je i zabili, nebo alespoň uštvali k smrti.

Například na maďarského lékaře, chirurga a porodníka Ignáce Semmelweise, který si jako první lékař své doby začal před operací umývat ruce v chlorové vodě. V té době (nejen) na porodních sálech umíralo po operacích velké procento žen na „horečku omladnic“, tedy na infekci – jak víme dnes.

Tehdejší vědecké kapacity ubohého lékaře uštvaly také neustálým napadáním v dobovém tisku, jak může být tak hloupý a naivně věřit, že horečce omladnic zamezí tím, že si umyje ruce.

Podobně se vedlo Darwinovi a stovkám dalších.

Stále si také velmi dobře pamatuji, jak tehdejší tisk oplýval štvavými, ale i odbornými články o tom, že hudba Beatles není tou pravou hudbou, že to jsou jen pouhé tři akordy, a že za rok sláva těchto neostříhaných hochů zcela jistě zapadne.

Právě tak si vzpomínám na uštěpačné komentáře prvních záběrů skoků do výšky Američana Dicka Fosburyho, který skákal, blázen, zády k laťce! Tak se to přece nedělá, že? To jsme se nasmáli... Pak tyhle záběry pustila televize ještě v silvestrovském sestřihu (rozumějte, k pobavení nad tím, jaký je to nesmysl), Dick ale následně vyhrál (v roce 1968) olympijské hry a od té doby se neskáče do výšky nijak jinak než flopem.

Dnes je mi smutno z mnoha věcí a lidí a jevů, ne kvůli tomu, že existují, ale kvůli tomu, že by vůbec existoval nemusely. Nejvíce z pomýlené krátkozraké taktiky porodníků, a také těch, kteří, neinformovaně, odmítají šmahem jakýkoliv náznak, že by slovnatá „věda“ (v tomto případě porodnictví) snad mohla nebýt tím nejlepším důkazem pokroku. A kteří se, místo aby se zamysleli a zkusili si, ve jménu té které věci, třeba jen teoreticky, představit, co by bylo (a mělo se změnit), kdyby tomu tak skutečně bylo, jen napadají propagátory a obhájce (obhájkyň) nových přístupů.

Co chci naznačit? Možná by všichni ti, kteří po přečtení něčeho, co jim nezapadá do zatímní „škatulky“, nebo po přečtení nějaké zlé nebo nečekané zprávy, měli zkrotit emoce a zkusit dát novým myšlenkám (i poslům, kteří takové zprávy přináší) čas a prostor. Co kdyby z toho byl další „flop“? Stačí si to uvědomit: všechny skutečně velké vynálezy a objevy nikdo předtím nečekal. Byly tak nové, že se jim nejprve smáli...

Na tom všem „koniášství“ je právě smutný i ten, ve srovnání např. s rozvojem technologií, pramálo pokrok. Už Gándhí před půl stoletím okomentoval svou podobně trpkou zkušenost: „Když člověk chce prosadit něco, o čem je bytostně přesvědčen, že to tak je a bude fungovat, musí projít čtyřmi fázemi. Zaprvé mu nikdo nevěří a všichni se mu smějí. Zadruhé ho osočují a napadají. Zatřetí mu dokonce mohou usilovat o život. A teprve začtvrté jeho ideje začnou být akceptovány...“

Dokonce už i současný hojně citovaný a publikovaný psycholog Jeroným Klimeš ve svém eseji „Přestaňme vtípkovat o tehýních“ (LN, Orientace, 25. 11. 2006) v této souvislosti poznamenal: „Když píšou nějaký odvážný článek, a riskují tím svou profesní pověst...“

A tak zatím marně sním o době, kdy i v Čechách bude radost nejen udělat chybu (protože právě zbytečnou kritikou v dětství jsou doživotně programováni budoucí osočovatelé a nepřátelé čehokoliv nového či jiného), ale i přijít s něčím novým. Kdy si Češi začnou vážit těch, kteří něco dokázali (uvědomujeme si dostatečně, že ti z nás, kteří jsou dnes světoví, jsou přesně ti, kteří emigrovali?). A kdy si třeba potenciální osočovateli, ještě než začne osočovat, vzpomene třeba na případ „flop“ či „horečka omladnic“.

Hlásím se o Nobelovu cenu

Další vražda čtrnáctiměsíčního dítěte vyvolala další plané mediální dotazování psychologů. Jedna psycholožka prohlásila, že „způsob útoku naznačuje, že žena může trpět poruchou osobnosti nebo mohla být pod vlivem drog“, a v rozhovoru s psychiatrem Zdeňkem Bašným zazněla slova: „Buď je psychicky nemocná, nebo jde o patologickou osobnost bez schopnosti lítosti nebo bez mateřského pudu“.

O kousek dále odpověděl psychiatr na otázku, jestli tak může jednat i žena, která nikdy neměla patologické sklony a těhotenství bylo chtěné, a jakou roli mohou hrát poporodní deprese způsobem, který mne nadzvedl ze židle a přinutil k sepsání tohoto článku: „Je to velmi vzácné, ale poporodní deprese mohou vést k zabití dítěte. Kdybych ale věděl, čím to je, tak mám Nobelovu cenu.“

Odpořím jak jemu, tak výboru pro udělování Nobelových cen.

Vezměme to po pořádku: Je-li dítě porozeno traumaticky, tedy je-li rodička lékaři a personálem porodnice strašena a vyrušována, je-li porod urychlován, nebo šlo o císařský řez, má to často celoživotní (nejen psychické) následky. Například (protože nedošlo, jak k tomu dochází u přirozených, tedy nemedicínsky vedených porodů, k produkci koktejlu hormonů, které rodičku posílí na úrovni tělesné, ale i duševní a zdravotní) v budoucnu taková žena bude mít pravděpodobně potíže s početím, s přijetím těhotenství a jeho hladkým optimálním průběhem, potíže při porodu, vyžadující medicínský zákrok... a lékař pak bude moci konstatovat, že „neměla mateřský pud“ (a celé se to zopakuje v další generaci, pokud jde o holčičku, a pokud jde o chlapce, ten pak v dospělosti bude pravděpodobně postrádat schopnost vcítit se do jiných a bude muset být bez lítosti agresivní). Mateřský pud se ale naplno otevírá právě přirozeným (ne obvyklým, tedy operativním) porodem (se všemi tak složitými na sebe navazujícími hormonálními procesy). Ženy, které mateřský pud nemají, o něj byly (ať už přímo, nebo v další generaci) připraveny pány porodníky a jejich vírou, že těhotenství je nemoc a porod jako operace je její léčbou.

Zadruhé, poporodní deprese (a laktální blues a další „moderní“ potíže) se začaly masivně vyskytovat až poté, co byly zavedeny povinné porody v nemocnicích (se všemi dalšími invazivními a chemickými zásahy). Prakticky se nevyskytují u žen, které porodily přirozeně.

I další tvrzení psychiatra Bašného je typickou ukázkou mužského nepochopení skutečné příčiny problému: „Porod jako zátěž někdy spustí dosud skrytou duševní poruchu. Velkým vyčerpáním může dojít ke zkratovému jednání.“ Hm. Přirozený porod nekončí vyčerpáním, naopak, ženy, které měly to štěstí, vypovídají o přílivu energie a orgasmu.

Perlou je ovšem další věta: „Odmítání dítěte je po porodu poměrně častý jev, ale nekončí zabitím.“ Zásadně nesouhlasím s apatií a klidem, s jakou tohle lékaři a psychiatři JEN konstatují, aniž by se snažili pátrat po příčině. Naopak, právě to, že ženy děti po porodu často odmítají, je nepřímý důkaz, že je něco špatně: že porod bývá medicínsky násilně přerušen, dokončen za ženu, a tak bývají přerušeny a zablokovány ony hormonální procesy, které doprovázejí porod přirozený, a které jsou zárukou, že se pak neobjeví poporodní deprese nebo absence mateřského pudu.

Hlásím se tedy o podíl na nějaké té budoucí Nobelově ceně, protože jakmile odstraníme příčinu (zcela nevyhovující, mužsky agresivní styl porodnictví, který ovšem navazuje na neúctu společnosti k mateřství a dětem) a začneme prosazovat léčbu (malé porodní domy, porody doma, a nebo přebudování

nemocnic na jakési porodnické hotely, ve kterých budou moci ženy rodit „jako kdyby byly doma“), zcela jistě se počet žen, které nemají mateřský pud (nebo jsou pak pronásledovány poporodními depresemi) začne pronikavě zmenšovat.

Protože ale již téměř patnáct let čerpám z prací porodníků a psychologů Thomase Vernyho, Petera Fedora-Freybergha, Frederica Leboyera, Michela Odenta a Marsdena Wagnera, samozřejmě bych se s nimi rád o cenu podělil. Všichni bychom se pak mužsky pádně zasadili o to, aby byl výbor, udělující Nobelovy ceny, rozšířen o nejméně 50% žen, a další Nobelova cena pak bude jistě udělena ženským průkopnicím přirozených porodů, jako jsou Ina May Gaskin, Penny Simkin, Ingeborg Stadelmann, Henci Goer, a ty pak vahou svých osobností zcela jistě donutí zodpovědné, aby všechny státy udělily nějaké to vyznamenání místním průkopnicím přirozených porodů. U nás by to zcela jistě byly jak porodní asistentky Ivana Königsmarková a Zuzana Štromerová, tak Ludmila Mojžíšová in memoriam, ženy z Hnutí za aktivní mateřství Petra Sovová, Marie Vnoučková, či zasloužilé a statečné matky, které porodily a rodí doma, např. Johanka Kubaňová a další. Rozumějte, všechny jmenované musely a bohužel stále musí bojovat za „přirozené“ právo žen rodit doma a v intimitě a prosazovat, co by mělo být normální, vůči tuhému odporu systému, resp. mužů porodníků.

Tvrzení v titulku rozhovoru, který komentuji, tedy „Jsou ženy, které mateřský pud nemají“, je profesním selháním mužů porodníků, a také jeden z porodnických mýtů, který je třeba co nejdříve napravit. Každá žena má v zadání svého těla a existence mateřský pud, jen je třeba jej (přirozeným porodem) nastartovat právě tak, jako v pubertě hormonálně startuje pud sexuální.

Už je to tady (hyperaktivně)

Konečně nějaká čísla, zvolal jsem, čtouč článek o hyperaktivních dětech. Tedy ne o nich, ale o tom, že si jejich rodiče v rámci nového systému plateb ve zdravotnictví za to, že jsou jaké jsou, notně připlatí. Už je to tady, říkal jsem si, konečně snad lidem začne docházet, jak jsou stále závislejší na lékařské a farmaceutické lobby, a jak chytří jsou lékaři, kteří si medikalizací porodů připravují své budoucí klienty.

Děti, které trpí hyperkinetickou poruchou (ADHD), bývají divoké, riskují, jsou nepozorné a neposedné, píše se ve zmíněném článku. Kvůli tomu často přijdou k úrazu. Poskytovaná lékařská péče je u nich 2,5krát dražší než u sourozenců bez diagnózy ADHD. U těchto dětí se zaznamenává třikrát více otrav a čtyřikrát tolik úrazů, se zraněnou hlavou se děti léčí o 15 procent častěji než jejich klidnější sourozenci. V aktuálním čísle Lékařských listů to (konečně!) napsala Eva Malá z neurologické kliniky Všeobecné fakultní nemocnice v Praze.

Prozatím léčba zraněných dětí stojí peníze pojišťovnu, ale část nákladů mají nést i rodiče. Za návštěvu lékaře se platí 30 korun, za den v nemocnici 60 korun a za pohotovost 90 korun. Platit by se mělo také za každou položku na receptu. A vláda a parlament a strany se vážně přou, mají-li platit i novorozenci (a ti chvíli platili a pak že zase platit nebudou).

Jak dále naznačuje článek, hyperkinetická porucha byla poprvé definována před 67 lety a za tu dobu se už několikrát přejmenovala. Je známá pod pojmy lehká dětská encefalopatie, minimální mozková dysfunkce nebo porucha pozornosti. Jde o „neurovýchovnou“ poruchu, způsobenou částečně geneticky a biologicky, ale dílem ovlivněnou výchovou a stresem.

„Je pravda, že před rozpoznáním této poruchy byla značná část dětí s ADHD bezúspěšně trestána, propadala a byla posílána do polepšovny. Nyní se ví, že si zaslouží spíše léčbu než výprask, ale také je pravda, že ne vždy se to od nevychovanosti snadno odliší,“ píše Cyril Höschl (který přidal i typicky českou pikantnost: „Mimochodem tam, kde školy začaly dostávat na problémové žáky s psychiatrickou diagnózou příspěvky, zvládnout takovou třídu je totiž obtížnější, počet diagnóz prudce stoupl.“).

Kde jsou příčiny vzniku této nemoci? „K poruše často dochází u dětí, jejichž matky v těhotenství braly drogy, pily alkohol nebo kouřily.“ Dodávám, že „často“ je spíše „většinou“, nebo spíše „vždy“, a také že velký podíl mají i traumatické porody.

Tyhle děti mívají problém udržet pozornost, třeba ve škole (i když někdy mám dojem, že se prostě hodně, hodně nudí). Přestože mohou být velmi inteligentní, mnohdy nedokončí ani střední školu. V 70 až 80 procentech nastupují na nekvalifikovanou práci. Více než 60 procent z nich v době dospívání kouří, pije alkohol, experimentuje s drogami a střídá sexuální partnery.

Zpět k počátku všeho (teď budu záměrně přehánět, ale mám k tomu důvod): přílišná medikalizace porodů (a neinformovanost těhotných obvykle přivede ženu do nějaké té velké porodnice, které dnes mají dokonce pořadníky, jak moc jsou, samozřejmě díky soustavné mediální kampani o rizicích porodů doma, jaksi automaticky vyhledávané) vede ke zbytečně častým traumátům při porodu, a rodí se hyperaktivní děti. Ty pak, viz čísla výše, už jen samou svou existencí za svého života zaplatí pojišťovně a lékařům daleko víc, než dítě zdravé, porozené přirozeně. Je tedy „v zájmu lékařů“ (a farmaceutů), aby se jich rodilo stále víc. ☺ A ono se rodí.

Chcete s ním zešít touhou?

Nejen dívčí, ale i ty ženské časopisy škodí zdraví. Tomu psychickému, a ve svých důsledcích i rodinnému. Čtenářky si to ale asi neuvědomují, jinak by ty časopisy přece musely zkrachovat!

Stále se snižující informační úroveň ženských časopisů sleduji již delší dobu. Jednou jsem neodolal a v trafikce zakoupil (trafikantka zvědavě koukala) zvláštní přílohu jednoho typického ženského časopisu s názvem Jak milovat a být milována. Už na obálce se rozdychtěným ženám slibuje: „Chcete s ním zešít touhou? Zkuste 10 našich osvědčených figlů. Neumí to s vámi? Nevadí, 5 žhavých tipů z něj udělá skvělého milence. Nabrala jste a on se dívá jinam? Víme co s tím! Velký horoskop sexu! 4 úžasné erotické finty – naučíme vás, jak dokonale okouzlit přísného šéfa. Máte chuť ho dostat do varu? Máme na to 20 chytrých tipů! Sexy prádlo, které mu zaručeně zvýší tlak. Jak se dotýkat nahého muže, aby s vámi vzplál!“

Časopisu vévodí celostránková reklama na bylinný extrakt „ke zvýšení přirozené chuti na sex pro ženu v každém věku“. Je určen i ženám, které nedosahují orgasmu, nebo nejsou spokojeny s jeho průběhem. Účinnost se dostavuje po 30-60 minutách a reakce trvá 24-48 hodin.

No nekupte to, že? A tak jsem se s překvapením (a hrůzou, viz níže) dočetl, že se čtenářkám radí např. aby podpořily své vlny (rozumějte, dlouhé vlasy, a hned pod radou jsou zmíněny příslušné šampony, dokonce i s cenou!), aby si pěstovaly pod kůží štěstí (rozuměj, aby používaly hydratační krémy, ceny také uvedeny), aby provoněly své tělo do sametové hebkosti (reklama na parfémové pudry), aby ozdobily svou nahotu (reklama na rebelské náušnice

a sadu náramků) atd. Copak ženy nechápou, že to je bezostyšná reklama určitých firem, zneužívající jejich naivitu a neinformovanosti? Nad další radou jsem se začal nezřízeně chechtat: Zůstaňte přirozená, radil článek, a přitom hned přidal návod jak: „Ležíte-li na zádech, pokrčte lehce kolena, aby se vám hezky vytvarovala lýtka a stehna. Toporně natažené nohy nevypadají dobře. A pokud sedíte, nedávejte si nohu přes nohu, nýbrž držte kolena u sebe a trochu je posuňte na stranu. Vaše lýtka budou vypadat štíhlejší a lákavější.“

Jeden článek má přímo neodolatelný název („Než se oťrese zem“) a dokonale manipulující podtitulek: „Viděla jste ve filmu ženu, která málem zešilela slasti při milování? Vy jste nic takového neprožila? Chtěla byste také?“ Uff. Samozřejmě se na dvou třech místech objevily i celkem racionální rady a úvahy (například: „milujte ho a nekritizujte, smiřte se s tím, že nikdo není dokonalý, slezte z velitelského můstku, vsaďte na lichotky, nebo mu ukažte, jak vás hladit, neustále se ho dotýkejte a dodávejte mu pocit, že jste stále mladá, on pak bude dělat, co vy budete chtít, naučte se odpouštět“), ale tak drobným písmem, že to rozdychtěné a všemi těmi nesplnitelnými téměř filmovými reklamami k okamžitému pomilování naprogramované čtenářky s největší pravděpodobností mezi všemi těmi titulky a fotkami neodolatelných podprsenek v bordó variacích přejdou.

„Jako můry neodbytně nalétávají na rozsvícené světlo, tak muže fascinuje ženská nahota,“ vysvětluje podtitulek jiný návod, jak milovat a být milována: „Krášlicí bojový plán jak se vyšperkovat.“ No, nevyzkoušejte si tak výborné rady, že? „Hra o bronz vrcholí,“ konstatuje jiný článek a dodává: „Každé léto probíhá hra, při které je bronz tím hlavním oceněním. A ani řeči o tenké ozonové vrstvě či následcích slunění na tom nic nemění. Krásné opálené tělo je důkazem, že jsme si to léto prostě užily...“ Ale vždyť to je hrozná manipulace! Není to na žalobu některé pětatřicátnice, která už má rakovinu kůže? Co na to dermatologové?

Pokud nazvu tento a podobné časopisy ženským bulvárem, asi nebudu daleko od pravdy. Samozřejmě si nedělám iluze o podobně zaměřených pánských časopisech, jenže při letném pohledu na plochy trafik a stánků novin a časopisů tyhle ženské jednoznačně převládají, a ženy jsou (protože mají propojenější mozkové hemisféry a snadněji podléhají emocím) vůči reklamě daleko méně odolné než muži.

Přitom stačí přečíst si nějaká seriózní pojednání a zájemkyně se ihned dozví, že zamilovanost nevydrží déle než pár let, že naše představy o lásce jsou

stejně bláhové, jako představy o partnerovi, do kterého se žena právě zamilovala, že se po nějaké době zákonitě zamilovanost, která se podobá duševní chorobě nebo stavu po drogách, v ideálním případě změní ve stav dlouhodobé oddanosti (chcete-li to vědeckěji, dopamin vystřídá oxytocin).

Elfriede Jelineková tvrdí, že ženská touha je nenaplnitelná, protože je bezedná. Ženské tělo podle ní chce znovu a znovu, aby to jednou vydrželo natrvalo, jenže ono to natrvalo nikdy nevydrží, a je mrtvo už zaživa, protože neukojená žádost (a to je přesně to, co následuje po prolustování průměrným ženským časopisem, protože málokterá žena má na všechny ty krémy, olejíčky, emulze, voňavky, šaty a doplňky, pozn. aut.) v ženě vyvolá k tělu nenávisť. Bulvár, řeklo by se. Stačí to nekupovat. Jenže dnes už je bulvár skoro všechno! Co si pak má žena počít s podobnými radami v ženské příloze našeho nejprodávanějšího deníku?

„Lepší dva skvělé roky než dvacet průměrných,“ radí jeden takový typický článek, který se tváří jako doporučení odborníka. A aby byla pádnost článku potvrzena, v rámečku jsou zmíněny i některé filmy, v nichž se hrdinka „nechá unést šarmem“ milence – například Ztraceno v překladu nebo Titanic. Další manipulace (ve jménu zisku, samozřejmě)! Bože, jak hluboko čtenářky nejen tohoto deníku klesly, pokud jim tohle nevadí, říkal jsem si, ale pak jsem si přečetl dopis jedné takové postižené: „Magazín najdu pravidelně, když jej můj muž oddělí bokem od svého denního tisku.“

Pánové, kteří tenhle bulvár každé pondělí oddělíte od svého denního tisku, neměli byste si alespoň jednou tuhle ženskou přílohu (nebo nějaký ten ženský magazín) přečíst, abyste viděli a věděli, co je to za škodlivinu? Pokud je, co se týče dívčích časopisů, položena řečnická otázka „Může vůbec z dítěte, které každý měsíc věnuje svoji pozornost osmdesátí stranám více či méně skryté propagace konzumu a ženské podřízenosti, adorace moci a majetku, vyrůst člověk s normálním sebepojetím, sociálními návyky a představami o životě vůbec?“

Dámy, neměly byste tak povrchní, lživé a neskrýte reklamní plátky šmahem odmítat, a nenechat si tak narušit celkem pohodový život? Copak jste neustálou a stále dokonalejší a nestydatější reklamou už tak „zpracované“, že vám nedochází, jak jsou tyhle časopisy škodlivé? Škodlivé pro vaše zdraví, pro vaši psychiku a rodinu?

Copak si neuvědomujete, že fotografie modelů jsou všechny pečlivě počítačem vyretušované a přikrášlené, jako ostatně každá (klamavá) reklama,

a že žádný muž na světě nevypadá ve skutečnosti a zvláště po ránu tak, jako odpočinutý, nalíčený a napudrovaný model? A že firmám, které na vás nakonec zbohatnou, je naprosto jedno, jestli pak po aplikaci oněch tak vzrušujících rad na dva skvělé roky propláčete dalších dvacet let, protože všechno bude pokaženo?

Potom vám skutečně nezbude, než si předplatit celou řadu těchto časopisů a se slzami v očích si znovu a znovu číst dalších 5, 10, 20 a více tipů, jak jste ho mohla dostat do varu... jen kdybyste ho měla poblíž.

A budu ještě tvrdší a vizionářštější: vážení odborníci na různých těch (ne)zodpovědných ministerstvech, copak vám nedochází, že si takto systematicky vychováváme věčně neukojené, nespokojené, po krátkodobých zážitcích a každodenním vzrušení (alespoň při nakupování) nenaplněně toužící a tedy nemocné ženy? Nebo je to naopak záměrné?!?

Pak by vás (a vydavatele ženských bulvárních časopisů a jejich inzerentů) měl už někdo konečně (jako v USA výrobce a prodejce Coca coly, škodlivých léků, hamburgerů a cigaret) zažalovat.

Protože ženské časopisy očividně škodí. Nejen ženám.

Chlupaté housenky

Tchyně bojuje se slimáky. Jsou malí, ale šikovní. V noci si pochutnávají na lístcích kytek, které si pěstuje pro okrasu, a přes den jsou zalezlí. Co s nimi? A tak vždy ráno tchyně obrací různé plastové nádoby, kterými kytky večer přikrývá, a běduje, jaká je to letos pohroma.

Nevěděl jsem, jak ji utěšit, až jsme jednou v televizních zprávách viděli kousek reportáže o zemi, kde se přemnožily velmi chlupaté housenky.

V celých trsech visely na kmenech stromů, a jako armáda se posouvaly někam jinam. Pokud se housenky cítí ohroženy, vystřelují své dlouhatánské chloupky, kterými jsou přímo obaleny, na což kůže zvířat, ale i lidí, bolestivě reaguje otoky. Museli dokonce nastoupit vojáci s plamenomety.

Cizí neštěstí uklidní. Při prvním následném bédování nad šikovnými a žravými slimáky jsem zavedl řeč na chlupaté housenky – a slimáci byli rázem zapomenuti. Právě možnost vidět, že mé „neštěstí“ je jen čajíček ve srovnání s neštěstím jiných, urovnává hrany vlastního utrpení a zbytečně

negativního prožívání denních starostí. Blbá nálada Čechů je přitom neopodstatněná, protože se máme jak prasátka v žitě (patříme mezi 5% nejbohatších lidí na planetě).

„Bez barských hadů a štirů bych nevěděla, že tu máme bezhavětí ráj. Bez nepálských naléhavě žebrajících dětí bych si neuvědomila, v jakém dostatku a přepychu žijeme. Bez šokujících pohledů na kambodžské bombové oběti bych těžko vnímala mír a klid v naší zemi. Bez mnoha útrap každodennosti bych neocenila přepych tekoucí vody, splachovacích záchodů, stabilního elektrického proudu, telefonu, prázdných jedoucích tramvají, autobusů, o metru ani nemluvě. Ten úžasný luxus nedusat stále v prachu a mít doma pravá skleněná okna!“ píše psychologka a terapeutka Jitka Vodňanská, která poslední roky pravidelně jezdí meditovat do Asie.

Podobně zmatené je to i se způsobem, jakým naše společnost odmítá cokoliv, co je spojené se smrtí a umíráním. Lidé se jaksi bojí i rituálů, tedy pohřbů. 50% lidí je dnes u nás spalováno bez obřadu, a pětina Čechů si pak nevyzvedne urnu s popelem svých bližních.

Čeká nás hodně práce i na tomto poli. Co takhle vzít si vzor od těch na dalekém Východě? Zmíněná Jitka Vodňanská tam jednou kondolovala spolubydlící, které umřel manžel. Udiveně se na ni podívala se slovy „Ty ještě ničemu nerozumíš!“. A když kondolovala učiteli meditace, kterému zemřel otec, rozesmál se a jen řekl: „Netřeba. Umřel v klidu. A jak ti jde meditace?“

Moje známá ze San Francisca projížděla Prahou a po ženě mi poslala „dárky“: malou ale šikovnou baterku (a já si teď mohu posvětit na malé, ale šikovné slimáky, právě když si to šinou sežrat další várku listů oblíbené kytky), a černé tričko, zakoupené na tamním setkání s Jeho Svatostí, na kterém je zepředu pro mne nečitelný, ale zcela jistě velmi poučný nápis v sanskrtu, a vzadu toto dalajlamovo doporučení:

„Každý den, hned jak se probudíš, si uvědom a opakuj: Dnes mám štěstí, že jsem se probudil, že jsem živ, a že žiji vzácný život člověka. Budu se snažit ho nepromarnit, ale využít všechnu energii k tomu, abych se dále vyvíjel. Abych rozšířil své srdce a dokázal naslouchat druhým. Abych pro blaho všech bytostí dosáhl osvícení. Abych na druhé myslel vždy v dobrém. Abych se nerozčíloval, nebo na ně nemyslel negativně, a abych jim dokázal ze všech sil pomáhat.“

Moudří to opakují více jak dvě tisíciletí. A brblalové jen brblají a nezkusí žádný z těch docela snadných (i když trpělivost a trénink vyžadujících) a vyzkoušených návodů. Ona totiž už i ta západní věda zjistila, že pozitivně

a vůči ostatním vstřícně nasměrovaná mysl je šťastnější, zdravější, efektivnější a ekologičtější. My tady ve střední Evropě navíc nemáme ani tajfuny, ani cunami, ani – 40 nebo + 40° Celsia, ani diktaturu, ani chudobu... a až na výjimky ani chlupaté housenky.

Možná by každý notorický škarohlíd (a každá notorická plačka) měl(a) strávit aspoň týden někde v tajfunu nebo mezi chlupatými housenkami. Pak by si jistě velmi ochotně každé ráno opakoval(a): „Jsem tak šťastný(á), že žiji tam, kde nejsou chlupaté housenky...“ a byl(a) by šťastný(á).

Mami, tys mě (ne)rodila doma?

“Přes třicet procent žen v Nizozemsku stále rodí doma,” řekl národu v zemi s nejnižší průměrnou nadmořskou výškou v Evropě Jan Nijhuis, profesor porodnictví z Maastrichtské univerzitní nemocnice. „Jsem pyšný, že Nizozemsko má stále tak vysoký počet porodů přímo doma. Jsme jediný západní stát, kde je toto číslo tak vysoké. Jsme unikát,” doplnil. Třetina nizozemských žen si vybere tradiční formu porodu na domácím lůžku, místo aby odjela do porodnice, jak je jinde zvykem. Ptáte se, jak je to vůbec možné? V naší době? “Je vidět, že ženy v Nizozemsku stále věří v sílu vlastního těla,” řekla nizozemskému rozhlasu porodní asistentka Beatrijs Smuldersová, zakladatelka Amsterodamského porodního centra, která přednášela v roce 2001 na pražské konferenci *Privádíme děti na svět* i českým zájemkyním, a potvrdila to, co čeští „odborníci“ stále odmítají akceptovat: „Těhotenství a porod jsou normální lidské věci, ne zdravotní zákrok.“

Odborníci doplnili, že domácím porodům prospívá fakt, že většina městeček má dobře zařízenou nemocnici, kam mohou ženu v případě komplikací zavézt, a mnoho žen se cítí doma natolik dobře a uvolněně, že intimní věc, jakou je porod, chtějí prožít v intimitě známého krbu, ne mezi nemocničními stěnami. V zemi jsou taky tisíce vysoce školených asistentek, které se ženám věnují i v době těhotenství. Pomáhají jim. „Trend je samozřejmě sestupný, ale ne tak prudce jako jinde,” říká Nijhuis.

Na pražské přednášce proslulého porodníka Michela Odenta v roce 2007 se ke mně přitočila mladá žena a začala mi děkovat za knihu *Nová doba porodní* (Eminent 2002). Její první dítě, tříapůlletá dcerka, byla sice, přes všechny porodní plány a snahy, ještě porozena v porodnici, ale další dítě, syn, se před dvěma lety narodil, se vši parádou a pozitivními zážitky rodičky, doma. Pyšná

maminka mi pak začala vyprávět, jak před čtrnácti dny její dcera chtěla vědět, jak se narodila. Po popisu porodu v nemocnici se zeptala: „A to jako bylo špatně? Tak proč's to dělala?“ A chtěla pak vidět i místo, kde se narodila. Když uviděla porodnici, řekla: „Jsem krajně nespokojená!“ a dodala: „A příště to zaříd' tak, jako s bráškou“.

Jak má po padesáti letech praxe porodníka ověřeno i Michel Odent, porod by měl být posvátně intimní soukromá záležitost. I podle něho je ideální porod doma, a jako porodník chodí právě k takovým domácím porodům v Londýně. Jen se svou doulou, která má už čtyři děti, a umí prý neobyčejně dlouho mlčet. A plete. Porodní asistentky a duly, které při čekání na stahy a porod klientky pletou (jejichž psychika je tedy vyrovnaná a hladina adrenalinu velmi nízká), jakoby byly zárukou rychlých a bezpečných porodů. Rolí porodníka (u porodu doma v Británii ze zákona musí být „studovaná“ osoba) je většinou jen uklidňovat manžela.

„Bude asi ještě dlouho trvat, než objevíme skutečný význam soukromí pro bezpečný přirozený porod,“ řekl Michel Odent na zmíněné přednášce, a zopakoval, co myslí slovem soukromí: „Například necítit se pozorováni. Když se cítíme být pozorováni, stimuluje se náš neokortex, a porod se zpomalí nebo zastaví. Musíme být tedy opatrní, abychom do prostředí matky nezačlenili žádné zařízení, které by maminka vnímala jako pozorovací, například kameru. Přitom kamery jsou běžně přijímány bez jakéhokoli zvážení jejich dopadu na psychiku rodičky. Podobně tak i různá lékařská zařízení, například elektronický fetální monitoring. Existuje velký počet studií dokládajících, že používání tohoto monitoru má za následek nárůst počtu císařských řezů. Lékaři z toho bohužel dosud neudělali žádný závěr. Nebyli schopni tomu uvěřit.“

„Pokud bych měl shrnout, co jsem se za ta léta naučil,“ dodal Michel Odent, a nastavil tak zrcadlo masovému českému porodnictví, „tak musím říci, že nejsnadnější a nejbezpečnější porod nastává ve chvílích, kdy u porodu není nikdo, kromě tiché porodní asistentky nebo duly. Jinými slovy, počet komplikací roste s počtem zúčastněných osob.“

Doufám, že za pár let se budou jen některé děti svých maminek udiveně ptát „Mami, tys mě nerodila doma?“ A budou to považovat, právě tak jako ona zmíněná holčička, za handicap. On to totiž handicap je.

Naplněný vztah

Brzký začátek milostného života nespouští antisociální chování. Naopak, teenageři, kteří se pustili do sexu před většinou svých vrstevníků, očividně zvládají svůj další život v průměru lépe, než ti, kteří se sexem čekali do staršího věku, tvrdí výsledky jednoho výzkumu.

Nedávný výzkum týmu psychologů Kathryn Paige Harden z University of Virginia naznačuje, že představa o špatných životních koncích těch, kteří začínají se sexem v mladém věku, je iluze a mýtus. Badatelé si v poměrně rozsáhlé studii vytáhli data o 534 dvojčatech stejného pohlaví z velkého programu (National Longitudinal Study of Adolescent Health), přičemž detailně analyzovali výstupy odebrané celkem třikrát za 7 let. Výzkum dvojčat umožnil do značné míry potlačit vliv genů a sociálně-ekonomických faktorů na získávaná data.

Konzervativní kazatelé nejspíš jenom lapají po dechu, píše autor zprávy Stanislav Mihulka. Vynálezci kampaní ve stylu „Šetři si své panenství až k oltáři“ by si prý měli rvát vlasy, protože svým snažením dosahují přesně opačných cílů, než jsou ty, o nichž tak rádi zapáleně hovoří.

Autoři amerického výzkumu připouštějí námitku, že brzká sexualita podle všeho souvisí s časným těhotenstvím a nemocemi, jedním dechem ale dodávají, že v tom velmi pravděpodobně není příčinná souvislost. Teenageři v jiných vyspělých zemích začínají se sexem obdobně brzo jako v USA, počet těhotných a nakažených je tam ale dramaticky nižší. Badatelé to připisují zoufalé úrovni sexuální výchovy amerických studentů, s tím souvisejícím problémům při braní antikoncepce a náboženské neochotě chodit na potraty.

Získaná data přesvědčivě ukazují, že brzké zahájení sexuálních dobrodružství má na další osud teenagera kladný vliv. Jakoby sexuální vztah teenagery vedl k větší odpovědnosti. V naplněném vztahu podle všeho není tolik času a prostoru na lumpárny. Četli jste pozorně? V naplněném vztahu... O to tu přece jde. Víím, možná je už pozdě, ale co kdybychom svým (poučeným a informovaným) dětem víc důvěřovali?

„Nejsem proti lásce, ať si klidně začínají ve 14ti. Když budou řádně poučeni ne pouze o kondomu, ale také o zodpovědnosti k lásce a partnerovi, když budou poučeni, že záleží na kvalitě a ne na kvantitě partnerů, o tom že dát sebe je ten nejvzácnější dar, pak časnější sex teenagerům neuškodí,“ napsala rozumně v diskusi pod článkem jedna čtenářka.

Celé je to další pěkná ukázka, jak obecné (historií a iluzemi a omyly předchozích zapšklých mravokárců vnucené) mínění dovede zamlžit a přerukovat skutečnost. Podle autora zprávy existuje vážné podezření, že i v tomto případě mluví z mravokárců kromě klasické nesnášenlivosti i naivní závist, kterou si dotyční jistě jen horko těžko připustí (vzpomínám na podobně obecné odsudky v tehdejší tisku, kdykoliv byla zmíněna „sexuální revoluce“ ve stylu hippies a na kampaň v tehdejší Československé televizi proti všem, které tehdy nenosily podprsenky).

Přejme generaci svých dětí a vnuček jen „naplněné vztahy“ (a vytvořme jim pro to podmínky). Zní to (zvláště pro všechny ne vlastní vinou zapšklé zvedače ukazováčků) paradoxně, ale právě tak jako musíte jablka ve štrůdlu osolit, aby pak byla sladká, vypadá to, že je třeba mladým dovolit (nejen) „lásku“ (a rozumějte, časný sex), aby se naučili vybudovat a užívat si naplněný vztah.

Násilí v médiích

„Jedinec euro-americké kultury v dětství na obrazovce shlédne kolem 15 tisíc vražd, další fenomény televizní agresivity nelze ani počítat,“ řekl v roce 2005 na přednášce na téma násilí v médiích sociolog Petr Sak. „Na počítači a na internetu v počítačových hrách již dítě pouze pasivně nepřihlíží vraždění, ale jako aktivní subjekt zabíjí. Opakovaně přitom z médií slyšíme, že televizní násilí nemá na děti vliv, protože děti dokáží rozlišit mezi skutečností a fiktivní mediální realitou. I schopnost tohoto rozlišení ale není mezi dětskou populací rozložena plošně a standardně, a televizní násilí působí i v případě rozlišení skutečnosti a televizní fikce.“ Souhlasím a rád přidám svůj komentář.

Pohrávat si s násilím v médiích jako s něčím běžným a tedy normálním a omluvitelným je velmi nebezpečné. Souhlasím se sociologem: česká společnost je (tak jako k hracím automatům, kasinům, prostituci, korupci a dalším podobným fenoménům téhle ještě ne zcela demokratické společnosti) vůči násilí v médiích benevolentnější než většina demokratických zemí na západ od Aše. Píše a mluví se o tom často, odborníci zamlžují jak se dá, televize veřejné služby „vyváženě“ míchá hrušky s jabkama, a tak potěší, když se objeví rozumný názor, který nezabředává do spíše matoucích detailů:

„Vývoj kosmu v rozměru evoluce na naší planetě procházel uzlovými body znamenajícími zrod nové kvality. Těmito zlomy byl vznik života, biosféry, člověka, vědomí a nad lidskou individualitou vznikající sociální dimenze. Za

aktuální scénu, na níž se v současnosti realizuje evoluce považoval Pierre Teilhard de Chardin noosféru, oblast rozumu, myšlení, vědomí, reflexe. Nedožil se ale současného explozivního rozvoje médií a posunu evoluce k virtualitě a planetizace prostřednictvím médií“ (dnes by asi hlasitě varoval před tím, co se s naší noosférou děje, pozn. aut.).

Právě tak varuje Petr Sak: „Vůči infosféře a explozivnímu vývoji médií stojí člověk (a společnost), který tyto technologie vytvořil. Dynamika medializace, komputelizace a virtualizace se však svou rychlostí a intenzitou liší od dalších vývojových civilizačních procesů“, naznačuje možná rizika. Já již roky upozorňuji, že evoluce s tímhle nepočítala. Nemáme v myslí a mozku „brzdy“, nevíme, jak tu lavinu nových informací a technologií zpracovat mozkiem lovce jelenů z paleolitu, a protože jsme první, ani netušíme, jaké to vše má dlouhodobé důsledky. Místo předběžné opatrnosti máváme rukou a kritiky zesměšňujeme, nebo přímo umlčujeme.

„Týká se to především mravní, kulturní, duchovní a sociální stránky. V řadě aspektů se civilizace nachází v rizikovém stavu a kdyby existovaly přístroje pro řízení lidstva, ručičky řady přístrojů by se zřejmě pohybovaly v červených číslech. Z hlediska historie a evoluce se nacházíme v bodě, kdy lidstvo odhazuje berle náboženství, ale ještě nedospělo k imanentní spiritualitě,“ říká sociolog Petr Sak, a já více než vše souhlasím, protože tvrdím, že jediným řešením je změna způsobu, jakým se rodí naše děti, a duchovnost (ve smyslu individuální revoluce myslí pokud možno každého jedinice, která může začít onou „trhlinou v realitě“).

„Planetární evoluce se aktuálně odehrává v noosféře, ve stavu a rozvoji myslí. Lidská mysl je to, co má na naší planetě největší hodnotu a smysl do budoucna. Přitom tato budoucnost není samozřejmá. Proto to, co se děje vývojově s lidskou myslí, jak se formuje a kam je směřována, má rozměr planetární a kosmické evoluce. Z hlediska vývoje planetární myslí již nelze odhlédnout média, která budou tento proces významně ovlivňovat. S touto výzvou je konfrontována civilizace a společnost, která nastupující generaci 'otravuje mysl' desítkami televizních vražd,“ tvrdí sociolog, a já jen dodávám: naše myslí otravují a špiní i vulgární politici, anonymní urážející diskutéři na internetu, za senzacemi a vyšším prodejem bezohledně směřující nakladatelé a vydavatelé a majitelé televizních kanálů a internetových serverů.

„Přitom nikde není fatálně určeno, že z televizní obrazovky musí proudit pornografie, agresivita a mediální smog, včetně reklam“, ví i Petr Sak. I jemu

je jasné, že „za snižováním kvality médií jsou ekonomické zájmy, spojené se sledovaností.“

Vždyť je to jasné: „Technologicky média předběhla společnost, která nedokáže zajistit jejich relevantní působení. Společnost a specializované instituce a instituty objektivně nejsou schopny zajistit evolučně pozitivní působení médií. Média proto představují pro lidstvo podobné riziko jako atomové zbraně, s tím rozdílem, že bojištěm je zde mysl a sociální zrání, především mladé generace. V každém okamžiku miliony dětí sledují vraždění na obrazovce a další obrazy, ukazující násilí jako legitimní vzorec sociální interakce,“ ví sociolog, a když on, tak by to přesně takto formulováno měli vědět i zodpovědní na všech úrovních. Protože dá-li si alespoň trochu informovaný čtenář dohromady dvě a dvě, vyjde mu přesně totéž, co vyšlo Petrovi Sakovi:

„Společnost promítající se do médií představuje překonaný stav, má přitom blíže k neolitu než ke kvalitativně nové fázi civilizace, do níž lidstvo, má-li přežít, musí směřovat. V současnosti se nacházíme ve vztahu k médiím v podobné situaci, jako kdyby atomové elektrárny řídili neandrtálci.“

Nebijme své děti

Mediální diskuse na téma pokusu prosadit nezákonnost bití dětí (rodiči) neustále padá do pastí odbornosti a individuálních rodičovských či učitelských zkušeností. Psycholog přitom na základě vlastní zkušeností tvrdí, že problémem není občasný výchovný pohlavek, ale skutečné týrání. Paušalizovat se nemá: už král Šalamoun věděl, že „kdo zadržuje prut, nenávidí svého syna.“

I Josef Chuchma v tom má jasno: „Ministryně Džamila Stehlíková chce zakázat fyzické tresty dětí. Já, a mohu snad říct, že i můj sedmiletý syn, protestujeme. Pohlavky, tedy rány do hlavy, mu nedávám. Přes zadek jej zřídka a nijak hrozně plácnu. A to tehdy, kdy už to doslova vyžaduje. Když totiž několikrát opravdu již k nesnesení prudil a já se zlobil, odvětil pořouchle: Měli jste mi dát na zadek, jste měkčí! Ještě chvíli to zkoušel, nějakou pak na zadek vyfasoval a měli jsme oba klid. I když asi proti tomuhle druhu laskavého „násilí“ není vládní návrh namířen, přece jen mi vadí, že se nám se synem do vztahu plete nějaké ministerstvo. Za syna totiž odpovídám já, ne

žádný výbor, a já si s ním rozumím a vím, co oba potřebujeme, lépe než úřad a ministryně.“

„Postmoderní doba nedokáže rozlišit týrání dětí od výchovného pohlavku. Zato nám stát leze do všeho a s odpuštěním buzeruje slušné rodiny,“ napsal stručně a výmluvně na Neviditelném Psu Dan Drápal.

Také praktický lékař Milan Kudyn souhlasí: „Pokud jde o tělesné tresty, je velmi důležitá výchova dospělých ke zdravé výchově dětí. Řada psychologicky nezralých dospělých vysoké nároky na výchovu odmítá, situaci si zjednodušuje a fyzicky děti trestá,“ a dodává: „Česko patří z tohoto hlediska bohužel k nejzaostalejším zemím.“

Psal jsem na toto téma již několikrát a souhlasím s Josefem Chuchmou a jeho synem i Milanem Kudynem. Pokoušel jsem se upozorňovat i na fakt, že (ve smyslu McLuhanova výroku o tom, že médium jako takové silně ovlivňuje i výsledné poselství) každý ministr, v tomto případě každá ministryně, dříve či později podlehne prostředí a začne uvažovat „ministersky“, tedy vypne selský rozum.

Chtít nalinkovat rodičům, jestli mohou nebo nemohou svého rozjívěného potomka, zaslouží-li to a je-li to v zájmu jeho výchovy (aby např. nevběhnul do silnice), plácnout, je dirigismus nejvyššího ražení (a z dob komunismu a jeho pokusů poručit větrům a dešťům, nebo, jako v čínském případě, vrbacům, víme, jak takové snahy dopadají).

Žádný zákon totiž neodstraní psychické či dokonce fyzické týrání dětí v rodinách, kde (traumaticky porozená a nedomazlená) matka nezažila mateřskou lásku (nebo kde otce, který vyrostl v dětském domově, nikdo nikdy nepohládl).

Alexandr Tomský také ví své: „Hrůzný je jazyk dnešní sociologie dětí. Mluví o stoupajícím počtu jedináčků, dětí samotných matek a rozpadávajících se rodin, dětí rozmazlených, sobeckých, neurotických. Přibývá dětí hyperaktivních, nesoustředěných, neposlušných, na které neplatí racionální argumentace. Takže o to více platí, že mírné fyzické tresty v období dětského předpubertálního vývoje – kde selhává argumentace nebo pedagogické schopnosti rodičů – jsou na místě jako limit poslední instance. Měli bychom se přimlouvat, aby byly znovu zavedeny do škol. Psychologie zdravého rozumu je také na straně trestů. Fyzický trest milujících rodičů je totiž konečný, definitivní tečkou za celou záležitostí. Zato psychopatologické nerváky

zoufalých rodičů zanechají šrámy na celý život. Nakonec všichni skončíme v poradnách psychiatrů!“

A aby to nebylo (jako v ekologii) tak snadné, ještě odjinud: bylo to ještě v dobách socialismu, kdy se ke mně dostaly výsledky jednoho psychologicko-sociologického výzkumu na téma úspěšnosti dětí, resp. školáků sídlištních škol, v pozdějším životě. Zjištění bylo logické: zatímco jedničkáři se z velké většiny v praktickém životě neprosadili, nejúspěšnější byli trojkaři. Otázka, proč tomu tak je, nakonec dostala překvapivou odpověď. Ukázalo se, že trojkaři občas dostali za nějakou tu pětku na zadek. To jim ale (viz výše reakce syna Josefa Chuchmy), paradoxně, dodalo emoční jistotu, kterou využili v běžných klukovských strkanicích ve škole. Napadnut větším a silnějším spolužákem, menší a slabší školák se nedal a v krizi použil zaklínadlo: „Opovaž se! Jestli se mě dotkneš, řeknu to tátovi a ten ti takovou jednu ubalí, že budeš koukat!“ Věděl totiž z vlastní zkušenosti o pádnosti tatínkovy ruky své a jistota tohoto vědění (a suverenita, s jakou to říkal) byla pádně přesvědčivá.

To jsou paradoxy, že? A přihřeji si celospolečenskou polívčičku – podobné je to s porodnictvím: čím méně „péče“ lékařů, tím přirozenější, zdravější, bezpečnější a navíc i lacinější porod. Změňme tedy fatální neinformovanost současných těhotných o rozdílech mezi medicínským a přirozeným porodem a pokusme se informovat všechny (nejen dívky, ale i chlapce) o důsledcích (ne)přirozených porodů na zdraví a psychiku celých generací. Změňme způsob porodů a za dvě tři generace nebudeme muset stavět další věznicе či dětské domovy, a už vůbec ne ztrácet čas diskusemi, jestli postavit plácnutí po zadku mimo zákon.

Situace je totiž, jak mi napsal jeden tatínek, dnes horší, než bývala před dvaceti lety. Možná by poradci paní ministryně, ale také ministr zdravotnictví a čeští porodníci, tvrdošíjně rodící jako za socialismu, měli „dostat na zadek“ (protože v českých porodnicích opět roste procento císařských řezů). Nebijme své novorozence hned při narození. Přesněji napsáno – nenechme své právě narozené děti trestat fyzicky.

Pamatujete si výše uvedený citát Milana Kudyna? Zde je jeho variace: „Řada psychicky nezralých porodníků vysoké nároky na průběh fyziologického porodu odmítá, situaci si zjednodušuje, raději operuje, než rodí, a novorozence fyzicky trestá plácnutím přes zadeček.“

Nedomazlení

Nejen děti v dětských domovech trpí deficitem lásky a nedomazlením, napsal populární římskokatolický farář Zbigniew Czendlik a uhodil hřebíček na hlavičku. Všichni trpíme deficitem lásky (které se nám nedostalo) a zvláště my muži trpíme následky nedomazlení (protože se to až donedávna pro kluky a muže neslušelo).

Všichni jsme asi viděli fotografie vyděšeného opičátka, které se vši silou tisklo k nějakému kousku chlupaté náhražky matky na drátěné konstrukci. Právě tento „pokus“ prokázal životní důležitost možnosti být se svou matkou. Být hlazen. Moci se přitisknout. Zatímco většinu „primitivních“ kultur ani nenapadlo oddělovat děti od matek, ta naše to dělá systematicky: už při porodu, pak zvláštní postýlka v „dětském“ pokoji, pak kočárek, jesle.

„Po dostatku jídla a základní hygieně je třetím nejdůležitějším faktorem zdravého vývoje dítěte něžná milující péče,“ píše dr. Koukolík (tento a všechny citáty z eseje *Neviditelné srdce, něžná a milující péče* v knize *Josefu Švejkovi je 30 milionů let*, Galén 2002) a v opačném gardu pokračuje: „Teprve nedávno se zjistilo, že součástí řady procesů vedoucích k depresi není jen nedostatek lásky, ale tak prostá skutečnost, že tito dospělí lidé nemají nikoho, kdo by je hladil.“

Souvisí to samozřejmě ještě s další absurditou naší ranně kapitalistické současnosti, tedy s nedocenením žen coby matek a pečovatelek. Dr. Koukolík oprávněně tvrdí: „Růst trhu altruistickou péčí trestá. Neplatí ji. Považuje ji za něco samozřejmého. Vychovat vysokoškolsky vzdělaného zdravého tvořivého člověka stojí rodiče nejlepší léta života, ale firmy, organizace a stát to berou jako naprostou samozřejmost.“

Aby byla představa téhle absurdity dokonalá, sáhl i dr. Koukolík k „metafoře: „Představte si reakci obchodníka nebo výrobce, k němuž byste se dostavili se žádostí, aby vám zdarma předal kvalitní nový vůz střední třídy. Nebo opačně, zkuste si představit reakci jakéhokoliv zaměstnavatele, kdyby se před něho postavila matka a řekla – předávám vám své dítě, stálo mne 18 let života, tolik a tolik peněz, je to spolehlivý, dobře vychovaný, kvalifikovaný řemeslník. Měl byste za mé úsilí zaplatit.“

Společnost nedokáže ocenit a docenit zdravého tvořivého účastníka pracovního procesu, respektive tu dlouhou osmnáctiletou cestu k tomuto ideálu vedoucí. „Jestliže se svět pokouší dnes převést cokoliv na peníze, měl

by být natolik fér, že rodičům za celoživotní dřinu alespoň něco vrátí,“ končí své úvahy dr. Koukolík, který stále častěji hovoří o současníkovi jako o homo sapiens stupidus.

Naznačuji, že v dětství nedomazlený člověk si je vnitřně nejistý, rád vybuchuje, argument jiného bere automaticky jako útok na sebe sama, potřebuje autoritativní vedení a ochranu (party, strany, státu), nedostatek pocitu štěstí si nahrazuje zvýšenou konzumací a spotřebou stále nových výrobků a zážitků a zábavy, a neschopnost se uvolnit stále se zvyšující spotřebou alkoholu, nikotinu, vepřové, adrenalinových zážitků atd.

Společnost si tak systematicky „vyrábí“ své další a budoucí hyperaktivní děti, ale také násilníky, agresory a nespokojené neurotiky a je jí to asi stále víc jedno. Také proto, že i ti, kteří ji na všech úrovních řídí, jsou také značně nedomazlení.

Něha nad zlato

Další velký omyl a nepochopení mezi chlapci a děvčaty (muži a ženami) je pomalu odhalován, a mnohým tehdy a snad ještě i dnes zklamaným je snad stále zřejmější, že deficit mazlení v dětství znamená i řadu psychických potíží v dospělosti. Dnes už začínáme prokazatelně zjišťovat, že negativní aspekty chování dospělých mají svůj počátek nejen ve způsobu porodu (či kvalitě těhotenství matky), a v kvalitě výživy a výchovy, ale pro mnohé (svou odborností zaslepené) odborníky překvapivě i ve faktu, jestli se s námi mazlili nebo nemazlili. Jestli jsme byli dostatečně hlazeni.

Pudové, a tedy nezvládnutelné pubertální i postpubertální pokusy hochů a dívek zkoumat opačné pohlaví samozřejmě narážejí na zeď nesrozumitelnosti gest a postojů jedněch i druhých. Děvčata netuší, že tahání za culík nebo herda do zad je pokus o sblížení.

Řada lidí, např. porozených císařským řezem, netuší, že jejich zvýšená potřeba mazlení (už od dětství, takže včetně mnoha sociálních a lidských potíží s tím spojených) pramení právě z faktu, že neprošli porodními cestami...

Řada kluků se v kolikáté generaci dostane na cestu násilí k ženám jen kvůli tomu, že nepochopili a nechápou (a špatně si vyložili) přítulnost dívek a žen: co byla a je pro (nedomazlené) dívky potřeba něhy, to si oni (nedomazlení a vnitřně nejistí) vykládají jako předeheru k sexu. Protože pro takového

odmítnutého a nepochopením poníženého mladíka (ale i dospělého muže) je to, co je pro dívku přirozenou obranou, celoživotní prohrou.

„Jako dospělá holka jsem nevěděla, že mi chybí dotek, objetí, pohlazení, nevěděla jsem, že mi vůbec něco chybí,“ potvrdila mi jedna má pravidelná čtenářka. „Jenomže chybělo. Pak stačilo půl skleničky alkoholu, nebo jen hlasitá rytmická hudba a blikající světla, a blízkost někoho, kohokoli, abych se k němu hned začala tulit. A ještě jsem se divila, proč jsou na mě kluci naštvaní, protože si samozřejmě vysvětlili moje chování jinak a nechápali, že já chci jenom to mazlení.“

Stejně jako zdánlivě bezvýznamná věta maminky nebo paní učitelky „Franto (Mařko) raději nezpívej, jsi falešně...“ nasměrovává dotyčné na celý život do království ostychu, nejistoty, různých psychických komplexů a případně i agresivity, i (společensky tak) zdánlivě bezvýznamná věc, jako je mazlení, je, právě tak jako psychická pohoda při porodu, rozhodujícím faktorem, podmiňujícím celoživotní problémy, nebo radosti.

Výsledkem přehlížení těchto zdánlivých „maličkostí“, u nás dříve v době budování komunismu, nebo nyní v rámci u(spo)kojování potřeb a zábavy, je svět plný nedorozumění (nejen mezi hochy a dívkami, ale i politickými stranami, vyznavači různých náboženství atd.) a „sex“ je často spojený s agresí a násilím.

Moje čtenářka došla ve svých úvahách ovšem logicky a správně ještě dále: „Tak mě napadá, že holky, které si nechají zaplatit za sex, nebo střídají postel za postelí, jsou možná taky jen nedomazlené, možná v tom úplném začátku jim jde jenom o hledání blízkosti a pohlazení...“

Bingo.

Právě tohle může být a bývá příčinou neschopnosti (nedomazlených) politiků cítit se do potřeb jiných. Právě tahle západní nedomazlenost (navíc ve spojení s medikalizovanými porody) může být a bývá příčinou neschopnosti politiků se domluvit, váleka a také střílení ve školách.

Něhy a mazlení nám všem je třeba jako soli.

Něha (manželek politiků) nad zlato.

Patička

Tak jako je marné chtít po 99% českých, angličtiny znalých žurnalistů a intelektuálů, aby anglickou větu *All is possible*, tedy *Všechno je možné*, nepřekládali automaticky jako *Nic není nemožné*, tak je dnes asi ještě zcela marné chtít po porodnicích, aby si uvědomili, že rutinní akce při porodu dítěti spíše škodí.

Život je totiž zelenější než všechny šedé teorie, a přináší stále větší absurdity. Vypadá to, že i v našem zdravotnictví je, bohu a pacientu, v tomto případě novorozenci žel, všechno možné. Víte, že v zájmu „zdraví“ se čerstvě narozeným miminkům (kromě toho, že se plácnou po zadečku v poloze hlavou dolů, váží, měří, že jim do očí nakapou štiplavou tekutinu atd.) zvláštním, pro tento účel vyvinutým přístrojem velmi bolestivým píchnutím odeberou z patičky čtyři kapky krve pro další genetické vyšetření (jde o tzv. screening vrozených metabolických poruch - Fenylketonurii a Hypothyreozu)? Sami porodníci a odborný personál v porodnicích tomuto aktu říkají „patička“. Právě uprostřed paty je ovšem podle Číňanů akupunkturní bod varlat (u děvčátek vaječníků)! Zkusme to domyslet: v prvních minutách našeho života nás někdo cizí bolestivě zraní právě v tomto místě. Jak to asi navždy ovlivní naše sexuální chování v budoucnu?

Nebo jinak, co když je nebo bude jakási přeseexualizovanost západní civilizace způsobena také právě tímto mohutným stimulem (a programem) v oblasti sexuálních orgánů v první minutě života každého Zápaďana? A co to udělá až tento „pokrok“ dojde (nebo dokonce již došel) i do islámských zemí? Jsem si téměř jist, že výzkum na toto téma by odhalil přímou souvislost nárůstu sexuálního násilí s rutinním zavedením akce „patička“.

Jako bych si tu zprávu objednal: australský deník Sydney Morning Herald oznámil, že sílí řady malých sexuálních deviantů a násilníků. Sexuální násilí na svých vrstevnících páchá dramaticky víc pachatelů, jimž je pod deset let, než tomu bylo kdy v historii. Podle jedné ze sociálních pracovnic je mezi dětmi stále častější orální sex, vynucené pohlavní spojení s jiným dítětem a spojení se zvířetem.

Profesionální zaslepenost lékařů, kteří v zájmu pokroku své „vědy“ často s vaničkou vylíjí i dítě, se bohužel nekontrolovatelně šíří. Jen jeden příklad zaslepeného uctívání a používání nových technologií za všechny: za rok od zavedení ultrazvuku zemřelo v Indii deset milionů budoucích holčiček...

Sami porodníci například tvrdí, že porodu bez komplikací je schopno až 90% žen, přesto jsou podle nich (porodem) „nemocné“ všechny a „v zájmu zdraví“ jsou při sebemenší komplikaci (kterou lze samozřejmě vyřešit jinými způsoby, porodní báby by mohly vyprávět) operovány.

Chcete poslední výkřik téhle odlidštěné a jen do sebe zahleděné vědy v této oblasti? Protože v naší republice zemře ročně asi 5 dětí na poruchy funkce nadledvin, budou se co nejdříve „trápit“ „screeningem“ (jak asi bude vypadat?) všichni novorozenci (ročně kolem 90 000). Porod je v naší současnosti (ač se některé české porodnice začaly chlubit nálepkou „baby friendly“, k dítěti přátelský, rozuměj, šetrný) stále více „non friendly“, tedy nešetrný a nepřátelský.

Také vám to připadá jako jít s dělem na komára? O tom, že se vztah lékařů nejen k novorozencům, ale i k pacientům a živým tvorům všeobecně posunul někam do absurdna, svědčí i současný problém s vybižením stáda osmi set krav kvůli jedné „šílené“. Šílený je podle mne spíše postup úředního šimla. Všechno (absurdní) je možné.

Jeden z nejlepších českých ekonomů a komentátorů (v Německu pracující) P. Robejšek v jednom rozhovoru řekl něco, co podle mne vystihuje podstatu způsobu, jakým vnímáme realitu: „Skutečnost je to, co většina lidí za skutečnost označuje. Získám-li pro svou představu většinu, stane se skutečností.“ Porodníkům a lékařům se za posledních padesát let podařilo přesvědčit většinu lidí o své představě porodů (a léčbě nemocí), a my jim sedli na lep a teď už se s tím zdánlivě nedá nic dělat. Naděje tu ale přece jenom je. Podaří-li se nám (ženám, rodičkám, otcům, dědečkům a babičkám) pro svou představu přirozeného porodu a medicíny k lidem (novorozencům, zvířatům a životnímu prostředí) přátelské získat většinu, stane se skutečností. Naše pasivita a ignorance je jen a jen naší slabinou. A Achillovou patou. I lékaři a porodníci jsou totiž jen lidé.

Nenecháme si tedy nejen o různém tom screeningu namluvit, jakkoliv by to znělo „vědecky“, že je to nanejvýš nutné a v zájmu zdraví dítěte. Jsem si jist, že kdyby byla „vůle“, veškerá ta tak důležitá vyšetření a všechny ty screeniny, tak jako všechny výše popsané úkony na novorozenci (Apgar skóre) by se daly dělat jinak, k dítěti a jeho budoucímu vývoji šetrně a ohleduplně. Všechno (pozitivní a life friendly) by bylo možné.

Není právě tento dosavadní přístup porodníků přímo dokonalá ukázka a jakási Achillova patička (a jedna z časovaných bomb) nejen našeho zdravotnictví

a porodnictví? Domnívám se, že ano. A nejen patička, ale přímo pata. Vzhledem k současnému zbožštění „vědy“ a k výše popsaným absurditám bych dokonce, kdyby to nebylo spíše tragické, napsal pata-fyzička. Jenže pro novorozence je každé to píchnutí do patičky přímo fyzickou zkušeností. Kdyby jim ti porodníci raději místo „patičky“ věnovali každému nějakou tu lopatičku...

Prohrou k vítězství

Ví se, že nejnebezpečnější jsou čerství a mládím nevybouření řidiči. Instruktoři autoškol by mohli vyprávět, jak je malá autonehoda na počátku řídičské kariéry důležitá: touto nepříjemnou, ale ne tragickou zkušeností poučený řidič si pak dá větší pozor.

Právě takové zkušenosti potřebuje ke svému zdárnému vývoji i každé dítě. Musí se občas „spálit“, aby už nadosmrti vědělo, co se nemá dělat a nedělá. Celé roky se setkávám se ženami, které mají problémy v komunikaci se svými partnery, chtějí to změnit, ale v nesprávném pořadí: ať se změní on, a pak se změním i já. V posledním roce jsem se doslechl o mnoha dvojicích, které se po mnohaletém vztahu rozešly. Podle mne krátkozrace a zbytečně: především ženy nedokázaly občas „prohrát“, aby (ony i jejich vztahy) zvítězily.

Jinými slovy, na rozdíl od většiny ženské populace, některé moudré ženy to, čemu se říká ego, na celé roky jakoby potlačily: byly „ve škole života“ u moudřejšího člověka, a po celou dobu „studují“ raději prohrávaly. Aby se nakonec osamostatnily a „zvítězily“. Nad mužsky vnuceným pocitem ega, že za žádnou cenu nesmí prohrát, nad diktátem maskulinní společnosti (ve které se nepláče a neprohrává) a také nad někdy téměř sebedestruktivními programy své ženské mysli.

Co mám na (své mužské) mysli? Jen se rozhlédněme kolem – celá řada žen, kterých si lidé všeobecně váží, prožila část života v relativně „podřízeném“ vztahu k relativně dosti staršímu a dominantnějšímu muži (u nás namátkou třeba žena malíře Zdeňka Sýkory, nebo Sára Saudková atd.).

Také psychologové, kteří studují teorii her, vědí o prospěšnosti strategie spolupráce své. V tisku se objevila zpráva i ze světa biologie. Drobný jihoamerický ptáček pipulka kopinatá žije v podivných trojúhelnících:

o samičku se každé jaro utkávají vždy dva samci. Jeden dominantní, a jeden podřízený pak samičku svádí svými složitými tanci a zpěvy. Už Darwin si tohoto podivného úkazu všiml a od té doby vědci přemýšleli, co z toho ten „druhý“ má, protože nakonec se se samičkou spáří vždy samec dominantní.

Ekoložka Emily DuValová z Ornitologického institutu Maxe Plancka v německém Seewiesenu měla dost trpělivosti na to, aby záhadu po mnoha letech pozorování (včetně rozboru DNA) objasnila. Podřízení samci se vzdají naděje na vlastní potomstvo z touhy po znalostech: učí se od zkušenějšího. Samec, který jde takto „do učení“, má příští sezónu výrazně vyšší šance, že se sám stane dominantním jedincem.

Rozumějme si, uvažuji zde o něčem všeobecně platném, a týká se to všech, mužů právě tak jako žen: pro každého je výhodné občas umět prohrát, aby vyhrál. Sportovci a vědci to trénují dnes a denně. Přesto ale právě u žen je tohle umění prohrávat ještě důležitější než u mužů.

Naznačuji, že právě tak jako u pipulek, nebo mezi lvy v Africe, i v oblasti partnerských vztahů (a duchovnosti) platí, že „ustoupí moudřejší“. Nebo, abych se vrátil k rozpadajícím se manželstvím, že v lidské společnosti to je a měla by být především žena (s propojenějšími mozkovými hemisférami a specializovaným tréninkem sociálních vztahů), která nakonec zvítězí tím, že nejprve „prohraje“.

Opačný případ znají tisíce mužů v podobě hašteřivých, hádavých a kousavých manželek, které musí vždy mít „poslední“ slovo (rozumějte: musí neustále vyhrávat, a tak prohrávají své životy), což spolehlivě vede k rozvodům a v horším případě k domácímu násilí.

Vím, chtit po současných ženách, které vyrostly a byly naučeny (zmanipulovány) v mužsky dominantním prostředí maskulinní společnosti uplatňovat samy sebe mužskými způsoby, aby se rozvzpomněly na svou ženskou podstatu a evolucí danou trpělivost svého „genderu“, a prohrály, aby nakonec zvítězily, vypadá jako protimluv. Ale tahle taktika funguje nejen u pipulek a nejen v rámci duchovní Cesty každého jedince, ale i v partnerských vztazích.

Věděly to různé dávné kultury a nejpropracovaněji se na toto téma vyjadřovali taoisté. Jejich koncept mužského aktivního, tvořivého a tvrdého principu (jang) se v ideálním případě dokonale doplňoval s ženským, přijímajícím, pasivním a měkkým principem (jin). Teprve dohromady tyto tak rozdílné aspekty vytvářejí onu ideální harmonii.

Věděli to také různí ti asistenti různých vynálezců a myslitelů a žáci a studenti občas účelově přísných, ale ve své podstatě neuvěřitelně laskavých duchovních učitelů a guruů: čím více žáci umlčeli svá protestující ega, tím více se, hlavně podvědomě, od svých učitelů naučili. A o to lepšími učiteli a lidmi se pak stali.

Nevýhodou ženské schopnosti mluvit a naslouchat zároveň (tedy propojenějších mozkových hemisfér) také je, kromě neschopnosti radikálně se rozhodnout (je-li to potřeba), poněkud horší orientace v umění vidět věci v (hierarchických) souvislostech: tedy co je v tuto chvíli to nejdůležitější. Zatímco muž je „bud' a nebo“, a dovede gordický uzel problému „rozetnout“, ženě to „teď a tady“ moc nejde. Její mysl je zaplavena názory pro jednu i druhou stranu. Nedokáže „vidět“ věc z nadhledu. Nedojde jí tak, že je v jejím vlastním dlouhodobém, celoživotním zájmu lepší se na pár let (studia) podřídít a „prohrávat“, aby nakonec zvítězila (a vyhrála suverénní, vyrovnanou osobnost, schopnou odolat jakýmkoli emočním, rodinným a společenským vichřicím).

Právě tak těhotné ženy (a později maminky) by si měly umět „spočítat“, nebo by jim to někdo měl nějak naznačit, nebo by se to měly učit už ve škole, že je v jejich celoživotním zájmu nejprve zdánlivě „prohrát“ dvakrát devět měsíců života (protože dítě potřebuje devět měsíců v děloze, aby mohlo být „porozeno“, následných dalších devět měsíců, tzv. druhý porod, aby se mu dovyvinul mozek, a později dalších šest let, než se úplně vyvine emoční systém), tedy věnovat se naplno svému dítěti, aby si pak celý život užívaly i je obohacujícího mateřství a dokonalého partnerství. Ty ženy, které si v těhotenství ještě honem chtějí „užít“ (a dají si občas sklenku vína nebo sem tam cigaretku, nebo se nevěnují svému dítěti už v bříšku, natož po jeho narození, naplno), pak ztratí celý další život neustálými boji a problémy ve svých (traumatickým porodem na celý život ovlivněnými) dětmi.

Čím víc je tedy žena „přijímající, pasivní, měkká“, tím víc „aktivnímu, tvořivému a tvrdému“ muži imponuje, a tím snáze si ho omotá kolem prstu. Protože každá zdravá žena to s mužem (vrozeně) „umí“. A čím snadněji umí v dobách svého životního a mateřského „dospívání“ (zdánlivě) prohrát, tím jistěji pak v životě zvítězí. Ostatně ví to i každý mladý samec pipulky.

Přežíváme se

Rekreanti to znají: polopenze, tedy snídaně a večere (přes den se Češky a Moravanky přes veškerá varování dermatologů grilují na prudkém slunci u vody a živí se jen kafičkem nebo ovocem) v přímořských letoviscích stále častěji vypadá zdánlivě velmi moderně, tedy ve formě tzv. švédských stolů. Každý si nabírá tolik jídla v tolika druzích, kolik snese.

Strávili jsme týden v Chorvatsku, na Istrii. Moc nám tam chutnalo, což o to. Jen při pohledu na ty obrovské porce, složené ze všeho, co nabízeli, srdce ekologicky uvažujícího člověka krvácelo. Zvláště davy dvanácti až patnáctiletých kluků z různých sportovních oddílů z Maďarska, Německa, Itálie či Čech a Slovenska se chovaly jako kobylky ve stylu po nás potopa. Hoši si ráno nandávali kopce míchaných vajíček s malými pářečky a několika krajíčky chleba, aby to završili kopci palačinek s čokoládou. Večer pak chodili s talíři přeplněnými několika druhy pizzy (když byla změna, tak u nich vítězil a nejrychleji zmizel řízek s bramborovým salátem), aby to završili přeslazenými zákusky a obrovskými porcemi několika druhů zmrzliny.

Priznám se, že ani já jsem neodolal a mé talíře se podobaly jídelnímu lístku: vždy nejméně tři nebo čtyři vzorky různých jídel plus nezbytná miska s několika druhy zeleninových salátů. Přítomné dámy pak končily opulentní žranice zákusky či sušenkami (a pokud nájezdy žravých sportovních oddílů, tedy dlouhých front kluků, něco nechaly, tak i tou zmrzlinou).

Viděl jsem číšníky, kteří do odpadků shrnovali z talířů ráno kopce nedojedených míchaných vajíček, večer pak kopce různých jiných jídel, a uvažoval, kde asi skončí všechny ty hory ostatních potravin. Viděl jsem vykulené oči těch kluků, kteří za sebou neměli maminku nebo tatínka, a tak si nabírali, co talíře a misky unesly, aby to pak nechávali nedoježené na stolech. Viděl jsem úžas na tvářích jóginů (a jógínek), protože ani oni (ony) neodolali(y). A přežírali se. No nenandejte si, když je to tak lákavé, že?

Kdyby strážníci dostali na výběr ze dvou tří jídel, a museli si objednat jedno jediné, také by byli spokojeni (místní kuchaři totiž výborně vařili). Jenže má-li člověk možnost ochutnávky a neomezené „svobody“ (která se pak mění v chaos), homo sapiens se jako mávnutím kouzelného proutku konzumace promění v homo stupidus. Je třeba podotknout, že „ne vlastní vinou“: evoluce naprogramovala našeho prapředka k tomu, aby snědl, co našel. A protože sladkého bylo kdysi málo, aby mu chutnalo. Evoluce ovšem nemohla počítat

s tím, že zatímco např. v mase ulovené antilopy bylo a je 4% tuku, v dnešním bifteku je tuku 36%.

Na internetových stránkách deníku The Daily Telegraph se objevila zpráva, že „auta, nikoliv lidé, si připíší většinu nárůstu světové spotřeby obilovin. Z dvaceti milionů tun v USA připadne čtrnáct na produkci bioetanolu do aut.“ Robin Maynard (viz časopis Sedmá generace 3/07) svůj článek na toto téma zakončil příznačně: „Při rozhodování, zda naplnit svá břicha nebo dálnice, stojí za uvážení toto: obilí potřebné k naplnění stolitrové nádrže auta bioetanelem by nasýtilo jednoho člověka na celý jeden rok.“

Přežíváme se. A jsme nenasytní i v jiných oborech. Jak poznamenal Karel Hvižd'ala (*Diagnóza mediální planety 2007*, Respekt 27/07), „potomky majitelů nejprodávanějšího časopisu Německa Spiegelu zajímají jen výnosy, nikoliv úroveň článků, a proto se nechtějí spokojit s ředitelem a šéfredaktorem, kterým se podařilo za posledních pět let zvýšit zisk o 500%. Zdá se jim to málo.“

My všichni tady v Evropě a v USA, nejen ti kluci u „švédských stolů“ na Istrii, se přežíváme. Původní idea švédských stolů, na kterých si lidé nabírali jen to, co potřebovali, a ani je (kromě tehdy neinformovaných českých turistů) nenapadlo se přežírat, se zvrtila v bezmeznou konzumaci a přežranost. A nemá cenu diskutovat, kdo a kdy to zavínil: všechny demokratické státy se přežírají. Celý „západní“ svět se přežírá... a začíná jej z toho bolet nejen břicho. A přežírat se začíná Čína, brzy se přidá i Indie, a co to udělá s Afrikou, nechci ani domýšlet (viz i článek *Až naše děti prasknou - Českem obchází strašidlo obezity*, Respekt 27/07).

Jinými slovy, na potenciální „švédský stůl“ planety, vnucovaný nám reklamou a výrobci, nejsme ani psychicky a ekologicky, a dokonce ani fyzicky (tak jako na partokracii, demokracii většiny, symfonickou hudbu a atomovou energii), protože v těle (a se softwarem) člověka kromaňonského, evolučně připraveni.

A paušálně medikalizovanými a tedy traumatickými porody to jen zhoršujeme (když miminku chybí základní potřeby jako teplo nebo nasycení, i v dospělosti se snaží si to přednostně zajistit: a je první u švédského stolu a nejmíc si nahrabe).

Slepé střevo a ovulace

Objevů popírajících co si ještě nedávno a neochvějně „myslela“ lékařská věda (se stále se zdokonalujícími zobrazovacími metodami) přibývá. Domnívat se, že si lékaři z té záplavy zjištění, popírajících jejich častou aroganci a ostentativní vševědounost, vezmou ponaučení, a začnou být pokorní a ke svým pacientům vstřícní, je ovšem naivní (jsou to většinou muži, a ti chyby nikdy nepřiznají). Nám ostatním nezbývá, než se snažit aktivně hledat a studovat další a nové objevy, zapadající do logicky sestavené mozaiky znalostí o sobě samých, a lékaři, který na příznaky cukrovky druhého typu doporučuje nejíst maso víckrát než třikrát za týden, a bude tvrdit, že to budeme mít, právě tak jako vodu v koleně, do konce života, prostě nevěřit (také proto tak vzkvétají všechny ty alternativní metody péče o zdraví).

Jedním z těch „nových“ objevů je jakási rehabilitace slepého střeva. Není to dávno, co vědci zjistili, že 11 týdnů po početí začne slepé střevo uvolňovat buňky, které jsou nezbytné k rozvoji plodu. Po narození zase produkuje bílé krvinky a protilátky. Zdá se, že právě slepé střevo hraje důležitou roli při boji s infekčními nemocemi. Někdy se dokonce hovoří o „tréninkovém centru“ bílých krvinek, ve kterém se lymfocyty učí zápasit s nebezpečnými bakteriemi, jako je *Escherichia coli*. Význam apendixu upadá a jeho přispívání k naší obranyschopnosti ustává mezi 20. a 30. rokem věku. Po šedesátce je už na definitivním odpočinku.

Chirurgové William Parker a R. Randal Bollinger, oba z Duke University Medical Center, zveřejnili nyní výsledky svých pozorování a pokusů. Je z nich patrná ještě jedna funkce slepého střeva. Oceníme ji až ve chvíli, kdy nám zdravou mikroflóru ze střev vymete průjem. Pak nastupuje slepé střevo se svou železnou zásobou „hodných“ bakterií a zachraňuje, co se dá. Jeho bakterie zajišťují rychlou kolonizaci našeho traktu. Tím se zkracuje doba, kdy naše tělo prakticky nemá žádnou možnost získat z potravy energii ani živiny.

Nabízí se otázka, co pozitivního zjistí vědci třeba o funkci krčních a nosních mandlí (které lékaři stále ještě dětem šmahem odstraňují jako něco zbytečného), zubů osmiček, ochlupení v podpaží, snů a ještě dalších „zbytečností“ (jako ještě donedávna mateřské mléko, nebo jístá prý zbytečná hmota v mozku nebo genech atd.). Nebo, z jiné strany, co negativního objevíme v „největším biologickém experimentu všech dob“, tedy masovém rozšíření mikrovlnného záření (mobilů, wi fi připojení atd.). Nebo v negativním vlivu masového rozšíření jen negativní zprávy šířících médií.

V rámci neustávajícího toku informací o nových a nových rozdílech mezi muži a ženami potěší jiný objev, popisující spíše naši vzájemnou propojenost (a závislost). Nebo, jinými slovy, odhalující to, co přemýšliví a citliví (porody nepoškození) lidé tušili odjakživa: vzájemnou nezastupitelnost na jedné, a jedno i druhé pohlaví doplňující mechanismy dokonalých těl a smyslů (a mozkových programů) na druhé straně.

Na rozdíl od jiných savců neznají lidé období říje. Mluví se o tzv. skryté ovulaci a jejím dopadu na lidské chování. Ale některé důkazy nasvědčují tomu, že muži podvědomě dovedou poznat, kdy žena ovuluje.

To je i případ nové práce evolučního psychologa Geoffreyho Millera z Univerzity v Novém Mexiku v Albuquerque. Mezi tanečnice v pánských klubech rozdál dotazníky, které sledovaly jejich výdělky v závislosti na fázi menstruačního cyklu. Ženy při ovulaci vydělávaly na spropitném od zákazníků asi 70 dolarů za hodinu. V luteální fázi se výdělek snížil na 50 dolarů, během menstruace na 35. Ženy s hormonální antikoncepcí dostávaly v průměru nižší spropitné a jejich výdělky se výrazně neměnily. Způsob, jakým muži změny vnímají, není zatím jasný. Výsledky byly zveřejněny v on-line vydání časopisu *Evolution and Human Behavior*.

Znovu a znovu je třeba si připomínat, že přes všechn ten technologický a kulturní pokrok jsme stále tvorové, vyplápaní na život v africké lesostepi v tlupě o třiceti členech. A měli bychom přistupovat jak ke svým tělům (a vzájemným rozdílnostem), tak evolučním instinktům vzájemně si napomáhajících těl s nejvyšší pokorou a také obdivem.

Je přece logické, že my muži jsme odjakživa museli mít nějaké ty (podvědomé) metody, jak poznat, jestli je potenciální partnerka plodná. Právě tak žena dokáže (podvědomě) z feromonů (potu či propoceného trika) muže zjistit vzájemnou genetickou kompatibilitu.

Neměly by se noviny a televize (a školy) soustřeďovat spíše na tyhle a podobné objevy o nás samých, o přírodě a světě kolem nás a v nás, místo nekonečně se opakujících a ve své podstatě nesmyslných popisů povrchních zápasů a zábav?

Neměli bychom konečně, např. při psaní zákonů, uvažování a plánování výdajů na školství a vědu, vzít právě tyhle a podobné objevy do úvahy?

Tanečnice z Filipín

Na plovárny už léta nechodím (a u moře spíše přednáším a jen sem tam se vycachtám), než abych si všimal křivek ženských těl, nebo dokonce kvality jejich obalu, tedy kůže. Před časem jsem ale měl nečekanou možnost jakési konfrontace a docela mi poklesla brada. Právě proto, že vím, že člověk je to, jak a co myslí, jí, dýchá, jak prožívá a kolik prožil a přežil emocí a šoků (a že co je uvnitř je taky nahoře, v tomto případě na povrchu), a právě proto, že žiji ve společnosti, ve které se v minulém století žádná generace nedožila v klidu a pohodě svého důchodu, jsem byl tak překvapen, když jsem viděl tanečnice z Filipín.

Na jejich dokonalých tvářích a tělech (především na horní části značně odhalených) nebyla jediná větší piha, natož mateřské znamínko, pigmentová skvrna nebo dokonce bradavice. Jejich paže, ramena, záda a (sem tam v tanci odhalené) nohy zářily čistostkoucí a neporušenou bělostí. A protože jsem seděl v zákulisí, připraven na svůj výstup, měl jsem možnost si jejich dokonalost ověřit i zblízka – abych případně odhalil, jaký že to nános líčidel skrývá u hereček a zpěvaček obvyklé „vady na kráse“: tanečnice byly samozřejmě zkrášleny obvyklým mejkapem (velké řasy, trocha pudru, trocha červeně na tvářích), ale nikde žádná přepudrovaná znaménka, žádné zalepené bradavice.

Co se mi také honilo hlavou: je tohle výsledek mnoha generačního „šlechtění“ v rodinách, které nikdy neměly nouzi, a jejichž příslušníci(e) byli(y) odjakživa profesionálními tanečníky (tanečnicemi), hudebníky, zpěváky? Jinými slovy, jejichž maminky prožívaly ideální těhotenství, plná rodinného štěstí, pohody, dostatku potravin, ale i lásky, a děti byly rozeny v intimně a teple rodiny a vychovávány v třígeneračních rodinách, uprostřed neustálé pozornosti, ale i mazlení, dotýkání a her?

Nebyly ony ty šlechtické (a královské) děti tak vzdělané a sebevědomé, protože o ně bylo tak všestranně pečováno (být těhotnou královnou s sebou přinášelo jediné: užívat si těhotenství a porodit zdravého dědice trůnu, princezničky a princové dostávaly to nejvyšší vzdělání „doma“ – nemusely tedy protpřít povinnou školní docházku atd.)?

Nebyl on ten princ Šakjamuni tak dokonalý a schopný pak dosáhnout osvícení především a také proto, že prožil dětství a mládí v dokonalém, tedy šťastném a veskrze pozitivním prostředí bez jakékoliv (i citové) nouze?

Logicky jsem pak v tom divadelním zákulisí „obrátil minci“ a zauvažoval na „domácí“ témata: poškození kouřením otců, ale často bohužel i matek (či jejich pláčem v nešťastném manželství) v době těhotenství, medikalizovaným (mužsky vedeným) porodem, autoritativní drezurní výchovou (či citovým strádáním a nedomazleností v jeslích a mateřských školkách) a podobně orientovaným vzděláváním ve školách (kde z nás postupně vytloukli a zakřikli zvědavost, hravost a přirozenou schopnost radovat se ze života), jsme i na povrchu svých těl obrazem a odrazem všech těch bouří, utrpení a životních zklamání uvnitř. Brýle, chronické nemoci, fyzická ale i duševní poškození, a také, všimněte si, různé ty tělesné nedokonalosti: mateřská znaménka, pihy, bradavice (které jsou, tak jako pláč při porodu, brány téměř jako přednost).

„V současné době se předpokládá, že počet mateřských znamének na naší kůži přímo úměrně souvisí s dávkou ultrafialového záření, kterou jsme dostali v prvních letech života, že souvisí též i s nadměrným sluněním u moře,“ tvrdí jeden oficiální zdroj na internetu, nebo že „benígní flíčky na našem těle, tzv. mateřská znaménka, mohou prý zrcadlit náš charakter. Věda, která se tímto jevem zabývá, se nazývá moleoskopie.“

„Zvýšená tvorba pigmentu může souviset i s různým onemocněním, třeba nedostatečnou funkcí jater, žlučnikovými kameny nebo onemocněním střev. Příčina však nemusí být vždy zcela jasná a jednoznačná. Svůj podíl na tom mají nepochybně také látky, které dýcháme a přijímáme v potravě nebo jsou kolem nás, a ztenčování ozonové vrstvy, což způsobuje, že sluneční paprsky jsou silnější než dřív,“ vysvětluje jinde lékařka a ona i jiné zdroje nabízejí bezpečné odstranění znamének či pigmentových skvrn (jako obvykle se řeší důsledek, ne příčina).

Pokud tedy vidám dostatečně odhalená ženská (či mužská) těla, byl jsem zvyklý na značný počet mateřských znamének a pigmentových skvrn: připadalo mi to normální, protože běžné. Jenže pohled na dokonalé paže, ramena a záda filipínských tanečnic mne vrátil do reality (v tom původním, nenarušeném slova smyslu): zatímco ony jsou výsledkem pečlivé genetické a kulturní starosti o dokonalost (také díky pečlivému důrazu na kvalitu těhotenství, porodu, výchovy a péče o tělo a duši), my jsme výsledkem jakési fatálně furiantské až nezodpovědné bezstarostnosti a důvěry v „přírodu“ (Boha). Rozuměj: náhodu, nebo náhodného lékaře porodníka (odhaduje se že 90% českých těhotných žen nemá jedinou informaci o jiném, než medicínském porodu ve velké porodnici).

Naznačuji, že v tradičních společnostech v Indii (či na Filipínách a Bali, ale i v někdejší Číně a Japonsku, ale také v Tibetu), v těch komunitách, kde jsou

lidé po staletí rození a vychovávaní v dostatku a štěstí, a kde je těhotenství vrcholnou a nejkrásnější částí života ženy, pak lidé rozumí otázce Buddyho z Diamatové sútry: „Co myslíš, Subhuti, je možné rozpoznat tathágotu (rozuměj, člověka dokonalého, osvíceného) podle 32 znaků fyzické dokonalosti?“ Protože tam se, na rozdíl od nás, západanů, i dnes s „dokonalými“ těly dokonale porozených lidí (např. při vystoupení tanečnic) setkávají.

Krásní (tedy zdraví a psychicky a geneticky nepoškození) lidé na Filipínách předávají „krásu“, tělesnou dokonalost, dalším generacím.

V přírodě je „souměrnost“ (krása) měřítkem genetické kvality – a platí to samozřejmě i naopak.

Kam se ti fyzicky (a duševně) dokonalí vytrácejí z naší společnosti? Kdo je spoluvinen? Jak by vypadala těla modelek na titulních stránkách módních a společenských (a porno) časopisů bez možností retuše (nebo když se odličí)? Nejsou všelijaké „miss“ jen pokusem takové „dokonalé“ (rozuměj, souměrné, zdravé, fyzicky i duševně zdatné) pracně vyhledávat (a „vyrobít“ a odměňovat stále vyššími cenami, protože jsou stále vzácnější)?

Jak budou vypadat za pár generací tanečnice (či senátorky) z Nuslí?

Těžké odbourávání

„Nemá smysl měřit čerstvě narozené dítě,“ oznamuje titulěk článku v LN. Lékaři v Českých Budějovicích totiž, tak jako v Británii a Německu, přestali měřit novorozence. „Snažíme se, aby narozené dítě rušilo co nejméně úkonů, jejichž provádění není bezprostředně nutné,“ vysvětluje primář Milan Hanzl. Měření novorozenců okamžitě po porodu podle něj nemůže být přesné a navíc je ze zdravotních důvodů zcela zbytečné. Zdravotníci přitom musí pro zjištění délky dítěti natáhnout nožičky, což může být pro novorozence minimálně nepříjemné.

Vida. Že by se ledy hnuly? Že by začalo jít více o zdraví rodičky a novorozence než o rutinu a dokazování převahy MUDrců? Nasvědčuje tomu i opatrný vývoj v kauze policejně odvezené novoroďičky se zdravým dítětem zpět do porodnice v Hořovicích.

„Kauza „hořovické porodnice“ rozvířila hladinu českého porodnictví, minimálně v rovině ambulantních porodů. V souvislosti s mediální kampaní si

snad jistá část veřejnosti uvědomila, jaká je právní situace ohledně tohoto způsobu porodu a kdo skutečně rozhoduje o časném odchodu rodičky se zdravým miminkem z porodnice,“ píše Zbyněk Valenta, právník, jehož žena nedávno přirozeně porodila doma, a dodává: „I díky angažovanosti redaktorů a novinářů se podařilo rozhybat k akcím i ministerstva a příslušné orgány. Ministryně Džamila Stehlíková k celé věci vydala jasné a dobré stanovisko, které jsme zaslali všem porodnicím v České republice. Mluvčí Ministerstva zdravotnictví zároveň přislíbil, že ministerstvo se bude všemi podněty zabývat a ještě do letošních Vánoc se opět uskuteční diskusní setkání... Jsem toho mínění, že nyní je vhodná doba pro případnou "masáž" rigidních a strnulých představitelů porodnic, kteří by dále hodlali zatvrzele sedět na svých starých názorech a nerespektovali by zákony a přání rodiček.“

„Novorozenec by měl strávit první chvíle po narození v těsném kontaktu s matkou a být přitom co nejméně vyrušován,“ tvrdí dnes primář neonatologického oddělení Nemocnice v Českých Budějovicích Milan Hanzl.

„Měření je násilný úkon spojený s natahováním tělíčka, a přesto se nikdy nepovede změřit ho přesně,“ vysvětluje a dodává: „Podle některých ortopedů, specialistů na novorozence, je natažení dolních končetin v kyčelním kloubu velmi nepřirozený pohyb, který má i svá rizika.“

„Z racionálního hlediska opravdu není zjišťování délky novorozenců nutné,“ prohlásil i jiný, níže citovaný porodník. Že by se ledy hnuly? Tak horké to nebude...

„Osobně jsem se domníval, že po "hořovické kauze" si již žádný představitel porodnice nedovolí se k této formě porodu stavět zcela negativně, to znamená ji zakazovat či neumožňovat... Byl jsem však příliš optimistický. Ukázalo se, že stále existují porodnice, v nichž se zdravotníci tváří, jako by se nic nestalo, jako by odejít krátce po porodu se zdravým miminkem bylo protiprávní,“ píše Zbyněk Valenta, právník, který se těchto případů ujal.

„Je to prostě dlouhodobě zavedená tradice. A ve zdravotnictví je odbourávání něčeho tradičního velmi těžké,“ prohlásil předseda České gynekologicko-porodnické společnosti Vladimír Dvořák. Výstižná slova...

Učitelky

Na přednáškách a seminářích se občas zmíním o „učitelkách“. Například že jsou to většinou právě ony, které se ne a ne naučit hrát na didžeridu – protože prostě nejsou schopny uvolnit mimické svaly v obličeji... protože celý život někoho neustále napomínají (a mají pusu tou vši přísností do podkovy, koutky staženy dolů). Nebo že si „nosí práci domů“ – vnímají a napomínají i své muže a rodinu jako neposlušné žáčky, a pak se rozvádějí. Samozřejmě jedním dechem dodávám, že pro potřeby přednášky přeháním a že si to nemají brát osobně, ale stejně pak vidím, jak jsou některé „potrefené“.

Už jsem kdysi popisoval, jak žena (učitelka) mého přítele (svého manžela) seřvala a peskovala jako dalšího neposlušného žáčka (protože právě peskovala třídu pobíhajících kluků při návratu ze školy v přírodě). Psal jsem také o nebezpečí, vyplývajícím ze způsobu výuky těch učitelek, kterým se říká „vyhořelé“, a o dalších negativních aspektech českého školství. Dnes mám navíc na mysli jistou profesní slepotu učitelek (a učitelů), se kterou vykládají látku a sdělují informace, ale ne(na)učí své žáky se učit a mít z toho radost. A rád bych naopak některé učitelky pochválil. Kdo chce zapalovat, musí hořet, věděly už naše babičky.

Zvláště na konzervatořích rád používám příhodu, výstižně ilustrující to, o čem tady (mezi řádky) píši. Vyprávím také o tom, že naše hudba probíhá v naprosté většině ve stále pravidelném čtyřčtvrtečním rytmu, a jak důležité je občas si alespoň poslechnout něco v rytmech lichých. Třeba jen ten valčíček, m ca ca, m ca ca, raz dva tři, raz dva tři... Jednou jsem to povídal před skupinou učitelek a psychologek, a najednou se v první řadě přihlásila starší paní učitelka, která se ovšem do té doby jen mračila (pusu do podkovy koutky dolů) a na žádný vtip nereagovala. „To my s dětma děláme, to my děláme,“ nadšeně oznamovala. Kontrolně jsem se, protože právě u této mne to překvapilo, zeptal, jak to dělají. „První, druhá třetí, ááá, první druhá třetí ááá,“ nadšeně odpočítávala svůj „tříčtvrteční“ rytmus. Od té doby tuhle příhodu, dokonale ilustrující úroveň některých učitelek (a výuky hudební výchovy), používám i jako „kontrolní otázku“ (hodně často, i na konzervatořích, se totiž nikdo nezasměje).

Jedna vesničanka přišla za guruem s šestiletým synem a prosbou, aby ho odnaučil jíst sladké. Guru je požádal, aby přišli za dva týdny. Přišli tedy znovu, guru se zadíval na kluka a doporučil mu, že jíst neustále jen sladké škodí zdraví, aby toho nechal. A skončil. To je všechno, divila se žena? Proč

jsi mu to neřekl před dvěma týdny, když jsme tady byli poprvé? No, mezitím jsem se musel taky odnaučit jíst sladké.

Psal jsem kdysi také o jedné paní učitelce z Kanady, která nastartovala na vědeckou dráhu (nositelů Nobelových cen) celou řadu stydlivých prvňáčků. Znáám čtyři učitelky, které sice (v polovině 80. let) zpočátku nevěřily tomu, co jsem navrhol a citoval, a vypočítávaly jako obvykle proč to či ono nejde, pak ale začaly měnit svůj přístup k učení. Když se změnil režim, jednu jsem pak náhodou potkal na hlavním nádraží. Nadšeně vyprávěla, jak je začalo učení bavit, a stalo se, jak jsem jim tehdy navrhol, meditací a tedy i odpočinkem: překotně popisovala, jak se všem čtyřem učitelkám podařilo změnit sebe i své žáčky školáčky, a dokonce i jejich rodiče.

Znáám učitelku, kterou právě příběh o sladkém (vyšel v časopise Baraka před deseti lety) pozitivně nastartoval. Občas mi napíše svůj názor na některý můj fejeton a popíše, jak to dělá ona:

Bubnovat, no spíš plácát do stehů, jsem začala s dětmi ve škole, když jsem si přečetla v Regeneraci, jak to děláte s vězni, napřed v rámci hudební výchovy jako rytmické cvičení. Děti si brzy přišly na to, že se zavřenýma očima jim to jde líp. Minulý týden samy přišly s návrhem, aby se bubnovalo vždy na začátku vyučování. Je to fajn, jen se trochu bojím, co na to někdy řekne inspektor, kdyby se dostavil na první hodinu, mám zkušenost, že někteří lidé mají slovo "sekta" ve své zbrojnici hned nahoře.

Některé zážitky s dětmi jsou hodně zajímavé, děti dovedou překvapit. Když jsme třeba s druháky přespávali ve škole, dostaly děti při jedné z her úkol, aby na každém ze spolužáků našly něco hezkého a řekly mu to. A tak se baculatá holčička dověděla: ty mi připomínáš slůně a mně se to líbí. A jiná: ty když čteš, tak při tom tak jako huhňáš a mně se to líbí, protože je s tebou legrace.

Další děti se spontánně přidávaly, že se jim to taky líbí, a obě holčičky se cítily poctěné a přijaté a měly doopravdy radost. Skončilo to společným smíchem celé třídy, ale nebyl to posměch, byl to radostný smích. Při závěrečném hodnocení celé akce tahle hra získala od dětí hodně smajlíků.

Nebo se stejnými dětmi letos: hráli jsme hru, při které si každý provázkem vyznačil svůj prostor, kde ve třídě chtěl a jak velký potřeboval. Pak se vydali narušitelé s úkolem do toho vyznačeného prostoru vstoupit, bez dovolení, a pak s dovolením a s možností vstup zakázat. Všichni se vystřídali ve všech rolích a pak jsme si povídali, jak se kdo v které roli cítil. Názor třetíáka v téhle

debatě: „Já jsem se cítil nejhůř, když jsem měl bez dovolení vstoupit do cizího prostoru, mně připadá, že to není fér, lézt mu tam když nechce, já si myslím, že na to nemám právo.“ Bylo by hezké, kdyby takhle zralý názor zastávali veledůležití politici a vůbec mocní tohoto světa.

Kdysi jsem od Vás chtěla poradit, co udělat s dítětem, kterému už dávno před nástupem do školy někdo řekl, že neumí zpívat. Použila jsem kombinaci Vašich rad a taky vlastního čerstvého prožitku z emočního tréninku, kdy se mi VELMI nechtělo vystoupit před lidmi a předvést něco o sobě. Výsledek?

Minulý týden mi tenhle kluk (předtím vždy vlezl pod lavici a nechtěl zpívat ani ve sboru) sdělil, že teď dopoledne ještě ne, ale přes oběd určitě už sebere odvahu a zazpívá. A hned jak zazvonilo na první odpolední hodinu, sám si stoupl před třídu, řekl, že už tu odvahu našel, a zazpíval sólo (a navíc dobře)! Musím říct, že mám radost...

Musím napsat, že z ní mám velkou radost. Tahle paní učitelka je na správném místě a režim nerežim, osnovy neosnovy, umí nadchnout děti (a tedy budoucnost národa) pro učení se učení, život jako hru a studium jako dobrodružství poznání. Podobně mám radost z těch učitelek, které se první nebo druhý den mého semináře velmi mračí nad každou zmínkou o „učitelkách“, a poslední den mi přicházejí, celé rozzářené a usměvavé, děkovat.

Protože právě skutečný učitel či opravdová učitelka, zamilovaní do učení (tak jako dobře informovaní a zodpovědní milující rodiče), mohou měnit a také mění budoucnost celé společnosti tím, že pozitivně formují potenciály svých žáčků. Daleko víc, než zatím všeobecně tušíme.

Mimochodem, moje maminka vždycky chtěla, abych byl, až vyrostu, učitel nebo spisovatel. Protože jsem na základní, ale i střední škole, zažil většinou jen zapšklé, řvoucí a nespravedlivě trestající učitele a učitelky, věděl jsem od mládí, že jediné povolání, které nikdy v životě nebudu dělat, je učitel. Taky jsem jím nikdy nebyl. Co ale dělám? Učím a píši.

Vážené paní učitelky a vážení páni učitelé, čím chcete aby byli vaši žáci?

Zkreslený pohled na zázrak zrození

Pohled na zázrak zrození se jmenoval článek ve vánoční příloze jedněch novin. Byl psán jakoby z pohledu ještě nenarozeného (a rodivšího se) miminka. „Jak víme, kdy bychom se měly narodit? No, my to vlastně přesně nevíme, jen víme, že to máme protahovat, jak jen to jde,“ píše autorka z pohledu miminka a stávající „víry“ porodníků mužů. Pokusím se alternativně naznačit, že to, jak se tělo ženy a miminko samotné chová v průběhu porodu, může být důsledkem spíše medicínských iluzí, než reality. Vážení MUDR(ci) a vážené ženy, co kdybyste zkusili jen tak pro srandu domyslet, jestli to opravdu není, jak dále naznačím?

„Časem už dospěle skutečnost, že se mi nechce ven, začala unavovat. A tak se mnou začali zvenku manipulovat,“ představuje si pochody myslí miminka autorka a většinová medicína.

Jenže ono je to právě miminko, které si určí, kdy se narodí (hormonálně spustí další hormonální procesy v těle těhotné ženy). Ukazuje se také, že všechny ty lékařské zásahy spíše narušují klidný a přirozený průběh porodu a že by bylo lépe, kdyby byla žena-rodíčka v intimitě známého místa a jen několika známých lidí (zopakují: Michel Odent tvrdí, že počet komplikací při porodu roste s počtem zúčastněných osob). Časový nátlak porodníků (většinou mužů, kteří vnímají čas zcela jinak než ženy), diktát střídání směn a odcizenost prostředí (neznámé místo, neznámí lidé) naruší přirozeně zklidněnou psychiku ženy a, světe přírody div se, porod se zpomalí nebo zastaví (jako u všech savců na planetě, když se „rodíčka“ ocitne v relativním ohrožení).

„Poslali dovnitř takové malé torpédo, které mi mělo usnadnit cestu ven. Postavila jsem se na zadní. Jen ať se dospělí naučí, že to co chci já, je důležitější než to, co chtějí oni. Přesto se nevzdali.“ Právě tyhle a jiné intervence překáží přirozenému průběhu porodu, právě striktní příkazy ležet na lůžku (pro tzv. ohrožená těhotenství) oslabí svaly budoucí rodičky a ona pak nebude schopna porod fyzicky zvládnout. Naopak ženy, které cvičí, tančí a chodí do schodů a na procházky, předejdou většině v naší společnosti obvyklých komplikací (např. porod koncem pánevním): zemská tíže se postará, aby se děťátko natočilo správně, tedy hlavičkou dolů.

Všechna ta „torpéda“ a jiné způsoby invazivních zásahů jsou miminkem samozřejmě vnímána jako bezprostřední ohrožení na životě: miminko, zaplaveno stresovými hormony z těla vystrašené maminky, pak samozřejmě porod zastaví.

„Poslali dovnitř druhé torpédo. Začala jsem být zvědavá, co když jsou tam venku nějaká zajímavá místa? A tak jsem se rozhodla, že budu spolupracovat. Ale co to – ono to najednou nešlo! Hrůza. Zmocnila se mně šílená panika. Když jsem se konečně rozhodla, že se proderu ven, tak to najednou nejde?“ Je to logické: takto vystresovaná rodička (medicínskými zásahy je přerušeno miliony let vyvíjený a na sebe navazující proces porodu a produkce hormonů) najednou neví, jak dál, stres narůstá, a následně i miminko v děloze začne panikařit. Teď teprve nastanou komplikace, jejichž základní příčinou ovšem nebyla nějaká tělesná indispozice rodičky, ale právě ony medicínské zásahy, které přerušily ty evolučně cizelované postupy při zázraku stvoření.

„A pak se to stalo. Neočekávaně se otevřel nouzový východ a já jsem se ke mně prodrala velikánská ruka. Do očí mě udeřilo ostré světlo a nade mnou se skláněly jakési postavy v zeleném.“

Jinými slovy, lékař porodník, který se učil jen o nemocech a komplikacích a jejich řešení operací (a přirozený porod nikdy neviděl) konečně má, na co studoval, a začne operovat: dojde k císařskému řezu se všemi dalšími z toho vyplývajícími negativními důsledky.

Jinými slovy, autorka nechtěně popsala téměř obvyklý průběh porodu: místo zázraku (záračných možností) jen nouze. Ilustrace „nouzového východu“ (rozuměj: císařského řezu) je pak donebevolající potěmkinovská kamufláž skutečnosti.

„Poprvé jsem natáhla vzduch a vyrazila ze sebe ostrý výkřik. Učili jsme se totiž, že právě takhle máme svůj příchod na svět ohlásit.“ Další kardinální omyl. Děti, porozené v přirozeném prostředí tepla, intimity a šera, se rodí usměvavé a s otevřenýma očima. A právě pohled do očí matky pak vyvolá v těle matky další hormonální koktejl a žena prožívá orgasmus energie a lásky (a nedochází k v naší době téměř běžným dalším komplikacím, jako je poporodní blues, laktační psychóza, ale i generační nedorozumění v pubertě dítěte atd.)

Když k tomu všemu v porodnicích „běžnému“ přidáte i další průběh prvních vteřin a minut života takového miminka, tedy většinou i plácnutí po zadečku v poloze hlavou dolů, nepříjemné vážení, natahování tělíčka kvůli zbytečnému měření a další vyšetřovací metody, které by bylo možno provést i jinak, k děťátku šetrněji (tedy leží-li v bezpečí tepla těla matky, u prsu), není se co divit, že miminka řvou jako když je na nože bere.

„Někdo mě zvedl a mně se do tělíčka dala zima. A najednou tam byl on, člověk, který je můj a jenom můj a kterému se říká táta... Konečně jsem tady!

Cesta nakonec proběhla dobře, díky“ končí imaginární komentář zrození právě narozené miminko ve zmíněném článku.

Jenže co když je to všechno úplně jinak? Michel Odent neustále zdůrazňuje, že nejdůležitější podmínkou přirozeného porodu je teplo (a stejně důležité je neodebírat děťátko matce). Jinými slovy, porod v porodnici jakoby nutil ženu dělat všechno jinak, než jak byly její tělo a psychika miliony let vyvíjeny a na co byly připravovány. V databázi mozku budoucího človíčka jsou tak jako první (celoživotně a nesmazatelně) nahrány programy nejrůznějších ohrožení na životě (a teprve na této negativní úrovni pak v budoucnu budou nahrávány další roviny dalších stále složitějších emocí).

Budu ještě přímější: článek v novinách by se měl nazývat „Způsoby, jakým bráníme zázraku zrození“. Samozřejmě, dítě se narodí a žije, ale kvalita jeho dalšího života rozhodně není taková, jaká původně měla a mohla být, kdyby se do procesu zázraku stvoření nepletl porodník (znovu připomínám: sami porodníci uvádějí, že až 90% žen je schopno porodit zdravě bez jakýchkoli komplikací samo, přesto vnucují své postupy a intervence téměř všem). A chyby v další generaci se znásobí.

Stojící ženy

Stály jsme u řeky Olzy pod ochranou rozkvetlých kaštanů a u nohou měly rozkvetlé sedmikrásky... upletly jsme z nich věneček a poslaly jej s modlitbami po Matce Vodě... aby se síla, moudrost a krása všech bytostí jako v tom věnečku pevně splétala do tiché mocné harmonie... napsaly den poté, co pět minut stály, ženy z Těšína. Ve třináct hodin i v Praze zazvonilo a pak pět minut stálo v kruhu asi padesát českých žen (a jedna Američanka a jeden muž) na Václavském náměstí.

Našel se jeden podnikavý muž s kamerou, který natočil, co se dělo (tedy, spíše nedělo, protože šlo o to, že ženy na celém světě, tedy ve více než sedmdesáti státech, prostě jen tak, mlčenlivě, stály). Video na You Tube vás spolehlivě a téměř pohádkově přenese přímo do konkrétního času a prostoru.

Hned první muž v diskusi pod videem nezklamal a ihned (typicky mužsky) namítl: „...snažit se měnit svět je směšné. Mohu pozitivně změnit svou rodinu, mohu pozitivně měnit své bezprostřední okolí a mohu svou minitroškou

(v podobě jednoho hlasu při volbách) alespoň malinko měnit prostředí v ČR. Oceňuji, že dotyčné ženy "mění svět" nicneděláním, protože bohužel když mění idealista svět akcí, tak většinou k horšimu. Nicméně celá akce není nic víc než patetické gesto, jehož jediným výsledkem bude, že dotyčné budou mít dobrý pocit že něco dělají pro "záchranu světa".

A co když to vyjde? Vždy vyjde jen pár z mnoha pokusů. A víme přece, že když si řekneme, že to nebude fungovat, ono to obvykle nefunguje. Příznačné bylo, že internetové ženy (samozřejmě, jsou evolučně intuitivnější) pochopily oč jde (a jak to u nás vypadá): „Máš děti? Chceš mít děti? Nebo ses rozhodl, že ty sám budeš dítětem celý život? Mnohé myšlenky, ze začátku utopické, se uskutečnily. Spíš by mě zajímalo, koho ty stojící ženy volily (nemáme totiž výběr). Na matky tenhle stát zvysoka kašle. A političky jsou buďto zakuklení chlapi nebo trdla. V obojím případě nám moc nepomohou.“

I kdyby takhle akce totiž nenabídla nic jiného, než hodiny těšení a pak pět minut dokonalé meditace, navíc ovšem umocněné pocitem spřízněnosti a až globální propojenosti, bylo by to výborné a pro účastnice (zdravotně, psychicky, emočně) výhodné a přínosné. Dnes už víme, jak blahodárné je umění občas si „vyčistit mysl“ meditací. Takto uvolněná mysl pak umožňuje lépe a efektivněji „myslet“ v souvislostech – a vymyslet ledacos překvapivého.

Navíc ty ženy všude tam, kde stály, nikomu nic nevnucovaly, a pozitivně „měnily“ jen samy sebe.

Jenže tady jde o daleko víc. Zatímco naprostá většina jiných ženami organizovaných akcí vycházela a vyjadřovala se „mužsky“, tahle akce je dokonale ženská (a také proto ji muži se svým evolučně daným nutkáním něco aktivně budovat či bořit prostě nedokáží pochopit). Onen diskutující muž prostě popsal, jak to dopadá, když se rozhodne změnit svět muž. Ten ve své úzce zaměřené pozornosti není schopen, tak jako žena, dohlédnout „za roh“, propojit nepropojitelné, a trpělivě, drobnými činy, měnit svět. Jeho péče o děti má své hranice. Žena, matka, ale na své děti nikdy nezapomíná. Umí spojit (sou)cit s rozumem.

Pomohu si termíny amerického novináře a spisovatele Malcolma Gladwella (viz jeho kniha *Bod zlomu: o malých příčinách s velkými následky* (Dokořán, 2006), který začal pátrat po tom, co způsobuje, že některé sociální jevy (a epidemie) se nerozvíjejí postupně, ale od pomyslného bodu zlomu (epidemiologická terminologie) spíš překotně. Gladwell tvrdí, že k překonání bodu zlomu stačí, zaprvé, velmi malý počet lidí, kteří se od ostatních něčím

liší. Třeba tím, že jsou to odhodlané a k problémům kolem sebe citlivé ženy, které nepodlehly mediální manipulaci.

Zadruhé, k bodu zlomu se dostaneme jen tehdy, jsou-li informace podány správnou formou. Musí umět „nakazit“ (v tom pozitivním slova smyslu). Přečtete si ještě jednou, pomalu a pozorně, původní povídku, a budete nakaženi. A nezapomeňte na sílu okamžitosti – pomocí internetu. Zatřetí, vše se musí odehrát v jakémsi kontextu žhavé současnosti, a nejlépe formou většího počtu lidí rozdělených do malých skupin. Což je přesně to, co se dělo 13. května 2007 ve 13.00 ve více jak sedmdesáti státech světa.

Když si k tomu přimyslíte i něco, čemu se říká mateřský pud (vzpomeňte na kvočnovský efekt: matky jsou pro své děti schopny neuvěřitelných fyzických i psychických výkonů), pak pochopíte, že právě tahle akce má potenciál změnit svět (zatím tedy přinejmenším svět těch, které se aktivně účastnily). Stojící ženy z Ohia to také deklarují ve svém původním prohlášení: „Naším cílem je svět, v němž by všechny děti měly hezký, bezpečný a láskyplný domov. Svět, v němž se nemusí bát násilí ve svém domově, na ulici, ve škole i všude jinde. O takovém světě sníme a za takový svět stojíme.“

Iniciátorky, ženy z Ohia, vyzývají účastnice akce, aby se podělily o své zážitky a pocity z tohoto téměř „globálního mlčení“. A zdůrazňují, že je třeba mít neustále na mysli fakt, že to jsou právě a jen tyto aktivní ženy samy o sobě, jež vytvářejí svou pozitivní budoucnost: že o to nežadají nikoho jiného (čímž se právě tato akce tak diametrálně liší od jiných, všeobecně svolávaných a vždy v jistém smyslu „nátlakových“).

Stojící ženy z Ohia (ale i ty, které stály na šestnácti registrovaných místech v České Republice a na 3618 místech ve světě, včetně 764 organizací) hovoří o obrovském úžasu nad možnostmi, které se před nimi (námi, pozn. aut.) otevírají.

<http://www.youtube.com/watch?v=YGqt14fWBnM>,

Stojící ženy na Den matek (o rok později)

Česká televize si zase jednou zahrála na infotainmentovou agenturu. V neděli 11. května 2008 se totiž na Václavském náměstí opět sešly asi dvě desítky žen, aby v kruhu a tichu jen tak stály. Navázaly na tutéž loňskou akci, inspirovanou „stojícími ženami“ z Ohia, které zase byly inspirovány povídkou Sharon

Mehdi (*Velké tiché shromáždění babiček*). Šot v české televizi se ale ani nenamáhal naznačit, že tahle akce nebyla oslavou Dne matek, a záběry stojících žen byly zařazeny mezi záběry jiných zábavných akcí, například závodů maminek s kočárky v Brně.

Jaroslav Dušek, který o akci věděl a také ji zdatně propagoval, sice přišel pozdě (Praha se totiž bavila i maratónem a tak byla neprůjezdná), ale včas na jednu větu, ve které původní význam celé akce dále posunul a poněkud zamlžil: prohlásil něco o nutnosti oslavit Matku Zemi. Měl a má recht, jenže původní motto akce znělo jinak: „Zachraňme svět.“

Tohle mediální „zábavné“ zkreslování skutečností samozřejmě nikoho nezajímavého nezruší, jenže to, jak média svými zábavnými komentáři mění významy toho, co zaznamenávají, není něco, nad čím by člověk měl mávnout rukou: moc zábavné to tedy není.

Přečtěte si, o co šlo v původní povídce (viz titul jejího amerického vydání):

„Pikolík pracující v kavárně naproti parku si všiml, že v parku celý den stály v tichosti a bez hnutí dvě ženy věku babičkovského. Byly oblečené ve svých nejlepších nedělních šatech a upřeně se dívaly na městskou radnici. Vypτάval se návštěvníků kavárny, co si myslí, že tam ty dvě ženy asi dělají. Nikdo o tom neměl ponětí. Nakonec se ozvala jedna pětiletá holčička: „Jedna z nich je moje babička a já vím co tam dělají. Stojí tam, aby zachránily svět.“ Na to se všichni muži v kavárně rozchechtali a dlouho z toho měli velkou legraci. Cestou domů se pikolík zastavil v parku, aby se žen sám zeptal co tam dělají. Skutečně mu odpověděly „Zachraňujeme svět.“ Při večeři o tom ten chlapec vyprávěl svým rodičům a on i jeho otec z toho také měli velkou legraci. Jeho matka ale zůstala úplně potichu. A po večeři o tom po telefonu vyprávěla všem svým přítelkyním. Když se druhý den ráno podíval náš pikolík z okna kavárny, uviděl, že obě ženy tam opět stojí a spolu s nimi i jeho matka, její přítelkyně a všechny ženy, které včera navštívily kavárnu. Všechny stály v tichosti a upřeně se dívaly na radnici. A muži se tomu opět vysmívali a měli poznámky typu „Není možné zachránit svět stáním v parku. Na to přece máme armády.“ nebo „Každý ví, že k záchraně světa je potřeba mít plakáty a hesla, nestačí jen tak stát v parku.“ Další den se k těm ženám v parku opět připojily ženy, které navštívily kavárnu předchozí den a řada jejich přítelkyň. To přilákalo reportéra místních novin, který o tom napsal posměšný článek. Den poté, co ho v novinách uveřejnili, stály v parku v tichosti už stovky žen. Starosta nařídil náčelníku policie, aby ty ženy přinutil odejít, protože jinak se celé město stane terčem posměchu. Když náčelník policie vyzval ženy, aby se rozešly, protože nemají povolení, jedna z nich odpověděla „my jsme jen jednotlivci stojící ve veřejném parku, nepřednášíme žádné projevy,

nedemonstrujeme a tak k čemu bychom měly mít povolení?“ Náčelník o tom přemýšlel a uznal, že mají pravdu a odešel. V té době tam už stálo více jak dva tisíce žen včetně ženy starosty a ženy policejního náčelníka a jedné pětileté holčičky. Zpráva o tom se rychle šířila a brzo nato stály ženy po celé zemi. Povídka končí tím, že nakonec spolu stály ženy v parcích v každé zemi celého světa, aby ho zachránily.“

Za takový svět stály ženy na Václavském náměstí loni, a právě za takový svět stály na tomtéž místě ženy (a několik mužů a dětí) i letos. Loni stály ženy na šestnácti registrovaných místech v České Republice a na 3618 místech ve světě a v následných e-mailech psaly o obrovském úžasu nad možnostmi, které se před nimi otevírají.

Letos přišlo méně žen než loni a Česká televize natočila reportáž o oslavě Dne matek. O čem to vypovídá, domyslete, ženy české, samy. A pokud se aspoň trochu zarazíte, přečtete si povídku ještě jednou. A začnete stát před svými radnicemi. Začněte stát, abyste zachránily svět. Nejen na Den matek.

Původní povídka totiž končí takto: „CNN oznamuje, že od Pekingu přes Káhiru, Kodaň až k Jeruzalému a Johannesburgu, po celém světě a prakticky v každém americkém městě stojí v parcích a na náměstích desítky milionů žen. Nemají vlajky ani transparenty, nemají vůdce a organizaci. Začaly stát spontánně a mlčky. Zkuste se i vy zastavit nad touto nezvyklou zprávou. Podobné informace nepřestávají přicházet ze všech koutů světa, a zároveň se ukazuje, že dnes se nikde na světě neválčilo.“

Bludný kruh

V polovině 80. let jsem znával ženu, která konečně otěhotněla, ale protože pracovala ve zdravotnictví, podlehla „nátlaku“ odborníků a od 4. měsíce polehávala v porodnici s „ohroženým těhotenstvím“ (a zbytečnou medikací). Radil jsem jí tehdy, že pokud nemá konkrétní potíže, aby raději šla domů a normálně žila a pracovala (a hlavně se pohybovala). Prý tomu nerozumím, lékaři musí vědět, proč je to tak. Až v 8. měsíci lékaři usoudili, že jí nic není, a pustili ji domů. Porod proběhl cele v režii lékařů (když bylo ohrožené těhotenství, tak umělý oxytocin atd.). Holčička byla v pořádku. Až do let školní docházky (nic ji nebavilo). V patnácti začala brát drogy a od té doby je na heroinu.

Předem upozornuji, že tohle zamyšlení je jen pro otrlé nebo odvážné, a je jakousi jinou formou rány zenovou holí. Kdo totiž neví, že je v pasti, nemůže z ní. Tomu, kdo při studiu zenu a v zazenu (meditaci) neví, kudy jak a kam, koho bolí záda a jeho mysl je plna bolesti a myšlenek o bolesti a jeho Cesta k osvícení (cesta životem) je tak nekvalitní a povrchní, dá učitel milosrdnou a velmi pomáhající (protože energetizující a směr ukazující) ránu zenovou holí. Ony jsou to ve skutečnosti rány hned dvě co nejrychleji za sebou, vždy z každé strany páteře. Nezasvěcenému to připadá jako trest, tedy jako něco negativního, zasvěcený ale už ví, že je to nejvyšší dar.

Drogová závislost měla obvyklé důsledky: aby byly peníze na drogy, puberťáčka vykradla postupně byty rodičů, ale i příbuzných a kamarádek (brala rodinné a památné šperky, cédéčka, cokoliv se dalo snadno prodat). Uměla dokonale lhát a než to za pár let v jedné slabé chvíli přiznala, rodiče ji celou tu dobu bránili, že ona by to přece nikdy neudělala (a její matka stále odmítá možnost, že byla k brání drog předem „naprogramována“ injekcemi „léků“ v době ohroženého těhotenství a během porodu). Radikální řešení, které jsem navrhoval (a které jediné funguje), tedy dokonalá izolace, nejlépe třeba v nějakém protidrogovém táboře v Polsku, nebo alespoň domácí vězení a ustrížení telefonu, zvláště matka odmítla, a tak každodenní heroinová dieta pokračovala.

Nedávno jsem se dověděl, že tahle její na heroinu závislá dcera otěhotněla (v těhotenství brala substituční lék) a pak porodila chlapečka. Hurá, telefonovaly si ženy kolem, chlapeček je v pořádku.

Hm. Odmítají vzít na vědomí, že chlapeček je v bludném kruhu. Porod byl samozřejmě předčasný, chlapeček v inkubátoru a první dny oddělen od matky, která se uzdravovala z operace (císařský řez, samozřejmě). Jeho mozek je jemně, ale nenávratně poškozen. Dostal do vínku dlouhou řadu negativních pravděpodobností a čekají ho všechny myslitelné zdravotní a psychické komplikace, na které si jen člověk může vzpomenout (včetně možnosti, že z něho vyroste „koukolíkovský“ deprivant). Mimochodem, dr. Koukolík v knize *Před úsvitem, po ránu (eseje o dětech a rodičích)* píše, že „jednou z hlavních příčin pláče nejmenších dětí je v našem kulturním okruhu způsob mateřské, obecně řečeno rodičovské péče, který se vzdálil od přirozených evolučně daných potřeb miminka,“ že dítě lze zklidnit např. podáváním sladké potravy (roztok cukru nebo mateřské mléko), a pokračuje: „Děti matek závislých na metadonu, což je opíát užívaný ke snížení závislosti na heroinu, ale také zneužívaný sám o sobě, neodpovědí na zklidňování sladkou potravou tak, jak odpovídají děti zdravých matek. Děti se staly závislými spolu

s matkami: metadon prochází placentou a ovlivňuje receptory mozku vyvíjejícího se plodu.“ Je snad jasné, že totéž se děje při kojení: metadon se dostává do mozku dítěte mateřským mlékem.

Jde ovšem také o to, že pokud matka nezažila přirozený porod, s přirozenou produkcí přirozeného oxytocinu, nenaváže s chlapčkem přirozený (hormonálně podpořený) vztah a relativně brzy ji čeká období depresí, a tedy velmi pravděpodobný návrat k droze (kterou předá synkovi v mateřském mléce, bude-li vůbec schopna kojit).

I pouhá deprese maminek stresuje dítě víc, než zatím lékaři tušili (přínejmenším tím, že matka v depresi neodpovídá na signály, které k ní dítě vysílá, nemá jak a kdy zažít „normální“ komunikaci a i jeho EEG je abnormální, asymetrický). Nejhorší pak je onen avízovaný návrat k droze (dítě na to není evolučně připraveno a aktivuje stresový systém): v jeho mozku se pak nevyvinou ty spoje, které by mu v pubertě a kolem jednadvacátého roku věku pomohly propojit čelní mozkové laloky a nalézt sebe sama. Tyto děti pak ani nemohou „dospět“ a nabrat „rozum“: v jejich mozcích se nemá co fyzicky propojit (a právě tyto děti občas vezmou samopal a jdou postřílet učitele a spolužáky: jsou emočně nevyvinuté, fyzicky neschopny soucitu a empatie).

Samozřejmě, vždy je tu pravděpodobnost, že pokud se matka už nadobro drog vystříhá, pokud bude chlapčka nade vše milovat a pečovat o něho (i když netuším, kde po tolika letech brání drog, krádeží a života ze dne na den vezme trpělivost a sílu k pravidelné a stoprocentní péči o syna, ne o potřeby těla, navyklého pravidelné dávce drogy), pokud bude mít matka vždy dost prostředků na pestrou zdravou stravu pro oba (i když netuším, jak toho docílí, protože těch deset let brání drog se nic neučila, nic neumí a u ničeho nevydrží), pokud bude mít chlapček štěstí na sousedy a kamarády ve škole, a pokud se mezitím změní české školství natolik, že ho budou od samého počátku ve škole chválit za to, co mu jde, a nikdy ho nebudou trestat nebo ponižovat za to, co mu nejde (jinak bude typicky hyperaktivním a českými učitelkami nezvládnutelným rušitelem zápečnického autoritativního školství), má šanci, že to odnese jen sklonem k obezitě, alkoholu, nikotinu, depresím a brzkému infarktu.

Jaké vztahy asi bude navazovat, co předá svým potenciálním dětem? A ještě důležitější otázka zní: jak vystoupí z bludného kruhu?

Všechno to začalo kdysi dávno, před třemi generacemi, zbytečnými lékařskými zásahy do zázraku těhotenství, a dokud si ženy a společnost neuvědomí a nepřiznají, v jaké pasti jsou, nemohou z bludného kruhu ven.

Mateřské chování a geny

„Nakolik může výchova ovlivnit formování osobnosti u dítěte?“ Zeptala se jedna jeho bývalá pacientka psychiatra Cyrila Höschla. A ten jí zopakoval to, co již popsal v článku Jak maminky programují genom. Nové výzkumy totiž dokazují, že citlivost jedince (např. vůči stresu) daleko spíše než na genech závisí na chování matky v raném období života. A že mateřské chování doprogramovává genom, který jsme zdědili po rodičích. Jinými slovy, na tom, jak se těhotná žena stravuje, a jako čerstvá maminka chová ke svému miminku, setsakra záleží. Jak to, že jim to zatím nikdo pořádně nevysvětlil?

Michael Meaney z univerzity McGill v Montrealu zkoumal, zda a jak mateřské chování u krys ovlivňuje genetickou výbavu dalších potomků rodu. Už od Freuda se ví, jak dalekosáhlé následky mohou pro život mít dětská traumata. Od té doby se vrší i další zjištění, přesvědčivě dokládající, že rané stresující zážitky mají významný vliv na rozvoj různých psychopatologií. Genom přitom není určující – jedinci se stejnou genovou výbavou pod vlivem různých prostředí dospívají k odlišným výsledkům. Moderní neurovědy tak v tomto dávají Freudovi za pravdu, přestože k výsledkům přicházejí úplně z jiného konce,“ píše dr. Höschl, který v této souvislosti dále upozorňuje, že „když jsou děti mírně stresované – tak, aby je to ještě bavilo, jde o pozitivní stres, který dokonce vede k nižší nemocnosti. Ovšem když jsou zatěžovány stresem nadměrně, dochází k vyššímu výskytu patologií, k alkoholismu, afektivním a degenerativním poruchám a podobně. Podstatné zjištění je, že to, co činí stres patologickým, není ani tak jeho intenzita, nýbrž bezvýchodnost situace. Škodí takový stres, na který nemůže mít jedinec (ať už člověk nebo zvíře) vliv. Vliv na události je klíčovým měřítkem pro nepříznivý vliv stresu. Říká se tomu naučená bezmocnost – působí na úrovni neurochemie mozku a postupně vede k nevratným změnám.“

Známe to všichni ze svého okolí a znají to lékaři: nejvíce nemocí postihuje pracovníky středního managementu. Nerozhodují a nemají vliv na události. Jsou ve dvojnásobném tlaku – od nadřízených a od podřízených, přitom v úspěchu u těch i oněch jsou odkázáni na konání a rozhodování těch druhých. Mimořádně, když to domyslíme do důsledků, není v podobně a dlouhodobě bezmocné situaci většina školáků?

Cyrl Höschl pak dále popisuje, jak Meaney pozoroval u potkanů jejich starost o mláďata. Měřil, jak moc potkaní matky lížou a opečovávají svá mláďata, což je základní způsob jejich mateřské péče. Z maminek pak vybral dvě extrémní

skupiny – jednu velmi málo lízající, druhou naopak hodně lízající. A sledoval u potomků, jak se tato rozdílná péče projeví na jejich vlastnostech. Například do jaké míry se exprimují geny pro stresové hormony. Zjistil, že daleko výrazněji u těch, které byly málo lízané. A naopak, málo u hodně lízaných. Dále sledoval míru úzkosti a strachu. Ukázalo se, že míru strachu mají daleko větší ti potkani, kteří byli málo opečovávaní. Naopak zájem o okolní svět byl daleko větší u těch hodně lízaných. Také výkon v bludišti měli podstatně lepší potkani hodně lízaní. Zjednodušeně – o koho se matka hodně starala, neměl potom strach.

Důsledky negativního (myšlení a) chování matek na zdraví a psychiku jejich dětí popsal už dr. Matějček, často o nich píše dr. Koukolík, a studují je prenatalní psychologové na celém světě. Jde totiž také o to, že patologické chování matky se přenáší na dceru a pak vnučku. Zatímco vědci berou předpoklad, že jak lízala kdysi (potkani) maminka, lízala i dcera, za prokázaný a platný, aplikovat tento poznatek na říši lidí se (až na výjimky) zatím neodvážili. To vede k další, původní a pro nás teď ještě důležitější otázce, zda totiž za následné patologické chování mohou geny, nebo spíše zacházení v útlém dětství. Mnohokrát jsem se pokoušel ve svých článcích naznačit, že dosavadní vědecké zaklínání se geny je krátkozraké. Vida, už je to tady: Michael Meaney proházel potomky a matky a sledoval, jak se celý vzorec bude vyvíjet (tzv. adoptivní studie). Výsledek dopadl podle toho, jaká matka potomka lízala, nikoliv podle toho, jaká byla biologická!

Řečeno vědečtinou: „Z výzkumu vyplývá, že raná péče skutečně (na úrovni „hardwarové výbavy“ jedince) ovlivní jeho citlivost na celý život. Materské chování doprogramovává genom, který jsme zdědili po rodičích.“ Chcete pozitivní příklad ze života? Znáám maminku, která svého traumaticky porozeného a dosti těžce poškozeného synka, kterému lékaři nedávali velké naděje, denně hladila a masírovala. Syn je dnes naprosto normální a zdravý, a ona je odbornice na masáže kojenců.

Výše uvedené (tedy to, co tušili i různí guruové a zenová mistři a jiní rozumní a všímaví lidé odjakživa, a co „objevil“ Meaney u potkanů) potvrzuje i jiný čerstvý výzkum. „I lidský genom se v průběhu života jedince mění podle životního prostředí, v němž se člověk pohybuje, a také podle toho, jak se stravuje.“ Výzkumníci z univerzity v americkém státě Maryland zjistili nejen to, že epigenetické stopy na DNA se proměňují v průběhu života, ale také že rozsah těchto změn je stejný u příslušníků jedné rodiny. Vědci provedli analýzu vzorků DNA zhruba 600 lidí, a to nejprve z roku 1991 a poté z let 2002 až 2005. V třetině případů pak našli epigenetické změny. Ty by mohly

být i dědičné, což by vysvětlovalo, proč jsou některé rodiny více postihovány nemocemi než jiné.

Epigenetika se zabývá změnou chování našich genů, a také tím, jak se geny mění následkem chování nás samotných. Tvrzení, že za daným projevem choroby je „určitě“ nějaký zmutovaný gen se ukazuje být v řadě případů nesmyslným. Mnohdy jde právě jen o změnu epigenetickou, píše se v jiném článku na toto téma, a autor pak dochází k pro většinu lidí překvapivému zjištění: „Existují důkazy o tom, že nejsme ovlivněni jen tím, co jíme nyní, ale i tím, co jedli naši rodiče nebo dokonce i prarodiče.“

Jinými slovy, v epigenetice jde o zkoumání neduhů, které si můžeme během života uhnat, a které se nám zapisují do genomu v podobě jakýchsi lepivých značek, a mohou škodit jak nám, tak našim dětem a vnoučatům. Převedeno do praxe všedního života: maminky mají na tělesné a duševní zdraví svých budoucích dětí (už v době těhotenství, ale i v prvních letech jejich životů) daleko větší vliv, než si jak ony a veřejnost, tak porodníci zatím připouštějí.

Nebo jinak: se správně zaměřenou informovaností (již od školy) bychom tak mohli až nepředstavitelně zkvalitnit životy celých příštích generací. Protože, jak vědí psychologové, epidemiologové, sociologové, pedagogové, kriminalisté a další, prevence je nescíslněkrát levnější a efektivnější než řešení následných problémů.

Tohle jsou přece ty nejpozitivnější zprávy současnosti! Nemusíme měnit zákony nebo celospolečenské trendy, stačí (kromě změny porodů z medikalizovaných na pokud možno přirozené) změnit způsob, jak se ženy budou chovat (a stravovat) v těhotenství a (nejen) v prvních letech života svých dětí.

Nácvikem a předpokladem „mateřského chování“, jak dnes víme, rozhodně není ani ochota (současných neinformovaných a pohodlných žen) přijmout jako nadstandard nabízené císařské řezy (a raději neslyšet nic o možných důsledcích takového rozhodnutí), epidurální analgezií a další „vymoženosti“ medicíny.

Skutečné a zodpovědné mateřské chování znamená vědomě a radostně chtít své děťátko, užívat si těhotenství (zpívat!), nenechat si miminko ihned po (nejraději přirozeném a orgasmickém) porodu vzít, a hladit ho a hladit a milovat a chválit. K čemuž ženám dopomáhej nejen vyvážená nejedovatá strava, ale i empatictí odborníci (a politici), kterým půjde o lidi a ne o zisk. Tohle (mateřské chování) může nám i příštím generacím zkvalitnit geny a změnit svět.

Pocit vítězství

Občas na přednášce (nebo v článku) naznačím, zvláště ženám, že aby se začala měnit atmosféra v přehnaně maskulinní společnosti (a ta začala uznávat, ctít, oceňovat a opečovávat např. těhotné ženy a děti), „začít“ musí ony (muži toho jaksi evolučně většinou nejsou schopni). Nebo jinak, aby člověk, v tomto případě tedy žena, zvítězila, musí se nejprve naučit prohrávat. Kromě výjimek narážím na rezolutní ženský odpor. „Ať začnou muži!“ křičí na mne a píší mi. Sem tam mi ale přijde e-mail od ženy, která chápe, o co tu jde, a pilně na tom (a sobě) pracuje. Využiji její upřímné snahy dobrat se podstaty problému a naznačím, a nejen jí, další souvislosti.

„Nezůstává z toho ženského ‘prohrávání’ pak na straně mužů často jen nepatřičný pocit vítězství? Nebo je příčinou právě věčná touha mužů po soupeření? Jak muž, ignorující pravidla tohoto vzájemného tance (protože to není a neberu to jako souboj), pochopí, že ženina „prohra“ tu není právě a jen kvůli tomu, aby měl muž pocit vítěze?“ ptá se ta, která chce pochopit sebe samu i (svého) muže.

Muž ženinu „prohru“, milá tazatelko, tak, jak ji vy míníte, nepochopí, protože toho není schopen. Tohle mu nefunguje ani v boji (vítěz je prostě vítězem, prohra je prohrou a basta, není o čem diskutovat), a pokud k boji nedojde, tak nedojde. No a co? Myslí-li totiž a jedná žena mužsky (a v dnešní společnosti se není čemu divit), automaticky ji napadají mužská řešení. „Proto navrhuji, aby součástí tvých seminářových promluv o mužích k mužům byly i promluvy k mužům o ženách - a asi mnohem důraznější a bez případného zpochybňování (posluchači). Myslím totiž, že s podtitulkem ženy a porody často nastává i vypnutí mužských uší i očí a hlavně mozků,“ pokračuje dále.

Pokusím se naznačit, že obsah („vítězství“ či „prohry“) je důležitější než forma. Jak ženy odjakživa „vítězily“ nad mužskou hrubou silou? Přijetím... tedy např. tím, že „omdlely“ (a míním to jak reálně, tak metaforicky). Vzdaly (mužský) boj, a zvítězily ženskostí. Zatímco muž reaguje agresivně, směrem ven, žena reaguje, v té symbolické, ale i praktické rovině, směrem dovnitř (předurčuje to i sám charakter vzájemně se doplňujících, ale tak protikladných pohlaví).

Vzpomínám, jaké to bylo pro mne obrovské překvapení, když jedna žena, která byla schopna při každém PMS do mne bušit pěstičkami, nade mnou nakonec zvítězila tak, že v okamžiku, kdy jsem to dlouhé provokování už

nevydržel a napřáhl se, se mi bezvládně sesunula do náručí. V tu ránu byla má agresivita a nekontrolovaná emoce (tak jako agresivita každého vlka, který takto bleskově reaguje na sklopené uši a stažený ohon soupeře) ta tam.

Muži ještě nejsou připraveni, odpovídám na leitmotiv otázek. Jak ostatně ví z vlastní zkušenosti i tazatelka: „Chodí ke mně taky řada stávajících i nastávajících tatínek a spolehlivě vidím, že mantinel poslouchání je u většiny z nich těsně za prvním slovem o ženství. Jen málokterý je ochoten přijmout toto téma, i když jinak je člověkem chápavým, otevřeným a úcty hodným.“

Každý, kdo se v posledních osmnácti letech aktivně účastnil nějakého vzdělávacího, esoterického, léčebného či regeneračního semináře, z vlastní zkušenosti přece ví, že tam potkal většinu žen a jen několik (výjimečných) mužů. Muži neumí přiznat chybu (ani se zeptat na cestu), a bude jim to (tedy pochopení, že ženy jsou jiné, a že by to měli vzít v potaz) holt trvat daleko déle, než (občas mužsky netrpělivé) ženy čekají. Ale „prohrávající“ a své muže co nejčastěji chválící a hladící ženy mohou tento proces emancipace značně urychlit.

To, k čemu přemýšlivá tazatelka dochází (a kdyby to navíc takto přímo řekla nějakému muži), by vyvolalo jen další odpor a (sou)boj: „Vím, že žena (o půl stupínku vyspělejší bytost) je od přírody „povinná“ víc pochopit, víc a první udělat kroky k nápravě, víc být diplomat, první (=moudřejší) nacházet jiná, správná řešení.“ Pár tisíc let patriarchátu a spartánskou výchovu od dětství nějaký pohovor z hlav mužů, stejně jako jejich dominantní postoj a chuť vítězit, nevysmejčí. Ale ani mužské myšlení v ženě nelze odstranit jakýmsi imaginárním čističem skvrn. „Přesto se přimlouvám za takybušení do mužsky líných mozků“, neodpustí si lehkou variantu „ať začnou oni!“.

Chápu její postoj. Především tu ale nejde o povinnost (to je ženám vnucené mužské slovo, vzpomeňte si, maminky, byla nutnost přebalit miminko povinností?), ale o možnost a příležitost. Samozřejmě, každý chceme vyhrávat. Neměli jsme v dětství dost mazlení a chválení, a tak si to musíme nějak obstarat v dospělosti. Hezky to i za mne a ostatní muže (a mé tři desetiletí dlouhé snahy rozezpívat tento národ, samozřejmě včetně mužů) napsal Ludvík Vaculík (Rokytova Strážnice, LN 24. 6. 2008): „Když totiž přišel ten převrat a všeci slavní, které znáte, se nějak zapletli do politiky, mě to nikdy ani nenapadlo! Moje celoživotní a písemně demonstrováná ctižádost byla kanalizována do zpěvu. Já si zpívám, a su spokojený a nemusím se předvádět politicky.“

Co z toho vyplývá? Muž ženu (a žena muže) nikdy nepochopí, protože v určitém smyslu jsou to zcela jiné bytosti: přisuzovat mužům, vážené ženy, to, co si myslíte, že si myslí, je právě takový nesmysl, jako když muž přisuzuje ženě své touhy, myšlenky a představy. Takže otázka na důsledek ženiny „prohry“ „Nedává právě to mužům mylný pocit neotřesitelné, arogantní a nepokorné pýchy zvítězivšího lovce?“ míří zcela mimo mísu a je položena z mužské perspektivy. Poté, co domyslíme výše naznačenou možnost vítězit prohrou, následuje další úroveň pochopení: muže baví vítězit v boji! Kdyby mu jelen sám klesl k nohám, zrovna velkou radost by neměl. A naopak, když žena „prohraje“ (např. skousne svou touhu si s ním hned po návratu „z lovu“ popovídat, a také následnou jedovatou poznámku, když toho muž není schopen), a svého unaveného muže nejprve nakrmí a napojí, vyhraje nejen přítulného medvídku, ale i stavitele Tádž Mahálů (protože všechny bitvy vybojovali a slavné stavby postavili takto „prohrami“ a chválením ochočení muži svým ženám a milenkám, a Yoko Ono prohlásila, že na Hitlera by jí stačily tři dny). Jinými slovy, tak jako „boj za mír“, i „boj“ za emancipaci či uznání žen od mužů (a tedy i pocit, že si muži po ženině „prohře“ mohli užívat pocit vítězství) je protimluv a nesmysl.

Když žena „prohraje“ (mužskými pravidly definovaný mužský boj), třeba tím, že mu „omdlí“ do náruče, nebo ho ostentativně nechá „vyhrát“ v nějaké domácí při (a nepokazí si to nějakým tím ironickým posledním slovem), v tu ránu (anebo postupně) v něm probudí ochránitele. „Nepatřičný pocit vítězství“ muže je rázem (anebo postupně) nesmysl, protože takto nezvítězí ani muž, ani žena, ale vyhrávají (dost často náruživé milování) oba dva. A to je přesně ta win-win metoda (tedy už ne buď já nebo on a naopak, ale oba vyhráváme) Nové doby (New Age), která, doufejme, nakonec rozpustí nejen mužské myšlení v ženách, ale zpacifikuje i mužský svět dobyvatelů a ředitelů zeměkoule.

Tohle vítězství, dámy, za tu občasnou prohru na počátku „obrodného“ procesu přece stojí, že?

P. S.: Pokud by tedy ženy skutečně chtěly (svým vnučkám) vychovat tolerantní, sebejisté, statečné ale zároveň soucitné a empatické muže, okamžitě by začaly rodit syny přirozeně (a orgasmicky), a neustále by je chválily a chválily.

Nedorozumění

Píši o tom celé roky. Ženy i muži se svým rozdílem, když se o nich hovoří na přednáškách, zasmějí, pokývají hlavami, že to je zajímavé, ale jak se ukáže, vůbec nepochopí a nedocení skutečný význam těchto zjištění. Přitom hlavní podíl na velmi vysoké (a v poslední době stále se zvyšující) rozvodovosti (a přímo epidemii rozchodů dlouhodobých partnerů) má vzájemné nedorozumění. Ženy se zasmějí a pyšně narovnají při poznámce, že ony umí zároveň mluvit a naslouchat, a vykonávat více činností najednou, čehož muž není evolučně schopen, ale pak své muže dále zahrnují kulometnou palbou pokynů, co všechno má zařídit a koupit, v době, kdy on sleduje fotbal v televizi a čte si přitom noviny.

Vážené dámy, muži vás nikdy „nepochopí“ tak jako kamarádka: nejsou toho evolučně schopni. Vaše myšlení, vaše řeč, váš způsob komunikace je jim nesrozumitelný a mate je. A pokud jste se nenaučily si o problémech soužití v klidu (poté, co si muž, lovec jelenů, po návratu z lovu odpočinul, a najedl se) popovídat, abyste si vyjasnily vzájemná, často protichůdná stanoviska, dříve či později budete jedna pro druhého sfigou, záhadou nad záhady. Už jsem o tom kdysi psal, ale protože kromě výjimek nikdo nic nepochopil (ani moje žena), zkusím to znovu a trochu jinak.

Jak se tak kolem mne páry rozcházejí, a muži se mi svěřují (a jak to potkalo i mne), všímám si základních chyb a omylů, které k rozchodům přispívají. Zkusím je přehledně (a přehnaně) naznačit.

Především muži naprosto nechápu, jak vy ženy mluvíte, jednáte a myslíte. Vy zase netušíte, jak moc jsou z vás zmatení a nejistí, a přisuzujete jim vlastní pohnutky a názory, což ale není pravda. Atd. A vzájemná nedorozumění časem přerůstají v zásadní nepochopení, které zase vyústí v drobné pře a spory, a končívá to rozchody a rozvody (zvláště v tak turbulentní době, jakou právě prožíváme).

1) Už výběr partnera (partnerky) může všechno pokazit. Asi by si každý zamilovaný pár měl zjistit (třeba pomocí zodiakálního, nebo čínského horoskopu), jestli jsou typově kompatibilní. Pokud jim pak i astrolog při objasňování nativního horoskopu oznámí, že se k sobě nehodí, je třeba mu věřit a rozejít se. Ušetříte si vzájemně pár let života, tuny negativních emocí a hodně peněz.

2) Dohodněte vzájemná pravidla komunikace (a pak, muži, nevyžadujte od žen jejich plnění: nejsou toho evolučně schopny. Vše se může kdykoliv

změnit, slovo ženy neplatí věčně). Ženy nikdy nemluví přímo, k věci. Muž hovoří přímo a vyřčené chápe doslovně.

Domluvte se na nějaké formě práva veta. Aby si ona vůbec uvědomila, že pro ni nevinnou větou odsuzuje svého partnera k celoživotním pochybnostem a zmatkům (a on mohl třeba zvednutím cedulky s nápisem VETO vůbec dát najevo, že se děje něco pro něho zraňujícího a ponižujícího).

A pamatujte, dámy, že vaše tělo je desetkrát citlivější než tělo muže, takže on nemůže vědět, kde a jak vás v posteli pohladit: vy ho to musíte postupně naučit.

3) Domluvte se tedy na neverbálních signálech. Například, když má žena menstruaci, ať vyvěsí v koupelně červený ručník (kupovat každý měsíc kamélie se dnes asi nepodaří). Nebo mu dát na klávesnici počítače ceduličku s oznámením: opět menstruuji.

Muž je totiž, dámy, po každé menstruaci šťastný, že konečně skončilo období podrážděnosti a nevrlosti, a očekává, protože on to tak má, že už jste šťastné a usměvavé napořád (co se muž jednou naučí, to už nikdy nezapomene). Jak je ovšem překvapen, když (bez předchozího varování) opět menstruuje!

4) Dámy, nechejte v bytě svému muži místo, které mu nebudete uklízet, a kam se bude moci uchýlit, když vám zase nebude vůbec rozumět. Pokud pak budete dokonce vytírat pod jeho židli a navíc mu nařídíte „Zvedni ty hnáty, když už nevytíráš“ a jemu nezbude, než nohy zvednout, odetnete ho tak od Země, jediné jeho opory, zbavíte ho posledního spojení s jeho existenciální jistotou... a on bude muset utéci do azylu hospody.

5) Pánové, když vaše žena přestane komunikovat, je to vážné a chce to nějaký dárek nebo překvapivé pohlazení či pochvalu. Nebo ji obejměte a držte a držte, aspoň deset minut. Dámy, když váš muž přestane komunikovat, prostě jenom odpočívá (vy odpočíváte pokaždé, když si povídáte s kamarádkou).

6) Dámy, nemluvte o svých mužích s kamarádkami, ani v dobrém (naopak, zkuste se, ve vlastním zájmu, naučit jednat s nimi a myslet na ně jen v dobrém). Nikdy nevíte, co která z nich pak zmíní další kamarádce a co se překvapený a znejistěný muž o sobě dozví od cizích lidí. Naopak, čím víc se ho, i před kamarádkami, budete zastávat a bránit ho, tím víc ho budete vy milovat, a on vycítí, že vám o něho jde.

Věřte, že muži berou to, co se o sobě dozví od jiných, jako vaši velkou zradu a přestanou se s vámi dělit o těch několik málo pocitů, které jsou ochotni vám sdělit. A nikdy je nenuťte, aby vám řekli, že vás milují, nebo aby vás políbili

před kamarády v hospodě nebo na výletě. Muži to berou jako degradaci svých pozic v partě a ponížení.

7) Dámy, když už vás muž jednou „dobył“, nevyžadujte po něm další a nové rituály dvoření. Když už vám jednou řekl, že vás miluje, neví, proč by se měl opakovat. Na rozdíl od vás on drží slovo, a co řekl, to platí. Pokud chcete, aby vás opakovaně ujišťoval, jak jste krásná a k nakousnutí, prostě přijďte nahá. Právě v tomto momentu, a jenom v tom, ho to můžete (stejně jako spoustu dalších pro vás užitečných a příjemných věcí) naučit.

Ale ne po aktu samotném, to muž (evoluce to tak chtěla a zařídila) usne. Nevycítejte mu to, je to asi tak, jako kdyby on vám vyčítal každoměsíční menstruaci.

8) Pánové, ženská těla už jsou taková: pár miligramů nějakého hormonu cele převrátí všechna dohodnutá pravidla. To pak žena nevidí, neslyší, není schopna vyslechnout jakkoliv logické protesty a klidně ve vteřině zničí dlouhodobý a fungující vztah. Chce to znovu a znovu ženu ujišťovat, že je naší bohyní a nedělat z šokujících reakcí vědu. Buďte velkorysí a dovoďte svým ženám být občas šokující. A nikdy neočekávejte v jejich slovech a skutcích nějakou logiku. Nedočkáte se.

9) Dámy, nekřičte na své muže, když právě neseženou náhradní součástku do pokazené pračky, že jsou nešikovní a k ničemu. Oni berou cokoliř řeknete jako instrukci a jsou velmi poslušní: poslechnou vás a pomalu se z nich pak stanou nešikové a budizkničemové.

Pamatujte, že jste to jen vy a jen vy, s vaší obrovskou mocí nad muži, které vytváříte kvalitu vztahu.

10) A nedivte se, že po všech těch tak šokujících věcech, které jste mužům dělaly a děláte, o vás běžně hovoří jako o „potvorách“ (naposledy se tak v příloze MF Dnes vyjádřil paralympijský vítěz Jiří Ježek: „Holky jsou většinou potvory, krásné ale mrchy, nebo naopak“).

Jsem totiž přesvědčen, že kdyby se už děti ve školách učily znát vzájemně rozdíl mezi ženou a mužem, společnost by postupně začala fungovat. Protože jak věděli už staří Řekové, rodina je základem státu. A pokud by se naučili rozumět si žena s mužem, pak by si porozuměly i stát se státem a náboženství s náboženstvím.

Protože všechny války, jak ty rodinné, tak ty skutečné, jsou zapříčiněny jen a jen nedorozuměním.

Proč znovu?

Některé ženy (po několika letech manželství) padají do pasti zvyku a přestávají si svých jinak hodných, obětavých a úspěšných manželů vážit. Něco způsobí pravidelné (menstruační) hormony, každoměsíčně rozmlžující racionalitu ženského mozku, něco neustálé a neuvěřitelně efektivní útoky ženského (a bulvárního) tisku a reklam a něco základní rozdíly mezi muži a ženami. Pokusím se tedy (ženám) s jemnou ironií a přeháněním naznačit, oč tu běží z hlediska muže. Mimochodem, nedávna beseda se ženami byla, jak jsem tak pozoroval, i pro ně velmi úspěšná: ptaly se, a konkrétně, takže se jim dostalo adekvátních, a pro ně vždy překvapivých, ale o to realističtějších odpovědí.

Příteklyně mé ženě jako obvykle dlouze telefonovala (strávily spolu právě několik dnů, a za několik dalších dnů opět pojedou spolu k moři: právě dlouhé povídání je jedna ze základních typicky ženských potřeb, protože žena mluví, aby si odpočinula), a já zaslechl, jak ta má říká „ale ten můj se mnou taky už nechce jet k moři...“ Začal jsem se smát a když za dvacet minut domluvila, jen jsem podotkl, že i tohle je jeden z těch základních rozdílů mezi ženami a muži. Většina mužů (lovců a průzkumníků) ráda zkoumá, objevuje, a cestuje za něčím novým. A když už jednou (dvakrát) byli u moře, nestojí jim „za to“ tam jet zase. „Proč znovu k moři,“ ptávají se svých nespokojených drahých poloviček. „Tam už jsme byli.“

Zvláště stárnoucí muži (a zvláště ti rození v některém slunečním znamení, například Lvi), kteří už mají (jelenů a zážitků) odloveno, nemají žádnou motivaci se zase trmácet až k moři a jen tak tam ležet na pláži. Tohle ženy nepochopí. A čím starší „lovec“, tím raději si odpočine v tichu a teple svého bytu (či dílničky či hospody). Už prozkoumal a udělal, co bylo třeba: tak proč znovu (k moři)?

Právě tak je možno uvažovat i o postupném snižování počtu kytic k narozeninám, nebo dvoření a dobývání. Když už jednou muž tu svou dobyl, a vzal si ji, přece nebude dobývat stále znovu? A pokud si některé ženy stěžují, že ten jejich se s nimi miluje jen párkrát do roka, proč prostě svého manžela nepomilují? Víte, dámy, jak moc muž ocení, když ho jeho žena „svede“ a převalí do postele a šikovným dotykem probudí k mužnosti a akci?

Asi nevíte. Natřásat se před ním v lesklé košilce prostě nefunguje! Přitom vždy funguje prostě přijít nahá (ale hned! A ne po dvacetiminutovce strávené v koupelně: to už muž dávno chrní).

Stále tu hovoříme a píšeme o zásadním rozdílu mužského či ženského způsobu vývoje osobnosti: zatímco muž zdolává šprušle pomyslného žebříku (a když už jednu zvládl, není třeba se jí dále zabývat, na radě je další), žena se (díky menstruaci) pohybuje neustále v jakési spirále. Proto muži „rostou“, když je žena požádá po dvacáté o radu, jak přesunout fotky z foťáku do počítače (mezitím si to samozřejmě několikrát i zapsala, aby to nezapomněla). A proto ženy nedokáží pochopit, proč se muži neteší znovu k moři.

Zopakují, dámy: poprvé v dějinách lidstva už víme, proč a jak jsou muži rozdílní. Tedy, i vy byste to měly (ve vlastním zájmu) nejen vědět, ale i akceptovat. Vše si nastudovat, a rozdílu se prostě zasmát!

Na internetu koluje další varianta seznamu rozdílných názorů na některé základní činnosti člověka, takže se se mnou pobavte (a podělte) nejprve poselstvím mužů ženám (čtete pomalu, větu po větě, a vychutnejte si to):

Narozeniny a Valentýn a výročí nejsou výzvou k našemu opětovnému pátrání po dárku. Občas na vás nemyslíme, smířte se s tím. Nakupování není sport a nikdy je za sport považovat nebudeme. Řekněte jasně, co chcete. Jemné náznaky nezabírají, důraznější náznaky nezabírají. Prostě to řekněte! Chodte za námi s problémem jedině tehdy, budete-li ho chtít vyřešit. Na soucit máte ostatní ženské. Domníváte-li se, že jste tlusté, pravděpodobně jste, neptejte se nás. Odmítáme na to odpovídat. Nechte nás koukat na jiné ženské, stejně se podíváme - máme to v genech. Kryštof Kolumbus nepotřeboval poradit, my taky ne. Náš vztah už nebude nikdy takový, jaký byl během prvních dvou měsíců, co jsme spolu chodili. Smířte se s tím a přestaňte si stěžovat kamarádkám. Položíte-li nám otázku, na kterou nechcete slyšet odpověď, očekávejte odpověď, kterou nechcete slyšet. Pokud se vás ptáme, co se stalo, a vy odpovíte nic, budeme se chovat, jako že se nic nestalo. Víme, že to tak není, ale za hádku to nestojí. Nejsme jasnovidci. Naše neschopnost číst vaše myšlenky není důkazem toho, že nás nezajímáte. Pivo je pro nás stejně vzrušující jako pro vás kabelky.

A reakce žen vůči mužům? Když si něco koupíme, nepátřejte, proč to potřebujeme a co s tím budeme dělat. Občas menstruuujeme, smířte se s tím. Vyjasněme si jedno: jasně formulované žádosti nejsou sekýrování. Nikdy se nás neptejte, o čem můžeme tak dlouho mluvit s kamarádkou. Na otázku, jestli nejsme tlusté, odpovídejte vždy a za všech okolností: "Jsi krásná!"

Nechte nás chovat se nelogicky, stejně se tak chovat budeme, máme to v genech.

Pláč v extrémních situacích není hysterie. Extrémní situaci poznáte podle toho, že pláčeme. Reagujte obejmutím, v opačném případě očekávejte reakci, kterou nechcete zažít. Pokud vidíte, že se něco stalo, neptejte se co. Prostě nás odprostě, obejměte a polibte. Jakékoli jiné chování vyvolá hádku, a to vám za to nestojí.

Nejsme jasnovidky. Naše neschopnost poznat, že máte s někým nebo něčím problémy neznamená, že jsme večeři nedosolily schválně. Kosmetická kúra je pro nás stejně vzrušující jako pro vás pivo.

Z výše uvedeného snad vyplývá, že rozdíly mezi mužem a ženou jsou natolik zásadní, že je zázrak, že spolu vydrží nějakou tu (pro výchovu dítěte) evolucí poskytnutou potřebnou dobu (která netrvá než dva roky) – všechno ostatní je vrchol umění kompromisu. A že snažit se o kompatibilitu muže vůči ženě je nesmysl. Nějaké výčitky, vynucování si poslušnosti či stěžování si kamarádkám nebo na internetu už vůbec nefunguje. A nefungují ani výčitky a stěžování si přímo manželovi či milenci, protože ten už nějakou tu stížnost nebo výčitku na toto téma přežil (a zvládl), tak proč znovu?

Totéž platí, co se týká pláče, menstruace, hysterické scény – muž nechápe (když už jste jednou plakala, byla hysterická nebo menstruovala, když už vám jednou řekl, že vás miluje, že jste krásná atd.)... proč znovu?

Tak až příště budete nešťastné z toho, že s vámi nechce jet k moři, dámy, ten váš to nedělá schválně. A není to proto, že by nechtěl být s rodinou. Domluvte se, že jednou pojedete s dětmi k moři (bez něho) vy, a jindy pojedete s dětmi třeba do hor (na nějakou pánskou jízdu) zase on. Proč znovu k moři?

Vypustit

Asi jste také viděli reklamu na jeden nejmenovaný alkoholický nápoj, ve které muž na pláži jedním pohybem „vypustí“ svou neustále si stěžující a s ničím nespokojenou ženu (coby nafukovací a srolovatelnou pannu). No to je hnus, slyšel jsem ženské komentáře, takový šovinismus. Jenže tak jako na každém šprochu, i na téhle reklamě je něco až otřesně pravdivého. Tohle je odvěký sen všech Sokratů a manželů těch věčně nespokojených manželek: mít možnost ji

tak občas jednoduše vypustit! A tak se (především pro ženy, kterým radím číst pomalu a hned poté vypustit přebytečnou páru) pokusím, záměrně přehnaně, naznačit ryze „mužskou“ perspektivu příčin fenoménu „vypustit“.

Prál bych každé ženě (a budoucnost to snad v nějaké podobě virtuální hry umožní), aby se mohla „vcítit“ do pozice muže, který je takto každodenně (anebo vždy několik dnů v měsících) peskován kvůli (z jeho hlediska) naprostým maličkostem a zbytečností. Troufám si tvrdit, že vyšší výskyt infarktu myokardu u mužů možná není způsobem jen tím, že buňky srdcí mužů jsou snadno poškoditelné (zatímco buňky srdcí žen jsou v tomto ohledu neuvěřitelně odolné), ale spíše mírou pravidelného stresu, kterou musí snášet: bezmoc mužů vůči věčně s něčím nespokojeným ženám (nelze je nijak ovlivnit) je právě tím stresorem, který je pomalu ale jistě zabíjí.

Ženy, vyzvány k tomu, aby začaly (své partnery hladit, chválit, protože jediné tak se začne něco pozitivně měnit), většinou okamžitě a naježeně křičí: „Ale ať začnou muži, proč my?!“ A houfně odmítají být i jen představu „prohry“ (aby nakonec zvítězily). Prý by to mužům dalo „falešný pocit vítězství a pocit arogantní pýchy vítězivšího lovce“. Mužskost takovéto úvahy jsem popsal jinde, teď se pokusím (samozřejmě pro účely pochopení poněkud vyhoceně) naznačit situaci z opačné, tedy mužské strany.

Už kdysi dávno jsem s hrůzou sem tam zaslechl „debatu“ dvou a více mladých žen, které se s věčnou cigaretou v ruce (a natáčkami na hlavě, vyloženy z oken paneláku na sídlišti), velmi sprostě trumfovaly, jaký je zrovna ten její muž pitomec a debil a co mu schválně vyvádějí. Dnes je možno na ulici (protože s mobilem u ucha některé dámy zapomenou na celý svět) vyslechnout jiné a modernější varianty týchž příběhů o tom, jak se mu ta která pomstí tím, že se mu vyspí s kamarádem nebo instalátérem... a tón vyprávění je pomstychtivý a vítězoslavný. A jízlivý a vypočítavý.

„Dalším druhem, problému (nejen na dovolené) mohou být lidé, kteří mají kontroverzní povahy. Třeba jízlivou, vypočítavou. Když jste s nimi jednu hodinu denně, tak se to dá vydržet, ale když jste s nimi dvanáct hodin denně, tak je to na zabít“, ví i psycholog Jeroným Klimeš.

Nesnášel jsem i jinou variantu tohoto přezíravého postoje, jakousi ženskou vyčůranost: žena automaticky předpokládá, že ji muž bude za všech okolností živit a šatit, a pokud se někdy (pod tíhou jejich stále se zvyšujících nároků) ozve, je okamžitě exkomunikován (časopisy, které prodávají bezdomovci, jsou občas plny příběhů právě o tom, jak toho kterého vyšťvala žena dokonce i z bytu). Případné námitky jsou s vítězoslavným úšklebkem zamítnuty velmi

nelogickým výrokem „Ale já jsem žena, já můžu“. Nebo jeho variantou: „Ale ty jsi muž, ty mě musíš chránit (ty se musíš postarat, to musíš zařídit ty, atd.)“. Tak jako typický teenager, taková žena velmi ráda a za všech okolností (zne)užívá svá „práva“, ale k povinnostem se nikdy nehlásí.

Takové ženy také nepokrytě zneužívají mužské rytířskosti. Je-li spor o tom či onom a žena trvá na své verzi, v okamžiku, kdy se ukáže, že měl pravdu muž, žena s (oním vítězoslavným úsměvem, o kterém tady píší) prohlásí: „Ale to jsme my ženy.“ Marně muž v krizi (občas je i lamželezo nemocný a bezmocný) své drahé polovičce připomíná, že mu přece na svatbě slibovala „v dobrém i zlém“. Odpověď? „My ženy jsme přece takové...“ (a o nevěřícím údivu žen, když se doslechnou o právu mužů na „své“ dny, jsem již také psal).

Těmto rozmazleným a konzumním ženám nedochází, že by se těsně před touto scénou měly raději „vypustit“... aby nedošlo k situaci, kdy si manžel při pohledu na reklamu, v níž muž tu svou remcající atrapu (věrně, obětavě, svého muže za všech okolností následující) ženy vypustí, závistivě povzdychne.

Naznačím ještě něco z další, hlubinnější, ženami raději neviděné strany: to ženy, nepoučené a tedy velmi málo mateřsky se ke svým synům chovající matky (porodily raději císařským řezem, aby je to nebolelo a bylo to brzy za nimi, nekojily, aby jim zůstala pevná prsa, daly je do jeslí a do školky, aby se mohly dál věnovat svým kariérám, nikdy je nechválily, protože jejich četbou ženských časopisů vyhrocené nároky na sebe samu se neshodovaly s potřebami synů, atd.), a co by učitelky pak nesoucítě a nepoučeně klukům všechno rychlejší a soupeřivější zakazující (a kluci tak nemohou běhat o přestávce po chodbách nebo se dokonce prát, i když je to jejich evoluční potřeba), jsou (kromě prušácké disciplíny a mediální masáže k negaci) jednou z hlavních příčin toho, že chlapi nemohou dospět ve skutečné muže.

Že přeháním? Ale co když ne? Je normální a společnosti i ženám samotným prospěšné, když víc jak polovina českých manželství se rozvádí, a z více jak 70% žádosti o rozvod podávají ženy?

Není náhodou domácí násilí ze strany mužů spíše ženami vyprovokované? A co si počít s faktem, že počet kouřících dívek už převyšuje počet kouřících chlapců (nerozčilujte se, ono to opravdu úzce souvisí, protože až tyhle mladé ženy budou těhotné, často kouřit nepřestanou, a jejich synové pak budou traumaticky porození s celoživotně traumatickými následky)?

Rodina, to jsou tři generace. Samozřejmě, že se některé ženy rozhodly s tím vším něco dělat.

A proto také říkávám, že ještě není tak zle, aby mohlo být lépe. A souhlasím s norským hlubinným ekologem Arne Næssem, který tvrdí, že je optimista, ale až pro 22. století. Protože dokud se ženy nenaučí vypustit (to, co do nich vtloukly maskulinní drezurní tradice, špatné porody, málo mateřské chování jejich ještě v totalitě žijících matek a reklama na všech úrovních a především zcela absentující informovanost např. co se týká přirozených porodů), budou vznikat další varianty reklamy, ve které je muž nucen svou věčně nespokojenou a remcající atrapu manželky prostě vypustit.

Být sama (sebou)

Pozoruji to již delší dobu: narůstající počet různých šamanských seminářů, plných „bohyň“ a žen, užívajících si tanec, rituály a (amatérsky vyučované) exotické techniky ponorů do psychiky způsobuje narůstající počet partnerských a manželských rozvodů a rozchodů. Částečně tyhle ženy „pálí dobré bydlo“, částečně podléhají stresu z reklam, propagandě různých genderových článků a knih, a nesplnitelné touze mít všechny ty cetky a šperky brože (a navoněné muže) ze strakatých časopisů. Jsem si ale jist, že to, co jim rozhodně nesvědčí, je kromě seminářů samotných i heslo většiny z nich: být sama sebou.

Přečtěte si to ještě jednou: být SAMA sebou! Naznačuji, že právě tak, jako když často používáme slovo problém (a divíme se pak, že z problémů nevycházíme), i tento (nevědomý, leč srozumitelný) příkaz vypovídá o důsledcích víc, než zatím (především) ženy chápou.

Bohužel tomuto trendu podlehla i má žena. Navštěvovala kdejaký seminář, jezdila za kdejakou šamankou, účastnila se i zahraničních festivalů různých bohyň (a platila kdejakému astrologovi a sem tam nějaké kartářce). Neslyšela mě upozornování, že ona ví víc, než ten který šaman.

Chce se, se mnou rozejít. Chce být sama. Jenže já se s ní rozejít nechci a zkusím jí (a nám) pomoci. Nedávno mi jako odezvu na článek, ve kterém jsem psal o ženských ryc pyc rozchodech, kterými velmi zkomplikovaly život sobě i svým partnerům (a dětem), popsala svou vlastní zkušenost čtenářka: „Navštěvovala jsem také semináře. Hlavně čarodějnické, šamanské a tak, jejichž heslem bylo buď sama sebou. Nemohu to asi svádět jen na ty

semináře, ale většinou jsem po nich udělala nějakou zásadní kravinu. Třeba jsem odešla z vejšky, nepromyšleně jsem se přestěhovala, nebo jsem se chtěla rozejít se svým mužem. Měla jsem deprese, plácala jsem se v bahně pod oním výše zmíněným heslem...“

„Být sám sebou znamená něco paradoxně úplně opačného, než nechat se zmítat svým egem, emocemi a touhami a našeptávanými myšlenkami. Je to pravý opak. Je to klid, světlo a radost,“ ví ovšem z vlastní praxe i čtenářka.

Moje žena se ale z takových víkendů vracela nabroušená, nepřijemná, protivná. A negativní vztah ke mně se postupně prohluboval. Samozřejmě: návrh, aby vyhledala odbornou pomoc, vyvolal jen další odpor. Začala dávat přednost kartám bohyní a rituálům ženskosti před svým mužem.

„Nebojím se napsat, že se jedná u žen o něco jako o "posedlost". Posedlost egem, myslí a emocemi jakožto reakcí jejich těla. Mysl nás honí jako veverka v kolotoči, až úplně odpadneme a zničíme sebe i okolí,“ píše čtenářka. S ní to dopadlo dobře: ona zachránila sebe i svou rodinu a zpětně ví, že se stala chyba.

Co ale s těmi ostatními stovkami a možná tisíci dalšími účastnicemi šamanských seminářů bohyní pod heslem *Poznej sama sebe*? Kdy jim dojde, že takto nakonec skutečně samy zůstanou? Být sama sebou přece v případě ženy odjakživa znamenalo být vstřícně přijímající, dávající, pečující, hladící, laskající. Důraz byl až donedávna kladen na to „sebou“, tedy být především ženou. Poznej sebe sama přece v případě ženy znamenalo poznej svou ženskost, a ne bojuj za svá ženská práva nebo nenech se utlačovat muži!

Past slova „sama“ ale, pro takovou ženu „bohyni“ žel, nevědomě, dokonale funguje. A ona, aniž jí to dochází, pilně posiluje tendenci ega „být sama“: stačí několik seminářů a časopisů, a (nevědomé) přání se plní. Taková seminářová žena nakonec skutečně zůstane SAMA (se sebou).

Priority

Život je snazší a příjemnější pro ty, kteří mají srovnané priority, kteří vše, co dělají, poměřují jakousi vnitřní hierarchií hodnot. Tak jako pozitivní úmysl na počátku všech dějů jaksí automaticky „vybírá“ z milionů možností ty pravé a k cíli vedoucí, i kvalita a plus nebo minus znaménko původní myšlenky cele určuje následný děj.

Mám známého, který vždy stráví na cestách z a na přednášku celé dlouhé dny. Rád si pospí, takže přece nemůže vstávat v sedm, aby jel v osm, a doma byl v jednu. Pak ovšem celý další den, protože není lepší spojení, tráví v chaosu a špině českých železnic. Je pak unavený, otrávený, a další den se vzpomíná. Totéž se většinou děje i v obráceném gardu, tedy když jede na přednášku.

Znám ženu, která nemůže mít dítě, a nechápe, proč jí radím, aby přehodnotila své priority. Nechápe, že když má plnou hlavu toho, že se musí naučit řídit auto, aby si pak v těhotenství mohla někam dojet (bydlí na vesnici, a za půlhodinu je v nejbližším větším městě a za další půlhodinu je v Praze), nemá v ní (myslí a těle) místo pro miminko. A místo aby trávila co nejméně času se svým mužem, se kterým chce počít, jezdí na všelijaké kurzy a semináře a radit se s kamarádkami. A místo aby se oblékala a zdobila pro partnera, nejméně se líčí a největší výstřih si bere, když jde na kafe s přítelkyněmi. Má poněkud popletené priority.

Znával jsem ženu, která sice věděla (z mé knihy), že v průběhu těhotenství je nejdůležitější vyrovnaná psychika (velmi kontraproduktivní je tedy naplánovat na devátý měsíc malování, nebo stěhování), a stěhování i malování odřekla... ale „musela“ ještě stihnout dodělat si diplomku. Co se stalo? Porod byl traumatický a problémový a dítě je traumatické a problémové. Zapomněla na priority (novorozenci je jedno, jestli je pokojíček bleděmodrý nebo v původní barvě, nebo jestli má maminka titul, on potřebuje neustálý kontakt s maminkou a cítit, že je milován a opečováván).

Právě tak mnohé partnerské dvojice podléhají reklamě a „zvyku“ a chtějí nejprve mít dům a až potom děti. Dům ovšem staví mnoho let, děti stejně přijdou, a vyrůstají v prostředí plném nervozity, nepořádku, hromad písku a válejících se prken. Právě takový „nepořádek“ se ovšem postupně vytvoří v hlavách manželů, ti přestanou komunikovat, přestanou si rozumět, a ve většině případů se rozvádějí. Tady u nás na vesnici je celá řada nádherných domků, ale když jsem se ptal, zjistil jsem, že ve většině z nich žijí osamělé rozvedené ženy a osamělí rozvedení mužové (a děti buď pendlují sem a tam, nebo nependlují vůbec a nestýkají se ani na Velikonoce nebo Vánoce). Základní chyba bývá v naivní víře, že je třeba nejprve postavit dům... místo aby si oba přáli především hezké místo pro láskyplný vzájemně tolerantní a laskavý vztah (a dům by se taky postavil, ale za jiných vztahových podmínek).

Vídám také, jak si rostoucí počet žen, žijících s milujícími manželi, asi z příliš „dobrého bydla“, stále více a hlasitěji stěžuje (část původu nespokojenosti je také v neustálém pomlouvání partnerů a mužů obecně s již rozvedenými kamarádkami, a také ve všech těch strakatých časopisech). Nic jim není dobré, pořád chtějí víc. Podmiňují pak lepší vztah k muži další kabelkou, večerí, dalším zájezdem k moři. A vztah se drolí a lidé se zbytečně rozcházejí a děti pak trpí.

A když se o tom všem na přednášce nějak zmíním, a když také vyprávím, že to ženy mají moc změnit svět, jen kdyby toho svého víc chválily a hladily (a oni by pak pro ně stavěli Tádž Mahaly), ozvou se jako jedna žena: ať začnou muži, proč my?

Nemají srovnané priority.

Stačilo by si uvědomit, že prvotní prioritou je hezký láskyplný vztah: ty další (materiální a zážitkové) věci přijdou jaksi samy, až budou třeba. A často to jsou úplně maličkosti, které zapříčiňují velká zklamání a pak následné problémy ve vztazích.

Nedávno mi jiný známý vyprávěl, jak byl zklamaný a jak se cítil zrazený, když jeho žena, která se vracela z pobytu u moře (a z letiště ji vezl kamarád), nejela a nejela. Přijela o hodinu později: my jsme si ještě zajeli na kafe, vysvětlila s bohorovným úsměvem, nechápajíc, že prioritou je prostě jet co nejrychleji za mužem, který jí ten pobyt zaplatil, a který se na ni těšil.

Samozřejmě, špatně srovnané priority má i řada mužů, jenže jejich jednání (v oblasti vztahů) v poslední době většinou není ve svém dopadu tak katastrofické.

Přitom stačí číst si v rozhovorech a životopisech slavných nebo úspěšných lidí, kteří toho hodně dokázali (viz nedávný dlouhý rozhovor s Jiřím Suchým): měli a mají srovnané priority. Vždy dělali, co je bavilo, a tomu podřídili všechno ostatní. A ono to nakonec přineslo i peníze a uznání. Vždy nejprve milovali, a až poté něco vyžadovali. Vždy nejprve dali, a až poté (do takto vytvořeného virtuálního prostoru) samozřejmě i dostali.

Kdyby tvořili především pro peníze a uznání, dopadnou bledě. Jako ty řady zklamaných a stěžujících si žen, které si svou neukojitelnou spotřebou dalších a dalších věcí pořídily jen deprese a rozvody a pocit, že je svět zradil a manžel zklamal. Přitom zradily ony samy sebe: zapomněly na důležitost priorit a daly přednost hmotě před vztahem.

Chápete, o čem píší? Zatímco rostoucí počet nespokojených žen (a hodně nesrovnaných mužů) chce nejprve dostávat, a až poté případně dávat, jen opačně seřazené priority jsou zárukou šťastného, spokojeného a zdravého života, za kterým pak bude radost se ohlédnout.

A začít lze třeba tím, že ze semináře budu především spěchat domů (a příslušné navazující spoje se najdou).

Holčičky

Málokterá dospělá žena si dokáže přiznat, že celá řada jejích negativních a jaksi automatických reakcí, jenž, jí připravují horké chvíle při kontaktu s jinými lidmi a zvláště s partnerem, má původ ve věku holčičky. Nebo v někdejší příhodě, dávno převrstvené tisíce dalších zážitků, ale databázi emocí v mozku samozřejmě „nezapomenuté“ (a současnost tak neustále ovlivňující). Právě zde platí dvojnásob rčení „nemůžeš z pasti, dokud nezjistíš, že jsi v ní“.

Podobně dlouhodobé jsou typy reakcí a chování, vtisknuté holčičkám jejich matkami. Říká se přece, že když chce zamilovaný mladík vidět, jak bude vypadat jeho nevěsta za třicet let, má chvíli pozorovat její matku. Mladíci (zdrogovaní hormony zamilovanosti) téhle vyzporované moudrosti starších mužů samozřejmě nevěří, ale život jim ukáže. Právě tak dívky a nevěsty samy sobě přísahají, že takto (jako její matka) rozhodně neskončí, pak ale, aniž by si toho všimly, křičí nebo napomínají své partnery matčinou dikcí.

Naznačuji, že období věku holčičky je pro budoucnost ženy daleko důležitější, než si zatím uvědomujeme. Právě tehdy se do podvědomí mozku těchto budoucích žen programují tehdy zdánlivé maličkosti, které se ovšem v budoucnu mohou vymstít. Nebo naopak, kdybychom si to dokázali(y) uvědomit, zcela jistě bychom se k holčičkám všeho druhu chovali(y) jinak: pozorněji, opatrněji, cílevědoměji.

Vídám řadu žen, které se chovají jako holčičky: například při nakupování nebo spotřebě (věcí, pokrmů, káviček a dortíků, telenovel a romantických filmů, aut, bytů či manželů). Týden jsem se staral o vnučky a ta mladší, která právě šla do první třídy, názorně předváděla, co mám už nějakou dobu na mysli: celý její den se skládal z organizování a vyžadování dalších a dalších potěšení. Dáš mi dobrůtku? Ptal se neustále. V obchodě neomylně ukládala

do nákupního košíku v televizní reklamě viděné sušenky, čokoládky, bonbóny a jiné dobrůtky nejrůznějšího tvaru, vždy ve velkých lesklých obalech, nabízejících i něco navíc: nějakou tu pitomost (obrázek Shreka na hadříku, lesklé nalepovací obrázky „do sbírky“, malý umělohmotný, ale pohyblivý nesmysl atd.). Přes den neustále vyžadovala puštění další a další pohádky (ať už z CD nebo z DVD).

Námítku, že odměna musí následovat až poté, co vykoná nějakou užitečnou činnost (například dojí svačinu či oběd nebo bude pravidelně pít, nebo dokonce když pomůže s přípravou večeře) odmítala akceptovat a neustále znovu a znovu zkoušela vymámit další odměnu. Pokud jí nebylo vyhověno, okamžitě spustila svou nejúčinnější zbraň: pláč.

Vídám ženy, které se takto a podobně chovají i v dospělosti. Nedochází jim, že za nimi zůstávají podlahy (byty a manželství) plné odhozených hraček (umělohmotných pitomostí, nepřečtených knih, jen jednou vyzkoušených šatů nebo svetříků, ale i partnerů a manželů), a že takto nikdy skutečně šťastné nebudou (protože vždy potkají lesklejší obal, vybavenější obývací a hezčí ženy soupeřky).

Vídám ženy, které jezdí na všechny semináře o tom, jak se stát bohyní, jak mít lepší sex, jak být lepší ženou – a tráví tak čas ne se svým mužem a partnerem, ale ve společnosti jiných takto „postižených“ žen. Jak ví ale i psycholog Jeroným Klimeš, „vztahy jsou definovány společně stráveným časem a společnou aktivitou. Jestliže toto chybí, je jen otázkou času, kdy se vztah rozpadne.“

Ženám, které mám na mysli, nedochází, že i když jedou k moři třikrát ročně, zážitky se nebudou stupňovat (ve stylu dobrý, lepší, nejlepší), ale naopak, nakonec budou nudit a zklamávat.

Nedochází jim, že se tak nákladně oblékají a parádí spíše pro kamarádky a náhodné lidi na ulici, než pro své muže a partnery. Nejsou schopny rozeznat, že mužní chlapeč-modely v časopisech jsou právě tak vyretušovaní a v životě nepoužitelní, jako v případě modelek, a že by těmito iluzemi neměly poměřovat své muže.

Nejsou schopny vidět sebe sama jako neustále žadonící a odměny a dobrůtky života vymáhající holčičky. Opovažte se jim to třeba jen naznačit: v tu ránu je oheň na střeše.

Witold Gombrowitz ve svých erotických povídkách píše o dívkách, které „přestávají mít kapacitu na cokoli jiného než na péči o vlastní krásu (nebo jiné „dобрůtky“, pozn. aut.).“ A to v jeho dobách neexistoval takový počet

„strakatých časopisů“. Však také výrobci dobrůtek všeho druhu tuhle vlastnost dívek dokonale využívají a v zájmu svého zisku podporují: „holčičky“ všeho věku mají své časopisy (od Witches a Dorek přes Květy a Vlasty až k Elle a Cosmopolitanu a ženským přílohám novin papírových i internetových), kterým bezmezně věří a které také poslouchají (a každou novou čtvrtsezónu se slepě řídí jejich doporučeními).

Vídám totiž holčičky, které od školních let tráví většinu času prohlížením katalogů (panenek, Bárbyn, šatů, bot, a dnes už i řasenek, kalhotek a podprsének) a debatami, co jim víc sluší a co té které spolužačce (kamarádce, sousedce) nesluší. Rodiče mají hodně peněz a dcerušky berušky jsou zvyklé mít, co chtějí. Jak si se svými nároky poradí v dospělosti (pokud vůbec nějaké dosáhnou)?

Že to zase až tak nevadí? Ale vadí... Potkávám totiž ženy, které např. nemohou počít dítě, protože se v pubertě (podvědomě) rozhodly, že nedospějí. Nebo kterým v holčičím věku někdo nějak (dnes nezjistitelně) ublížil a ony se dodnes (často nevědomě) mstí svým dalším partnerům. Nebo nedokáží odpustit svým tatínkům, kteří je tehdy (samozřejmě nevědomě) ponižovali nebo vychovávali svou mužskou ironií k tiché nenávisti světa mužů, a díví se, že mají stále větší zdravotní potíže.

Nebo které si nechají své dítě „porodit“ císařem a nekojí, aby si nezničily postavu.

Samozřejmě, že právě tak mezi námi žijí (ne)dospělí chlapečci (a parlament je plný jejich bojů o kyblíček na pískovišti).

Samozřejmě, že v každém stadiu (ne)vývoje holčiček je možno se zastavit (je třeba si ale přiznat, že chyba je ve mně, tedy v „holčičce“, ne v partnerovi či světě) a chyby napravit.

Samozřejmě, že fenomén holčiček je nezničitelný. Přesto tvrdím, že je jich mezi námi dnes zbytečně mnoho a stále víc. Ke škodě jak holčiček samotných, tak nás všech.

S vnučkou, která na cokoliv, týkající se nějaké „povinnosti“ říkala automaticky „ne ne!“, jsem celý týden hrál hru na virtuální a nakažlivou holčičku Nene, a naopak jsem přehnaně chválil holčičku Tak jo. Její „nene“ v době, kdy chtěla nějakou tu pohádku navíc, totiž jakoby „nakazilo“ i dědečka, a ten, k jejímu překvapení, odpovídal dost často, než jí to došlo, na její otázky (Dědo, pustíš mi pohádku? Dědo, dáš mi nějakou dobrůtku?): „Nene!“

Když odjížděla, loučil jsem se s ní s přáním, aby příště už přijela rovnou jako Evička Tak jo. Překvapeně, ale přece jen (už z vlastní zkušenosti) valila oči. Třeba ji v první třídě život „naučí“.

Co ale dělat s těmi dospělými holčičkami, to tedy (pokud se ony samy nebudou chtít změnit) netuším.

Všeobecně platná rada, jak na holčičky všeho druhu a věku kolem nás, neexistuje, a i kdyby existovala, asi by ji nikdo nepropagoval. Holčičky všeho věku jsou totiž pro společnost a DPH velmi důležité.

Jen se zatím nikdo nezabývá otázkou, co tyhle „holčičky“ dělají a udělají se svými rodinami, a co to udělá se společností.

Vtip?

Že by nějaké sluneční skvrny? Nebo chemtrails? Nebo důsledky reklamy? Protože jinak si neumím vysvětlit, proč rostoucí počet žen začíná se svými partnery a muži soupeřit. Netuším proč i v období mimo obvyklých pár dnů před menstruací jsou ve svých odpovědích stále ostřejší a à priori proti čemukoliv, co jejich partneři řeknou či plánují nebo udělají.

Slýchám to vždy, když si na seminářích na toto téma s muži povídáme po nějakých těch transformativních disciplínách a metodách (a potom v rámci individuálních pohovorů).

Z knih o rozdílech mezi muži a ženami některé bojovnější ženy totiž „chápu“ jen to, co se týká mužů (a na vtipy týkající se jich nereagují, jako by ani ty vtipy, ani ženské „nedostatky“ neexistovaly). Už jsem to rozebíral, ale protože mi v e-mailu přišel další „vtípek“ na toto ožehavé (a většinou žen zlehčované) téma, cituji a komentuji:

Minulý týden jsme šli s manželkou do postele. Začali jsme se pod dekou navzájem dotýkat a hladit. Už jsem byl pěkně vzrušený a myslel jsem si, že je to oboustranné a že jednoznačně směřujeme k sexu. Ale přesně v tu chvíli mi manželka povídá: „Poslouchej, já teď nemám žádnou chuť na sex, chtěla bych jenom, abys mě pořádně objal.“

Odpověděl jsem: „Cooooo???“

Na to mi odpověděla: „Ty prostě neumíš zacházet s emocionálními požadavky ženy!“

Tak jsem to vzdal a musel usnout bez sexu.

Následující den jsme šli s manželkou do nákupního střediska. Díval jsem se na ni, jak si zkouší troje nádherné, ale drahé šaty. Protože se nemohla rozhodnout, řekl jsem jí, ať si vezme všechny. Nevěřila vlastním uším a motivovaná svým porozuměním hned kula železo, dokud bylo žhavé. „Miláčku, ale k takovým šatům nutně potřebuji i nové boty. Vím, jaké by se mi hodily, ale stojí dva a půl tisíce.“ Řekl jsem jí, že má pravdu a ať si je vezme. Pak jsme šli kolem klenotnictví. Vrazila šaty a boty do nákupního vozíku a vešla dovnitř. Vyšla s nádherným náramkem posázeným diamanty. Souhlasil jsem a pochválil jí její vytříbený vkus. Kdybyste ji viděli! Byla nadšená, na vrcholu blaha. Nejspíš si myslela, že jsem se asi zbláznil, ale v tom momentě jí to bylo v podstatě jedno. Myslím, že jsem jí svým souhlasem totálně naboural její filozofické schéma. Byla jako v extázi a snad i sexuálně vzrušená. Konečně mi se svým nejmilejším úsměvem povídá: „Už jsem spokojená, teď můžeme jít k pokladně.“ Byla to makačka nezačít se smát, když jsem jí odpověděl: „Ne, ne, drahoušku. Myslím, že momentálně nemám žádnou chuť na to, abych tyhle všechny věci kupoval.“ Zbledla jako křída a snad ještě trochu víc, když jsem dodal: „Mám chuť jenom na to, abys mě pořádně objala.“ A když začala prskat vzteky, přišel můj mistrovský kousek: „Ty prostě neumíš zacházet s finančními možnostmi svého muže!“

Vtip? Ani ne. Rozhodně ne pro ženy. Tedy ne pro ty, které jsou dobou, časopisy a telenovelami naprogramované k soupeření (o chlapce či prince snů, o kila váhy dolů, o nejlepší dovolenou, o nejsilnější orgasmus, o hlubší dekolt či kratší sukni, o lepší recept na bábovku, o největší urážku svého manžela před kamarádkami atd.).

Muži jsou taková, jací jsou, a nikdo na světě, kromě chápavé vstřícné a objímající (hladící a pochvalné) ženy, je nedokáže jakkoliv změnit. Jenže ve světě některých žen, které soutěží o to, která nejdědečtější (čti: nejgenderověji) napíše, že muži jsou k ničemu, platí zákon akce a reakce. Jak na své muže, dámy, mluvíte a budete mluvit, či i jen myslíte a budete myslet, taková budou.

Celou dosavadní historii moderního člověka provázejí vztahy mezi muži a ženami zásadní nedorozumění, které v počátečním období, abychom se vůbec rozmnožovali, řeší zamilovanost (za všechny další zmíním raději úsměvně „drama“ Zkrocení zlé ženy). V některých kulturách a v dobách našich prababiček ženy prostě muže poslechlly a poslouchaly, a pokud si myslely své, raději se neprojevovaly.

Poprvé v historii lidstva už ale (alespoň v tom našem západním světě) mají ženy dost vzdělání, peněz a možností, aby se znovu staly ženami... ale ony téhle příležitosti začínají využívat (zneužívat?) k jakémusi (pomstychtivému?) vítězství nad muži! Mají řadu rozdílných způsobů, jak vnímá svět a sebe muž a jak žena popsánu černé na bílém v mnoha knihách, konečně už by se muži a ženy mohli ne pochopit, ale začít tolerovat a obdivovat (i jindy než v období zamilovanosti), ale ony, ženy, snad protože vyrostly a dospěly v mužském světě, soupeří a soutěží. Místo aby hladily a chválily...

Taková škoda! Právě tak jako nesmyslné handrkování politiků a stran a jejich žabomyší spory o moc (místo aby se domluvili a dobře bychom se měli všichni, právě tak jako v Irsku, Finsku Norsku a jinde, kde, mimochodem, skutečně pozitivní změny začaly až poté, co se do čela vlád či země dostaly ženy), i soupeření mužů a žen nikomu neprospívá.

Čím „svobodnější“ některé ženy dnes jsou, tím jsou nejistější, co si s tou na mužích mužsky vydobytou svobodou počít. Právě proto, že byla vybojována mužskými prostředky (sílou, nátlakem, soupeřením), má tendenci sklouznout do stavu, který vystihl už před staletími jeden klasik: „Žena je tvor, který neví, co chce, ale nedá pokoj, dokud to nedostane.“

Nebo že by to už tehdy myslel jako vtip?

Na jednom semináři se jako obvykle pošťuchovali mladý muž a mladá žena. Viděli se již na třetí takové akci, oba na sobě už značně zapracovali, ale žena reagovala na vtípky muže stále soupeřivě. Až po několika dnech prožívání různých typů meditací, a především po několika večerech, kdy se mohla (v bezpečí kruhu dalších žen) vypovídat, a kdy si všechny zatančily (a kdy se všem znatelně vyhladily tváře a čela a zjemnily pohyby), začala jakoby mávnutím kouzelného proutku oceňovat vtípky zmíněného muže ne jako napadání či dokonce útoky, ale jen a jen vtípky: začala se jim prostě smát! Protože to prostě byly jen a jen vtípky!

Mimochodem, na tom samém semináři se ženy (již vyžehlené a programem a tancem zženštělé), kterým jsem výše citovaný „vtip“ odvyprávěl, velmi srdečně zasmály.

Slepičí polévka

Muži žertují zcela jinak, než ženy (o čemž vědí své blondýnky), ale pokud se manželé naučí brát přehmaty a omyly partnera, včetně jeho pokusů o legraci či vtip, s humorem, budou šťastni a zdraví až do smrti. Nedorozumění je (z evolučních, genderových, rodinných i společenských důvodů) přehršle, ale stačí jednou jedinkrát z jinak neřešitelného bludného kruh vykročit (třeba tak, že to, co obvykle žena chápe jako urážku, vezme jako ne-povedený vtip), už je tu precedens a možnost začít budovat vztahy na docela jiném, tolerantním a ne nepřátelském základu. „Co byste řekl chlapíkovi, který nasype koupající se manželce do vany pytlík nudli se slovy "dělám slepičí polívku"... a všichni ostatní se pak tomu fóru hromově u piva chechtají?“, zeptala se čtenářka.

Když chce puberták naznačit spolužačce, že se mu líbí, nakopne ji nebo dá přátelského „koňara“. On to jinak neumí! Právě tak i „slepičí polévka“ je pokusem o žert, který se jen hrubě nepovedl. Tedy, soudě podle ohlasu v hospodě, on se povedl, ale to je jiná (hrubě mužská) pohádka.

Dámy, i nudle ve vaně jsou přece (když se na to podíváte bez emocí, s odstupem, nebo kdybyste to viděly v grotesce) SRANDA! Muž chce být vtipný (kvůli ženě!), ale protože tak není brán a chápán, a protože má zcela jistě negativní zkušenosti z minulosti, o co víc se snaží být vtipný, o to víc je humpoláčtější (jako když výše zmíněný puberták chce naznačit náklonnost podražením nohou).

„Prosím o radu“, psala jiná čtenářka, „požádám-li muže, aby si svlékl špinavé tričko, zatímco trávil neděli u TV, a on mi odsekne "to snad počká až dokouřím, ne?!" hmmm... tak holt to počká(m)...“ Opět jen zásadní nepochopení rozdílností času mužského a ženského: muž např. nejen že nesnáší rady (on neslyší radu, ale výtku, že je neschopný), ale navíc neumí dělat víc věcí současně! Kouká na fotbal, tak přece nemůže svléct triko (které je navíc tak pohodlně teploučké, a kdyby ho svlékl, zabyla by mu zima): třeba by zrovna ve chvíli, kdy padne gól, měl triko přes hlavu a nic by neviděl! Já například nelibě nesu, když mi žena po sté sebere z věšáku pyžamo (na vyprání), ale nepřipraví mi k posteli čisté. Nejde o to, že bych měl něco proti vyprání pyžama, ale o to načasování: ve chvíli, kdy stojím u postele a svléknu se a sahám po pyžamu – nenajdu jej! A to mne vyruší z mých mužských už ospalých myšlenek jako rána z děla.

Muž rád téměř cokoliv udělá, ale musí to být z jeho popudu a v JEHO ČASE! Když se musí zvednout a udělat to hned, na ženino přání (on to chápe jako

rozkaz), už je to manipulace, buzerace, ponížení jeho umění udělat to dobře, ale kdy ON CHCE.

Řešení? Třeba prosba (nebo náznak), že by bylo i v jeho zájmu udělat tohle a tamhleto... (když to uděláš, klidně až se ti to bude hodit, budu mít čas upéct ti koláč).

Když žena vezme „slepičí polévku“ jako srandu, a případně stáhne partnera do vany s výkřikem výborně, a teď ještě nějaký to stehýnko navíc... a nestále se bude chechtat, i on se začne chechtat (nic jiného mu nezbude) a možná to všechno končí nejlepším důkazem lásky, milováním. Nejde samozřejmě o konkrétní příklad, ale o princip, že...

Každá žena umí vzít nějakou tu loužičku po štěněti či dítěti s laskavým nadhledem plným lásky. Právě tutéž lásku ale najednou nemá po ruce, když si muž okamžitě nechce svléci triko na vyprání. Přitom ten člověk, který sedí před ní, je její životní partner a ona si ho brala z velké lásky, a v dobrém i zlém. Přitom každý rok přijdou nová štěňata nebo kořata a nějaká ta loužička je předem prominuta. Naznačuji, že onu původní bezpodmínečnou lásku jsme jako společnost někam potratily (ano, ypsilon je tu záměrně). Ale ona se neztratila, ani ji nikdo nezničil, jen někam zapadla. Mám-li někoho skutečně rád(a), pak v okamžiku, kdy mi sype nudle do vany s výkřikem „dělám slepičí polívku“, rovnou vidím, co je na druhé straně téhle mince (pokus o žert, tedy snaha naznačit mi, že je mu se mnou dobře a že mne má rád, jen to neumí říct tak, jako nějaký slavný playboy v americkém filmu).

Zkusme společně domyslet důsledky takového pozitivního činu ženy z vany s nudlemi: celé přibuzenstvo bude mít co dávat dál jako veselou historku ze soužití a další generace si pak budou tuhle příhodu vyprávět! Muži pak dříve či později pochopí, že s ženami nejsou žádné mužské žerty, ale že smysl pro humor mají, i když poněkud jiný, a ženy vezmou na vědomí, že muži žertují jinak, ale nemyslí to zle (a pokud ano, stejně to na věci nic nemění: nikdo nemůže tušit, jaká potlačovaná ponížení jsou navlečena na šňůře dlouholetého soužití)! Jedna nečekaná ženina reakce (psal jsem už o principu „omdlení“ do náruče agresora) a vše se může změnit k lepšímu.

Ne slepičí polévka, ale reakce na ni je problém. Nebo naopak, „slepičí polévkou“ může začít: proměna dvou vzájemně si nesrozumitelných, a proto neustále podrážděných partnerů (kteří berou gesta a slova toho druhého nepřátelsky) v chápající se a vtípně na sebe navzájem reagující duo.

Soutěž

Vždy, když čtu nějaký článek o (současných) ženách, zpozorním. Většinou pak najdu, co bych raději nenašel: rádoby moderní úvahy o ženách, založené na moderním genderovém názoru (který ovšem vychází z logiky levohemisférového a soutěživého myšlení, ne ze současného poznání o rozdílech mezi mužem a ženou). Ve víkendové příloze LN mne upoutalo zamyšlení Lindy Kholové Jsou ženy vtípné? Je mi jasné, že se časopis musí prodat, a články tedy musí být „vtípné“, nejlépe senzační. Přesto se ale divím, jak hluboko jsou ochotny nejen autorky, ale i zpovídáné ženy, nebo, jako v tomto případě, „komičky“, klesnout. Protože pokud se budou ženy jen vymezovat vůči mužům, budou nadále ztrácet čas a energii k nalezení sebe samých.

Ony „vtípné“ komentáře a texty nehodlám citovat, ty si případně přečtete sami(y). Zaujalo mne a rád bych komentoval něco jiného. „Zahraniční seriály jako Zoufalé manželky, Ally McBealová, Sex ve městě nebo Odpočívej v pokoji odhalují, že ženy mohou být nejen krásné a inteligentní, ale také zatraceně vtípné,“ tvrdí autorka. „A že jejich žerty mohou být i jízlivé a vulgární – jako ty mužské.“ Nejen mohou, ale ony jsou.

Ironické poznámky ženy dokáží každého muže dovést až k výbuchu vzteku (nebo dokonce agresi). Zopakujme si: zatímco žena když mluví, odpočívá, když mluví muž, sdílí informaci nebo dává instrukci. A když muž naslouchá ženě, automaticky slyší právě jen ty instrukce. Jinými slovy, ženy si stále nejsou dost dobře vědomy třeskuté nebezpečnosti svých poznámek (které ani tak nemyslí, a pak jsou většinou překvapeny reakcí muže).

„Z výzkumu českého sociologa Jaromíra Janaty, který analyzoval výpovědi žen v amerických a evropských manželských vtípech, prý vyplynulo, že ženy v nich nejčastěji projevují nespokojenost se svým partnerem“, píše se v článku dále. Jenže ženy si neuvědomují, že takto se negativně a kriticky baví s mužem, navíc třeba se svým celoživotním partnerem, je ve skutečnosti automatické podvědomé programování muže: vidí-li ho žena jen negativně (protože neumí mít na paměti zároveň všechny jeho přednosti, kvůli kterým si ho vzala), on se negativním stane (a nejen v jejích očích). Je nebezpečné probírat takhle svého celoživotního partnera s kamarádkami (žena tak vůči němu „trénuje“ automatický negativní vztah), ale o to nebezpečnější přímo s Ním. „Nejvíc pak pochybují o jeho inteligenci. Že by pomsta za vtípy o blondýnách?“ dodává Linda Kholová (mimochodem, teď jsem vyluštil

v tajenkách křížovek dva, které stojí za zmínku. Jak rozsvítit blondýnce oči? Posvítit jí do uší... A druhý, genderově vyvážený: zastaví policajť řidičku blondýnku a chce po ní řidičský průkaz. Blondýnka chvíli nechápavě kouká, tak jí policajť pomůže: Je to takový malý, plochý a hranatý, a je na tom vaše fotka. Myslíte tohle, ptá se blondýnka a vyhrabe z kabelky zrcátko. Policajť se podívá a řekne: To ste mohla říct rovnou, že ste taky policajť).

Jenže tak jako když učitelka „vidí“ nějakého toho žáčka jako debila, a on se debilním pomalu stává, právě tak je dvoustranně (jako meč) nebezpečné pochybovat (třeba jen slovně, nebo dokonce jen v myšlenkách) o inteligenci svého manžela: nevědomě to škodí myslí ženy, přímo (sebe)jistotě muže. Manželka si tak ze svého manžela (rozuměj, muže vždy směrem k ní a k čemukoliv od ní nejistého) debila „vychová“.

Karel Čapek napsal, že skandály patří k ženským mystériím právě tak, jako je vtip mužskou záležitostí. Proto asi ženy často nerozumějí mužskému humoru a obráceně. Ženy zajímá, co se děje ve vztazích v jejich okolí a neustále to vyhodnocují. Jak píše Janata – ženy jednájí také více podle kolektivního povědomí a „cítí se být hluboce dotčeny narušením společenských pravidel hry“. Pokud už „udělají vtip“, pak je to zároveň trochu drb. Muž vtipy-drby (ošklivě řečeno „slepičárny“) ze své evolučně-psychologické perspektivy nemůže ani pochopit, natož docenit, píše se v článku.

V pořádku, ale jen pokud tahle zjištění neslouží ke vzájemné konfrontaci a ironickým poznámkám. Vzájemné odlišnosti, v období zamilovanosti hormonálně zahalené důkladným závojem iluzí (je to jako kdyby oba brali opium) totiž dříve či později v kulisách všedních dnů vyvstanou v plné „kráse“, a řeší-li je žena dlouze s kamarádkami (trénuje-li tak k partnerovi negativní vztah), dříve či později už nebude (v myslí ženy) cesta zpátky.

O měsíc později se v článku *Dědičky lotosových květů* (Pátek LN, 22. 8. 08) zamyslela nad „ženskou otázkou“ posledních dnů v Číně Nora Grundová. Aníž to slovo napsala, celý článek je také o „soutěži“: současné sebevědomé a na mužích nezávislé Číňanky totiž mají se svým stále vyšším a společensky lepším postavením a touhou po manželovi stále větší potíže. „Dám si ho k večeři“, zní titulěk pod jednou fotografií mladé Číňanky, s dovětkem, že „stále více Číňanů se rozvádí, protože je jejich žena napadá a uráží.“ Naznačují, že pokud žena začne s mužem, tak jiným tvorem, který si většinu jejich gest a poznámek překládá jinak, než byly učiněny a myšleny, soutěžit (kdo koho víc shodí), je na světě automaticky soupeřivá reakce a nic neřešící bitva. Přitom původně byly ženy (a některé stále jsou) stvořeny objímající,

odpouštějící, hladící, konejšící. Přitom soutěž (a sport a olympiáda) je veskrze mužská forma reakce.

Důsledek onoho soutěžení i v oblasti zatraceně vtipných poznámek? Cokoliv pak muž udělá, je (automaticky, ve dvou desetinách vteřiny) ženou, resp. jejím podvědomím, vnímáno a následně i komentováno negativně.

Vývoj nejspíš přiměl člověka v posledním století k tomu, že se fyzická agresivita mužů přesměrovala do sportu a slovní agresivity. Do třeba i dost krutých vtipů, píše dále Linda Kholová. Nedochozí jí ale až nesmírná krutost některých vtipů. Sama (jako housku na krámě) uvádí příklad z Kunderova románu *Žert*, kde Markéta špatně pochopí Ludvíkův vtip, a udá ho, a tak se nejen rozejdou, ale mladík je i vyloučen z komunistické strany a odvelen na vojnu. Pro ni to je jen příklad literární, pro onoho muže to byl celoživotní trest. „Agrese vtipu nebo smíchu je otevřená, agrese pomluv a skandálů se skrývá pod rouškou porušeného morálního jednání,“ píše doktor Janata. To, jak muž dokáže vtipně (a rychle) reagovat, je pro ženy také důkazem, jak dobře se dokáže vypořádat s životními problémy.

Na začátku vztahu určitě ano. Jenže pak výše zmíněná tendence žen soutěžit (s kamarádkami o to, čím partner je nejpitomější nebo nejvíc nepořádný, ano i takovou debatu jsem vyslechl před několika lety v tramvaji) s muži automaticky přeroste v mužský způsob konfrontace. Ostatně ve studii *Evoluce a lidské chování* napsali psychologové Eric Bressler a Sigal Balshine, že schopnost ženy dělat vtipné poznámky neovlivňuje mužův názor na to, zda se mu líbí či nikoliv. Pro muže bylo spíš důležité, zda ženy „braly“ jejich vlastní vtipy, protože to mohlo značit sexuální zájem.

Tedy znovu zásadní „sémantické“ nedorozumění (vodorovně švihající ocas psa je vítání, vodorovně švihající ocas kočky je znakem nejvyšší koncentrace před útokem)! „A to je ta věc,“ dodává Linda Kholová, „někdy muži vůbec vtipní nejsou, ale ženy se smějí, aby uspokojily jejich ego.“
Rozumíte, dámy? Z pohledu muže znovu podraz, předstírání, taktika (tak jako líčení nebo podprsenka push-up) a ne upřímnost (kterou zamilovaný nevnímá, ale partner po deseti letech manželství vycítí)!
Partnerství a manželství totiž není ani bitva, ani olympiáda, ani soutěž ve vpravění vtipů.

Muž vs. žena

Jakékoliv násilí je především obrana toho, kdo se cítí (nejen tělesně, ale také slovně a emočně) napadený. Obrana niterné nejistoty, která může být způsobena geneticky, porodnický, špatnou, často agresivní výchovou (pramenící z... nejistoty), a častěji než si připouštíme, také ironickou poznámkou či provokujícím, i když nevědomým chováním ženy, se podobá prskání a napadání psa (či člověka) krysou, zahnanou do kouta.

V knize *Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách* (vyšla už před osmi lety a já se moc divím, jak to, že se neprobírá už ve školách) je to nejen napsáno, ale i nakresleno ve formě kreslených vtipů. Už osm let ale na seminářích vídám, jak ženy čtou jen to, co muže „kritizuje“, a nikdy ne to, co vypovídá o nich samých. Takže pro ty, které to „neumí“ anebo nechtějí číst, budu dále v textu občas citovat:

Pro muže je naslouchání ženským problémům tvrdou prací. Muž má totiž pocit, že musí vyřešit každý problém, o kterém se žena zmíní.

V jistém smyslu jsme všichni, až na výjimky přirozeně porozených dětí v poslední době, deprivanti. Tedy „poškození“ tvorové, kteří pak hledají a trénují jakékoliv formy vnější obrany vnitřní nejistoty. Právě tak trénují vztah k něžnému pohlaví (nepoučení, a tedy raději nevědomky provokující) chlapi: používají to, co umí a co jim je přirozené. Nějakou formu klukovské agrese. Vypadá to jako pokus o podražení nohou, vypadá to jako pokus o namočení copu do inkoustu (v dobách, kdy se psalo perem a dívky nosily copy), vypadá to jako humpolácký bodyček, ale ve skutečnosti to je pokus o navázání dialogu.

Poprvé v historii lidstva už ale začínáme vědět, proč se kluci a holky v pubertě chovají, jak se odjakživa chovali, a proč je (ze strany mužů) nemožné „pochopit“ ženu. Vrátím se k již použité metafoře: když kočka potká psa, lekne se jak jeho případné velikosti, tak především jeho vodorovně se pohybuujícího ocasu. Kočka totiž netuší, že v psí řeči to znamená pozdrav a ochotu se skamarádit. A začne prskat, naježí se a čeká útok. A pes zmaten tímto chováním, které naprosto nechápe, instinktivně zareaguje předstíraným útokem.

Dámy, dosaďte si místo slov kočka a pes slova žena a muž. Když si navíc uvědomíte, že muž bere všechno, co řeknete, jako instrukci (zatímco vy, když

mluvíte, odpočíváte, a nemyslíte to tak, jak to mužům vyzní), se vším emočním dopadem, který k tomu v mužském mozku patří. Když muži, který přinese velký meloun, rozkrojí ho, a ukáže se, že je krupičkový a rozplizlý, nebo když zrovna v tuhle chvíli nedokáže opravit kapající kohoutek, vynadáte do budižkničemu a nešiků, budižkničemu a nešiku v něm začnete vytvářet (vy na to za pár hodin zapomenete, ale on nikdy).

Cítí-li se žena zraněná a nemilovaná, zmlkne. Muž se domnívá, že potřebuje klid a čas pro sebe, a tak se sebere a odejde za kamarády do hospody nebo čistit karburátor.

Když tedy žena vytkne v hádce muži, že je k ničemu a ať táhne, k jejímu překvapení muž poslechne a odejde (z počátku do azylu hospody, později nadobro). Přitom ona si chtěla vlastně jen popovídat.

Dámy, muži (tak jako dobře vychovaná pejsci) vás na slovo poslouchají! Ne ve smyslu naslouchat, slyšet, ale ve smyslu být poslušný: vykonat, co si jeho paní žádá.

Když je neustále kritizujete, když je celé dny a měsíce či roky nepochválíte, máte pak, na čem jste se samy podílely: obavami (co zase vyvedl) staženého a následně nejistého kluka. Když svým pak mužům neuváženými instrukcemi dáváte nespílitelné úkoly, oni neustále jakoby selhávají a nakonec se předem bojí čehokoli z vašich úst (protože to pro ně je vždy ponížení a trest zároveň – nebyli schopni splnit vaše zadání).

Naopak, kdybyste ve svých mužích (a synech) neustále „viděly“ dokonalé ochránce rodinného krbu, chlapy, na které je spolehnutí, empatické a nádherně jiné tvory, oni by se jimi skutečně stali.

Muž má na okamžiky ponížení paměť jako pes nebo slon: nikdy na ně nezapomene. V databázi negativních emocí na hard disku jeho mozku je to nesmazatelně nahráno. Nelze defragmentovat, nelze resetovat. A vždy, když se pak octne v situaci, která se jen trochu podobá okamžiku, kdy ho otec jako kluka kdysi zbil páskem (třeba protože maminka žalovala, že si neuklidil hračky), pak v desetínách vteřiny budou jeho tělo a mysl zaplaveny adrenalinem a on se vnitřně stáhne v očekávání „výprasku“.

Pokud si muž sám neřekne o radu, nikdy mu ji nedávejte – řekněte, že máte důvěru v jeho schopnosti.

Klukům a mužům jakýkoli trest nefunguje, jak si maminky, učitelky a manželky (které to přece myslí a dělají pro jejich dobro) představují. Kluka

(ale i holčičku, ale ta si to přebere, má alternativní možnosti, protože její mozek je mezi hemisférami o 30% víc propojen) nelze vychovat k pořádku tresty. Výprask je selhání autority, a kluk se kromě ponížení a bezmoci spíše naučí, podvědomě, jen zmatek a výbuch emocí z myslí trestajícího. Na kluky (a muže) platí jedině: chválit, chválit, chválit. A takto a jedině takto, ustalováním a posilováním toho, co jim jde, je možno (do sedmi let věku) vybudovat pevný a neochvějný emoční základ muže na celý další život.

Když žena muže, který se (jsa vyceповán mužskou výchovou party k tomu, aby nikdy nebrečel, před holkami se neponižoval, a evolučně naučen věci zkoumat, a pak jít dál ve stylu Proč znovu?) „poníží“ a přinese jí kytku, zadupe symbolicky do země tím, že ucedí poznámku ve stylu „Takový pometlo? Ty nevíš, že karafiáty nemám ráda?“; docílí tím jen toho, že už jí nikdy v životě žádnou kytku nepřinese.

Řekne-li žena „Zeptáme se na cestu“, muž slyší „Jsi neschopný, nedokážeš se zorientovat.“ Řekne-li „Kohoutek v kuchyni kape, zavoláme opraváře,“ muž slyší „Jsi k ničemu, musím zavolat jiného muže.“ Ze stejného důvodu muži neradi říkají „promiň“. Mají pocit, že tím přiznávají svůj omyl a mýlit se znamená selhat.

Tak ještě jednou: dámy, muži opravdu berou vše, co řeknete, doslova (a vy byste možná měly, tak jako než dostanete řidičský průkaz, povinně a ve vlastním zájmu absolvovat nějakou chlapoškolu, abyste se naučily jak pravidla bezpečnosti jednání s muži, tak používat „brzdy“ nebo umět vyjet ze „smyku“).

Muži jsou, když to s nimi umíte, poslušní. Když jim ale neustálou kritikou a výčitkami a remcáním „nařídíte“, aby byli k ničemu, budou k ničemu. Když je pak zaženete (a je jedno, jestli nevědomě, nebo vědomě) do kouta bezmoci, zaútočí. Tohle jsem měl na mysli větou „Není náhodou domácí násilí ze strany mužů spíše ženami vyprovokované?“

Viktimologie nelže, právě tak jako zkušenosti naprosté bezbrannosti mužů vůči umění ženě ho rozčítit tak, až se přestane ovládat... některé ženy by měly mít na své ironické poznámky (které chlap bere vždy vážně), zvláště před kamarády nebo v posteli, zbrojní pas.

Domácí agrese (nejen fyzická, ale především psychická) je navíc, bohu, mužům ale i ženám žel, stále častěji vedena ze strany žen vůči mužům (a podle nejnovějšího dlouhodobého holandského výzkumu jsou si obě pohlaví v páchání domácího násilí rovna).

Odvěký souboj muži versus ženy je tedy dnes již možno chápat, ve světle rostoucího počtu zjištění o totální rozdílnosti ženy a muže, poprvé v historii lidstva, jen jako sémantické (překladatelské) nedorozumění, které lze následně (jakmile jeden o druhém vzájemně nastudujeme, co jsme vlastně zač, a pak natrénujeme umění milovat právě ony rozdílnosti, kterými se tak dokonale doplňujeme) snadno překonat.

Knihy o zaručeném sexu

Knihkupectví jsou jich plná. Kniha různých exoticky (nejlépe asijsky anebo přímo taoisticky) znějících jmen spisovatelů a spisovatelek o sto plus jednom způsobu, jak si vylepšit sex, jenž, lákají především ženy (které tak mohou přímo či nepřímo apelovat a tlačit na své muže, aby trénovali a lépe je tak uspokojili, aniž by ony samy pro lepší sex hnuly prstem, natož zadkem) je stále víc, ale praxe pokulhává. Jeden můj čtenář mi přinesl několik takových knih na ukázkou a požádal, abych si je prohlédl a řekl mu svůj názor. Jeho žena je prý kupuje jak na běžícím pásu, ale v posteli je prý stále pasivnější.

Samozřejmě, že v zásadě je vždy dobré vůbec se dovědět, že i tohle lze zlepšit a jak (řekl jsem mu). Že totiž tak jako je možné usilovným tréninkem posílit a zvětšit bicepsy nebo jiné svaly těla, tak jako lze natrénovat i lepší slyšení, vidění, dýchání, soustředění, zklidnění, tak lze taky natrénovat (delší, intenzivnější, kvalitnější) sex. Už někdejší „západní“ úspěch indické příručky o různých druzích milostných pozic (Kámasútra) ovšem naznačil, že něco jiného je o nejrůznějších polohách si číst, a něco jiného je zkoušet je v akci.

Číst knihy o (taoistickém, čarodějném, keltském) sexu a dalších dálněvýchodních disciplínách totiž není totéž, jako číst detektivku nebo zamilovaný román. Je samozřejmě podezřelé už to, že o taoistické sexuální extázi píše Angličanka, která dlouze cituje právě z Kámasútry, nebo když o keltském sexu žen suverénně píše muž, a také přitom příznačně varovné, když v předmluvě jedné takové knihy uznávaný guru knih o sexu Mantak Chia uvádí: „Ženy v současnosti zapominají na svou vnitřní sílu a imitují muže. Ženy by neměly být jako muži – ani by to neměly chtít. Jejich úkolem je objevit opravdovou přirozenost ženy. Poznat vlastní slabosti jako přednosti a neoslabovat se jimi ještě více.“

Zvláště „zábavná“ je kniha *Sexy čarodějnice* (napsala jakási LaSalla Firefox). V jednom cvičení doporučuje: „Toto cvičení je určitou nadstavbou pozorování

vulvy z třetí kapitoly. Poznání toho, jak voníte, vypadáte, chutnáte. Je načase seznámit se, se svým tělem. Milovala jste se někdy sama se sebou? Přistupovala jste někdy ke svému tělu se stejnou vášní, s jakou přistupujete ke svému milenci? Žasněte nad svým skvělým tělem a pusťte se do díla.“ Pak následuje popis dalších zkoumání, včetně čichání k prstu, který ve vulvě zkoumá G bod, a doporučení: „Přivoňte si k prstu, vnímejte, jaká je vaše vůně. (Pokud vaše tekutiny páchnou po rybách nebo jinak nepříjemně, máte nějaký druh infekce a měla byste navštívit svého gynekologa.) Dotkněte se prstem jazyka a ochutnejte tekutinu na svém prstu.“

Hm. Docela rád bych věděl, jestli alespoň jedna žena u nás knihu skutečně přečetla, nekuli odzkoušela. A třeba s tím souvisí i zpráva z tisku: „Podle britských vědců mají ženy na ruku častěji bakterie z intimních částí těla (prokázaly se u 21% zkoumaných žen, ale jen u 6% mužů).“

Co asi takové knihy dělají s českými nezkušenými a hlavně neuvěřitelně neinformovanými muži a ženami, když např. absolvent dvou vysokých škol veškeré milostné konání kromě penetrace odmítá, domnívá se, že líbání a hlazení absolvoval už na gymnáziu a teď to pro něho už není, nebo když se jiný vysokoškolák domnívá, že sex je zrada na rodičích, a některé dívky zase v očekávání milostného styku zvrací nebo nemohou jít (a vím i o dvojici, která po několika letech po svatbě přišla na sexuologii s tím, že nemohou počít dítě, a ukázalo se, že se nikdy nemilovali)?

Co asi udělá s českými ženami mužské doporučení M. Piontekové (Tao ženy): „Snaha ženy otevřít se je nezřídka spojena s tím, že jsme se nikdy nenaučily zavřít. Sex s mužem znamená pro ženu poddat se, otevřít, energeticky se vydat (jakoby muž jen pasivně ležel, že, pozn. aut.), není proto divu, že ženy se orientují na muže a následný spánek schouleně vedle muže jim dává pocit bezpečí. Ne všichni partneři však mají pro tyto potřeby ženy pochopení, což vede k napětím a negativním emocím. Pro ženu je enormně důležité vrátit se po pohlavním styku vědomě do svého Středu a aktivovat svou Yangovou sílu, nashromáždit vlastní energii a vyrovnat ji. Takové ženy by měly spát ve vlastní posteli. Dopřejte si čas, znovu se seberte a uzavřete se.“ Hm. Kniha je navíc plná tabulek a dlouhých detailních (tedy mužských) popisů různých cvičení (jak by ne, když knihu přeložil muž!).

Co asi udělá s českou ženou (a její rodinou) kniha Bílé Tygřice (což je prý žena, která provádí sexuální a duchovní cvičení, aby si zachovala krásu a mladistvý vzhled, realizovala svůj ženský potenciál a dosáhla nesmrtelnosti)? Na jednom místě se v ní píše: „Tygřice rozumí své mladistvé

sexualitě, a proto obnovuje motivace a podmínky, které pomohou jejímu tělu a myslí vrátit se do mladistvého vzhledu. Mužovo zasouvání a vytahování penisu za účelem dosažení orgasmu není pro Tygřici sex. Sex pro ni znamená dobrodružství a hravost. Jedno vášnivé a tajné setkání s neznámým mužem je mnohem přínosnější než sto klidných a uvolněných souloží doma s partnerem.“

Naznačuji s Komenským, že konzumace valné většiny těchto knih „toliko pro hovado dobré jest“, a že jakýkoliv extrém samozřejmě víc škodí, než pomáhá. I kdyby totiž existovala nějaká normální a pro tuhle zemi vhodná střední a realistická kniha na toto téma, stejně by se každá další kapitola o tomto způsobu hledání sebe sama či zkvalitňování sexu měla číst teprve tehdy, když adept či adeptka zvládnou všechna doporučovaná cvičení (a některá jsou několikaměsíční): teprve procvičení a posílení určitých svalů v genitální či pánevní oblasti umožní další „cvik“ a další vjem.

I pokud by se někdo (některá) skutečně snažil(a) a cvičení dodržoval(a), asi by to ani fyzicky, ani časově nezvládl(a). V knize Tantra a TAO (Tajemství sexuální extáze, přeložil muž) doporučuje Gilly Smith například toto cvičení pro harmonizaci krevního oběhu: „Žena leží na boku, pokrčenou pravou nohu a nataženou levou. Muž leží nahoře a opírá se o ruce, zatímco žena do sebe zavede jeho zbraň. Padesát čtyři (6x9) tahů lásky. Podporuje krevní oběh a harmonizuje meridiány. Léčí jakékoliv bolesti pohlavních orgánů ženy. Šestkrát denně po dobu dvaceti dnů.“

Dokážete si to představit? Šestkrát denně by se po dobu dvaceti dnů partneři měli doporučovaným způsobem „spojit“ (a pozor, muž celou tu dobu nesmí ejakuovat!)

Hm. Přitom by stačilo, aby žena jemně, tolerantně (a pochvalami, nikdy ne kritikou) postupně naučila svého partnera jak ji uspokojit (muži jsou i v tomto ohledu velmi učenliví), a takto na sebe naladění partneři si jistě najdou další způsoby a možnosti, jak být spolu tělesně stále intenzivnější. Je to vždy žena, která (před)určuje kvalitu rodinné a milostné atmosféry.

Tyhle a podobné knihy o zaručeném sexu jsou k ničemu. A v jistém ohledu jsou pro své čtenářky (a jejich partnery) poněkud nebezpečné. Tak jako v zenu platí, že čtením o koláči se nenajíš, tak čtením knih o sexu orgasmu, či dokonalého milostného splynutí muže a ženy, nedosáhneš...

Přijetí

Je to tak, jak to je, zní záhadné a slavné rčení zenových mistrů a guruů, které dělá racionálně natrénovaným současníkům velké potíže. Psychologové zase mají potíže s neschopností svých klientů (a klientek), aby se naučili(y) přijímat se takového (takovou), jaký (jaká) jsem. Dnes navíc víme, jaký je mozek „lhář“, jak umí předstírat a jak je těžké změnit způsob, jakým (se naučil a) vnímá realitu. Přesto se ale, chce-li a dá-li se do toho, člověk může radikálně pozitivně změnit.

Jak tak roste počet různých kurzů „osobnostního růstu“, roste i počet těch, kteří (které) už zjistili(y), že jen na nich samých záleží, jací (jaké) jsou. Počet nabízených (a zcela jistě i prodaných) knih na různá ta původně terapeutická témata také začíná převyšovat počet knih s „obyčejnou“ beletrií (stačí se podívat na regály v prodejnách knih). A protože se na tomto poli „osobní transformace“ pohybují více jak třicet let (původně to byla jóga a některé jednoduché formy meditace, pak přibyl zen, pak hudba jinak, ale ochomýtal jsem se i u holotropní terapie a šamanských kurzů a konstelací), vidím, co to s lidmi dělá. Jak pozitivně převratné jsou to pro ně zkušenosti a zážitky. Ale také jak schází nějaká ta instituce (?), která by se o tyhle „absolventy“ (po)starala i poté.

Celé ty roky totiž postrádám víc možnosti nějaké „zpětné vazby“. Tedy abych občas dostal zprávu od toho kterého účastníka, co s ním je po půl roce nebo roce, jak se mu (jí) změnil život atd. Občas jsem to seminaristům a seminaristkám dokonce dal jako „domácí úkol“: napište mi, co vás „dostalo“, a pak tak za půl roku, za rok, až vám dojde energie, kterou jste tady získali...

O to víc jsem potěšen, když se ozve někdo, kdo radikálně, ale o to pozitivněji, změnil celý svůj dosavadní život. Někdy je dokonce třeba se i rozvést, aby si pak ten či ona našli jiného, vhodnějšího a stabilnějšího partnera (znám jak muže, který to dokázal a má teď dokonalou partnerku a s ní už i přirozeně porozené dítě, tak ženu, která se během několika měsíců rozvedla, změnila byt, práci, a je šťastná tam a v tom, co teď dělá). Samozřejmě, právě tak mne potěší zpráva od maminek, kterým se podařilo přirozeně, a někdy i doma, šťastně a zdravě porodit, nebo možnost vidět tříletého přirozeně doma porozeného (zdravého, šikovného, rozumného, zvědavého a zkoumajícího, své sestřičky ochraňujícího a s maminkou a tatínkem velmi vyspěle komunikujícího) chlapečka.

Stále mi ale chyběl nějaký důkaz, že totéž, tedy radikálně pozitivní změna, je možná i v psychice ženy vůči manželovi. Kdykoliv na toto téma zabrousím, ženy, které do té chvíle nadšeně příkyvovaly (zvláště když jsem dával do placu nectnosti a nedokonalosti mužů), jakmile naznačím, že to jsou ony, které musí (v partnerských třenicích) začít, vzmuží se jako jedna Amazonka či Šárka a většinou okamžitě reagují zasyčením: „Jak to že my!?! Ať začnou oni...“ a v tu ránu mají vrata, vedoucí k (sebe)přijetí a tím i k odhození všech těch (rodinou, školou a hlavně filmy z Hollywoodu a ženskými časopisy) vnucených brýlí zavřená na sedm egoistických západů. Nejhorší je chování ve stylu „co by tomu řekli lidi“.

Už je to ale tady, a tak se nemohu nepodělit o zprávu jedné takové šťastné ženy:

„Ještě jednou velké poděkování za ženský kruh, který předčil veškeré mé představy. Ta síla je tak úžasná, že se dá jen prožít. Uvědomila jsem si, jak hluboce miluji svého muže, jakým je pro mne požehnáním a jak jsem si nedovolila plných 27 roků toto požehnání přijímat z vnitřní hloubky, jen hodně povrchově, jako by byl hračka, která je zabalená a nikdy nezjistím její dotek, pokud ji nerozbalím a neucítím ve svých rukou její působení na mne. Dnes ráno jsem již dokázala procítit vůni doteku, pohlázení, polibků, milování, tak jak jsem si vždy představovala jen ve svých myšlenkách s vysněným obrazem muže, přitom celé dlouhé roky ležel vedle mne, jen já o tom nevěděla.“

(Sebe)hledačkám

Zároveň se silícím vnějším (reklamním, mediálním, genderovým) tlakem přirozeně sílí i touha některých žen „realizovat“ se: tedy duchovně dospět. Nalézt skutečné základy (duchovní) osobnosti a následně i zdroje (a směr) smysluplného naplnění života. Mimochodem, jakkoliv jsou muži jiní než ženy (a formy jejich hledání jiné než například formy skutečně fungující meditace žen), v oblasti hledání a nalezení duchovnosti jsme si rovni: všichni jsme potenciálně osvícení. Dnes ale oslovím spíše ženy (které, tak jako alkoholik, si často pletou spiritus se spirem: být ženou neznamená rozbít kvůli tomu fungující vztah, právě naopak).

Hledačkám sebe (realizace) se vždy, když o to požádají, pokouším naznačit, co je a co není vhodné a dobré dělat na jejich Cestě. Říkávám, že to mají

v určitém smyslu mnohem snazší než muži: právě pro evoluční předpoklady ženám pro zklidnění mysli stačí popovídat si s kamarádkami (při mluvení a naslouchání fungují ženy, na rozdíl od mužů, v obou mozkových hemisférách), a na Cestě k realizaci přirozené (a nejlépe ještě i orgasmicky) porodit.

Objev a využití darů evoluce (v mozku a mysli je nějak dopředu zakódována možnost osvícení, a v ženském těle jsou právě přirozeným porodem spuštěny všechny ty jinak nespustitelné hormonální a energetické přeměny dívky v Ženu a následně v moudrou vědmu) ale, tak jako upečení chleba, vyžaduje několik zásadních předpokladů.

Tak jako nelze upéct dobrý chleba, aniž byste zadělaly na těsto (a respektovaly rady moudrých babiček předchozích generací nejen, co se týká poměrů jednotlivých surovin, ale také nutnosti nebouchnout dvířky trouby, jinak i dobře nakynutý bochník splaskne na placku), ale čistýma rukama, právě tak nelze dosáhnout osvícení s ušpiněnou myslí.

Chléb ženy, která si nikdy neumyje díž a ruce, je pak vždy, ať ona sama dělá co dělá, ušpiněný a ne příliš chutný. A pokud taková žena bude následně a stále znovu obviňovat mouku a kvásek a troubu, a nedojde jí, že to jsou její špinavé ruce (a myšlenky), které jsou příčinou opakovaných nezdarů, nikdy se jí dobrý chleba (a seberealizace) nepodaří.

Ještě nikdo nedosáhl osvícení (poznání sebe sama) tím, že by se neustále mračil a kritizoval (zvláště muže kolem sebe). Naopak, když žena miluje (toho potenciálně osvíceného v každém, i v sobě), je na dobré Cestě.

Ještě nikdo nikdy nedosáhl osvícení tím, že by utíkal před světem nebo sebou samým, tedy nečistotami a negativitami ve své mysli, do nějakého kláštera či ášramu. Naopak, když se i žena popasuje se svými závislostmi a neřestmi, zlovykem pohodlné lenosti a tendencí k útěkům před vnitřními překážkami na Cestě, naučí se nejen překonat je sama v sobě, ale následně i pomoci je překonávat jiným.

Ještě nikdo nikdy nedosáhl osvícení tak, že by poznával a transformoval sebe samu s přáteli či kamarádkami na zájezdech do Thajska či Indie, ale pokud tam odjede s úmyslem dosáhnout osvícení (tedy se správnými prioritami), najde to správné místo a toho správného učitele.

Ještě nikdo nikdy nedosáhl osvícení bez usilovné práce, jen tak, že se setkal s nějakým tím osvíceným mužem (či s nějakou tou osvícenou ženou), ale má-

li správný úmysl, právě setkání s takovým člověkem ho může popostrčit a dodat energii potřebnou k překonání vnitřním překážek.

Ještě nikdo nikdy nedosáhl osvícení díky narůstajícímu počtu zkonzumovaných svetiříků a blůziček a partnerů a šamanských seminářů, ale má-li pozitivní úmysl dosáhnout probuzení (buddha = probuzený), pak dobrá duchovní kniha, dobrý seminář či hodný partner, ve kterém vidí další zážrak stvoření a proto ho miluje takového, jaký je, může být tou správnou dopravní značkou na Cestě. Často ale stačí zpomalit (třeba chůzi) a naučit se dělat vše na 100% (škrábání brambor a mytí nádobí, ale také skutečně naslouchat svému partnerovi).

Ještě nikdo nikdy nedosáhl osvícení postojem „nevím co chci, ale nedám pokoj, dokud toho nedosáhnou“. Druhá část téhle věty je ovšem v pořádku (pokud vím co chci a na počátku všeho je pozitivní úmysl): „Chci dosáhnout osvícení (zjištění, kdo jsem), abych pomohla sobě a následně i všem, kteří to potřebují, a nedám pokoj, dokud svůj úmysl nerealizují.“

S tímhle pozitivním úmyslem pak cesta do ášramu v Indii nebo meditačního kláštera v Thajsku (ale i v Německu či Polsku) není útekem před nedořešenými problémy se sebou, svým tělem, hormony, zbytky negativních programů z dětství a ryc pic rozbitých minulých vztahů, ale očistná pouť s jednotlivými zastaveními.

Tak jako při pečení chleba je třeba si pokaždé znovu umýt ruce a vyčistit mysl a pec, i při procesu realizace sebe sama (svých evolučních, osobnostních potenciálů) je třeba vyčistit tělo i mysl pořádným rejžákem každodenní snahy a vytrvalosti: překonat ego programy není snadné a zvláště ženám občas schází mužské umění usilovat o realizaci nějakého cíle až s jakousi zatáostí. Mají ale, jak jsem naznačil výše, propojenější mozkové hemisféry, a bránu přirozeného porodu. V těhotenství je žena jaksi automaticky léčena i z dlouhodobých nemocí (kmenovými buňkami budoucího děťátka), a přirozený porod pak, tak jako chleba v peci, pomůže upéct (realizovat, zduchovnět, probudit) ženu žárem orgasmu a takto otevřené pece nevyčerpatelné energie ženského těla.

Evoluce ale byla v tomto ohledu štedrá i k těm, které nemohly a nemohou mít děti: po přechodu mají tyto ženy konečně možnost zužitkovat všechny životní zkušenosti, aniž by byly každým menstruačním cyklem vráceny k tělesnosti (pokud si ovšem mezitím zbytečně neuzavřely všechny brány k duchovnosti rozbitím předchozích vztahů a negativními stopami za sebou) – i ony najdou

sebe sama, najdou svou duchovnost (včetně způsobů, jak pak efektivně pomáhat jiným).

Duchovnost existuje, a měla by být právě v neblíží budoucnosti přirozenou součástí našich životů. To, co se s námi dnes děje ve vnějším světě, není náhoda. To (praktická) duchovnost ale může zachránit svět. Každý člověk je v období okolo jednadvacátého roku svého života „puzen“ k realizaci svých (duchovních) předpokladů, a šance na realizaci (dosažení osvícení) velmi narůstá vždy, když prožívá rok násobku sedmi (je opět v sedmé, duchovní čakře), tedy v každém osmadvacátém, pětatřicátém (to dosáhl osvícení Buddha), dvačtyřicátém, devětačtyřicátém, šestapadesátém a třiašedesátém roce svého věku).

Jen je třeba si tento dar darů zbytečně nepošpinit negativním myšlením, konzumací toho, co není důležité, a hlavně opomíjením toho, co je ženám bytostně vrozeno: lásky a schopnosti obejmout a pohladit (nebo jinak, nepromarnit tyto dary příliš snadným podlehnutím nějakému tomu hormonu, nebo neušpinit se zbytečně mužskými způsoby usilování o to, co máte vy ženy přímo v sobě samých: občas totiž stojíte po kolena ve vodě, a křičíte ze všech sil, že máte žízeň).

Zatímco muži se k propojeným mozkovým hemisférám a duchovnosti musí prodat Skyllou a Charybdou usilovné práce (meditace), ženám to vše evoluce nabízí jako na dřevěné lopatě, kterou se vyndávají upečené chleby z pece.

Porod jako orgasmus

Tak jsem se dočkal: už mohu „poslání“ posledních třinácti let pověsit na hřebík. Už je to tady, opakoval jsem si v duchu, vděčný odvážné americké režisérce, matce tří synů. Spolu se dvěma stovkami nadšených divaček a pár desítkami diváků jsem totiž v rámci Světového týdne respektu k porodu v kině Perštýn ve světové premiéře viděl 85ti minutový dokumentární film *Orgasmický porod*.

Film je to navýsost „vyvážený“: nic neskrývá, ale vše toleruje. Neagituje, jen nabízí. Je plný respektu (k ženám, porodům) ale i revoluční odvahy bořit mýty a iluze. Porodní příběhy gradují: od snadného, hodinového, přes komplikovanější až po dvaadvacetihodinový, a nakonec, jako vyvrcholení, porod orgasmický (na tuhle ženu už do smrti nezapomenu: míra štěstí, kterou

vyzařovala její nádherná tvář, síla a přesvědčivost transu a sexuální rozkoše byla až neuvěřitelná, i když ukázkově viditelná a rozeznatelná).

Jednu chvíli se publikum, úžasem celou tu dobu přikovaně do sedadel, úlevně zasmálo: to když oči téhle ženy začaly z toho dokonalého zážitku „plavat“ a obracet se v sloup. Celý film je totiž jednou dlouhou oslavou těhotných žen a jejich porodů: oslavou původní schopnosti každé ženy šťastně a zdravě porodit vlastními silami. A právě poslední příběh nádherně ilustroval „revoluční“ tezi, že zrození dítěte začíná, ale také končí sexem. Slast orgasmu a štěstí z tváře této ženy přímo číší.

Jeden z těch příběhů (záměrně) je medicínsky vedený porod, který kontrastně k ostatním ční manipulativností, odcizeností, bez sebedůvěry rodičky.

Právě proto by tento film mělo vidět co nejvíce žen: aby přestaly slepě důvěřovat lékařům, a začaly více věřit v přirozenou schopnost svého těla přirozeně porodit. Právě proto by tento film měli vidět i lékaři (a povinně i medicí a politici a ministr zdravotnictví), aby jim to došlo, a dali důvěru ženám a pomáhali a vnucovali se jen tam, kde je to skutečně potřeba.

Ve vstupech mezi jedenácti příběhy pak ve filmu promlouvají prakticky všechny známé americké celebrity tohoto „oboru“: Penny Simkin, Ina May Gaskin, Christiane Northrup, Marsden Wagner, a další lékařky, lektorky předporodní přípravy a porodní báby. Mluví věcně, přesně, popisují situaci v (nejen) americkém porodnictví, a jakoby mezi řádky (ne)obviňují (vše)vědouce, přemedikalizované porodnictví, ale spíše vyzývají netušenou sílu v každé ženě.

„Co se stane, když ženy, místo aby porod protřpěly, jak jim je neustále vnucováno, si jej užijí? *Orgasmický porod* je pádnou výzvou našim kulturním mýtům. Je totiž už statisticky prokázáno, že standardní nemocniční porod není bezpečnější a pro matku a dítě lepší,“ píše na svých internetových stránkách režisérka. Debra Pascali-Bonaro se nemohla na světovou premiéru svého filmu do Prahy dostavit osobně, přestože moc chtěla, a tak jen poslala pozdravný dopis. Vřele doporučuji (i těm, kteří neumí anglicky), podívejte se na několik ukázek z filmu na <http://www.orgasmicbirth.com>.

Dovolte osobnější tón: cestou na metro jsem si, se slzami v očích, v duchu gratuloval - tak jako jsem byl u toho, když se lámaly dějiny společenské (v roce 1968, 1989), mohl jsem svou aktivitou pomoci a přispět paradigmatickým změnám (tady u nás) i např. v oblasti world music,

zenového buddhismu, hudby new age, alikvotního zpěvu, manter, tibetských mís, a v poslední době zejména i při odhalování iluzí a mýtů běžném, tedy medicalizované a odcizeném porodnictví. Hudba new age je již u nás běžně k dostání, na mísy hrají tisíce lidí, pořádají se alikvotní festivaly, běžně se zpívají mantry. Jen v porodnictví došlo ke změnám často jen „kosmetickým“. Pomáhal jsem odhalovat iluze a mýty i teoreticky, v oblasti překladů (duchovních textů), působení hudby a pedagogiky, a vždy jsem narážel na nesouhlas, ale reakce některých žen mne, co se týkalo článků na téma iluzí a mýtů českého porodnictví, velmi překvapily. (Samozřejmě, i tento můj postesk je relativní, o čemž svědčí zpráva o jednom afgánském žurnalistovi, kterému hrozí trest smrti za šíření informací o právech žen).

Však také i v tomto filmu jedna lékařka hovořila o tom, že americké ženy před lety přestaly vyprávět své šťastné porodní příběhy, protože nechtěly uvádět do rozpaků ty ženy, kterým se jejich porody nevydařily. Ukázalo se prý ale, že i v USA je to chyba, a naopak je třeba informace o tom, že naprostá většina žen je schopna porodit orgasmicky, vyprávět a šířit.

Ano, už je to tady. Už mohu „vypnout“, odpočívat, užívat si a odkazovat nejen na knihy a články (které odborníci a ženy, jenž už kdysi, a ne právě šťastně, porodily, a ty, kterým porod ukradli, odmítají číst, a když je čtou, tak v naprosté většině emotivně a předpojatě), ale především na tento film. Dovědět se o orgasmickém porodu je jedna věc, ale vidět šťastné tváře rodičích žen (nebo takto porozených miminek, které mohou zůstat na bříše maminky) je něco zcela jiného.

A tak jako všechny předešlé články na téma přirozených porodů, ani tohle mé doporučení zhlédnutí jednoho převratného filmu není přesvědčování, ale pozvání. A také výzva všem ženám, které tím, že změni způsob, jak uvažují o porodu a jak nakonec porodí, mohou změnit svět.

Jak prohlásila již před lety jedna taková statečná žena, konečně je veřejně odhaleno jedno z nejlépe střežených tajemství téhle maskulinní společnosti: že totiž každá zdravá žena může, z podstaty své existence, zažít porod jako orgasmus.

Začátek konce šeptání?

Napsala mi jedna šťastná (protože cílevědomě připravená a informovaná) maminka, která nedávno porodila (přirozeně, ideálně). Viděla ukázky z filmu *Orgasmic birth* a četla můj článek. Dostal jsem několik podobných reakcí, tato je ale konečně taková, jakou jsem čtenářkám a všem ženám přál: převratná (v onom AHA! efektu) a odhodlaně inspirativní. A tak jako doslov své aktivity na tomto poli něco naznačím a především ocituji:

Absolutně nadšená z ukázek a myšlenky filmu *Orgasmic Birth*, se slzami v očích, nedá mi nenapsat vám.

Ano, ta věta ve vašem článku, že ženy, které to zažily, se stydí hovořit o svém porodu, aby neuvedly do rozpaků ženy, které zažily těžký, dlouhý, bolestivý porod, ta věta mnou otřásla. Vždyť to je celé špatně!

Ano, zažila jsem rychlý, radostný a BEZBOLESTNÝ přirozený nemedikamentózní porod, a až teď mi docvaklo, že místo šeptání této skutečnosti jen blízkým a zasvěceným osobám, je třeba o tom hovořit, křičet, zpívat, a tím osmělit všechny ženy, že se to dá, že to existuje!

Že nejvíc ženy svazuje STRACH, který do nás proniká už při poslouchání strašidelných historek o porodech, když jsme byly malá děvčátka. Dodnes nevím, jestli jsem skutečně fyzicky neměla bolesti, anebo jsem si jen v transu absolutního ponoření dokázala vědomě posunout hranici bolesti.

Ano, dá se родit v extázi štěstí, a tak, že byste už druhý den šly родit znovu. Moje památná věta na druhý den, protože porod byl velmi rychlý, byla: škoda, že jsem si to ještě víc neužila! Ze srdce děkuji za vaše postřehy, práci a inspiraci...

O to tu teď totiž jde: ženy u nás v naprosté většině netuší, že netuší, neví, že neví, a přes rostoucí počet informací o možnostech přirozeného (a tedy pro ně i jejich miminka bezpečného a zdravého) porodu stále zůstávají v neviditelné virtuální kleci negativního celospolečenského naprogramování minulostí. Je nejvyšší čas, aby zjistily, že jsou v pasti, aby se z ní mohly dostat. Je také nejvyšší čas jít (pozitivním) příkladem.

Zopakujme si: na jedné přednášce už přece jen informovaná žena ve vysokém stupni těhotenství chlubitivě vypočítávala, co všechno už ví, že není důležité (protože pro ženu rodičku je přece rozhodující podmínkou zdravého přirozeného porodu vyrovnaná zklidněná psychika), a tak to odříkala: stěhování, budování příčky, malování... a zatímco ostatní ženy jí začaly tleskat, ona (zatím typicky, nechtěně) dodala: Akorát si dodělám diplomku.

Dospěli jsme v Česku na další životní křižovatku (nebo, chcete-li, na vyšší úroveň)? Už se začíná všeobecněji vědět o tom, že stávající, převládající způsob porodu (ve velké nemocnici, pardon, porodnici) není ani bezpečnější, ani levnější, a zdaleka není ideální (také protože předem odsuzuje ženu do role pasivní oběti). Už začínáme vědět, že tudy cesta nevede, ale aby se něco změnilo, musí se změnit především myšlení zainteresovaných: žen i porodníků.

Co kdybyste se, vy, ženy, které jste šťastně a bezbolestně (nebo dokonce orgasmicky) porodily, přestaly stydět za to, že jste „normální“. Co kdybyste přestaly svým mlčením, nebo šeptáním, podporovat generačně předávaný negativní vzorec vztahu k porodu (ale i k menstruaci)... Co kdybyste vy, které jste už šťastně a bezbolestně (nebo dokonce orgasmicky) porodily, přestaly o tom zázraku jen šeptat...

Místo šeptání se radujte, zpívejte o tom, mluvte nahlas a pyšně: vždyť jste naplnily své evoluční poslání, realizovaly jste dar života, zrodily jste se v Ženu, a daly jste zdravý a šťastný život. Buďte na sebe pyšné.

Už je to tady: že by nastal začátek konce šeptání?

Unconditional love

Tenhle termín se nedá do češtiny adekvátně přeložit. *Bezpodmínečná láska* svádí Čechy poněkud mimo směr, který anglický termín přesně vymezuje. Možná nepřímě – *láska bez jakýchkoli podmínek*. Ale i to není přesné, nebo alespoň odpovídající. Pokusím se naznačit, že v rámci duchovní práce a praxe je jakákoli situace potenciálním učitelem. V jakýchkoli podmínkách lze pracovat na sobě, na svém charakteru. Když jsem to dokázal já v rámci své duchovní Cesty v různých zenových centrech, při nácvičce hry na bubny a později na tabla, nebo v komunistickém vězení, a když to dokážu i teď, při „tréninku“ lásky bez jakýchkoli podmínek, pak to může dokázat (v rámci odpovídající motivace a vytrvalosti) téměř každý.

Milovat bez podmínek je velmi těžké a v našich končinách téměř nemožné. Přitom to umí každá důchodkyně – bez jakýchkoli podmínek miluje svého psa nebo kocoura. Jen s partnerem jí to obvykle nejde.

Milovat bez jakýchkoli podmínek umí každá rodička – její miminko může vypadat jako stařeček, ale pro ni je tím nejkrásnějším, a také bez jakýchkoliv podmínek milovaným tvorem.

Milovat bez podmínek uměla Matka Tereza. Připomenu: když se jí novináři ptali, jak to mohla dokázat, tolik let tak intenzivně pečovat o tolik malomocných a postižených, odpověděla: „Protože miluji Ježíše Krista.“ Novináři si to zapsali a chystali k odchodu, ale ona je zarazila: „Ale vy jste to nepochopili. Já jsem milovala a miluji Ježíše Krista v každém tom jednotlivém malomocném.“

Nečekal jsem to, a vída, poslední dobou mám ojedinělou možnost lásku bez jakýchkoli podmínek poslední trénovat. Když mi žena oznámila, že ode mě chce odejít, aby byla sama sebou, zděsil jsem se všech důsledků a v první zbrklé reakci se málem, na její přání, odstěhoval. Pak mi to ale došlo: to ne já, ale ona (respektive nějaký ten bludný program v její mysli) chce odejít. Pokud odejde, já zůstanu. Abych tu byl, až mě bude potřebovat. Protože ji miluju. A jak jsem tak tu „minci“ otočil na druhou stranu (to je mé „zaměstnání“ a poslání posledních let: učit i jiné vidět každý problém, každou situaci, jako minci, z obou stran zároveň), došlo mi, jakou příležitost tak od života (a ženy) dostávám. Naučit se ji, jako muž současnosti (pro kterého je tohle obzvláště těžké), milovat bez jakýchkoliv podmínek.

Ne že by bylo z počátku zase až tak příjemné čekat milou vstřícnou životní partnerku, se kterou jsme prožili tolik intimních a nádherných chvil, a dočkat

se občas úsečné, protivné a na všechno z mé strany negativně reagující fúrie. Ne že by mi netrulo vždy, když úsečně prohlašovala, že se už rozhodla, že ode mne odejde (rozumějte: že mám odejít), nebo že bych nezvedal obočí při každé její donebevolající ženské nelogičnosti (celých několik let mi prý nechtěla říct o svých myšlenkách na rozchod, protože se bála, že bych reagoval prudce a opustil bych ji – a teď mne chce opustit).

I tohle se dá překonat. Když je na počátku všeho pozitivní úmysl, když po promeditovaných a pozitivních letech a tréninku hary jsou myšlenky koherentní a tedy silné, postupně se mi daří milovat ji bez jakýchkoli podmínek: takovou, jaká i teď je. Její krize je samozřejmě i mou krizí, ale na rozdíl od ní (zatím?) beru už po několikáté vlastní krizi jako příležitost: říkám, že jsem „těhotný změnou“. Netušil jsem, že tuhle její (a naši) krizi dokážu využít na nácvik lásky bez jakýchkoli podmínek.

Má žena je už klidnější, nemračí se permanentně, ale jen někdy, je občas i dokonce uvolněná, jako kdysi, pomáhám jí plánovat její sebepoznávací cestu do Indie (a vybíráme ženský ášram, nebo ženské meditace, aby z toho nebyl jen další útěk před sebou samou).

Samozřejmě, vždycky když se vrátí od nějaké své (rozvedené) kamarádky, anebo po obvyklém dvacetiminutovém telefonickém rozhovoru s ní, je opět spíše nepříjemná než milá, ale stačí pár hodin a je to opět ta žena, kterou jsem si vzal a kterou jsem miloval – tou obvyklou láskou zamilovaného a poté šťastně ženatého. Samozřejmě, stále není nic vyřešeno, stále nedělá to, co by měla dělat, aby se z toho dostala.

Dnes ale, i když se vrátí našťavaná na život a mne především (také protože zosobňuji možnost, že to jde, naučit se být šťastný a brát krize jako šanci k pozitivní změně), se na ni dívám a miluji ji stále víc: v jakékoliv pozici, v jakémkoliv pohybu. Ať dělá a říká cokoliv, a dokonce i to, že mne opustí, miluju ji.

Pročže tak jako vím, a občas se mi to podaří uslyšet, že je možné (i jedním uchem) každý zvuk vnímat jako hudbu sfér, teď už vím na vlastní tělo a mysl, že je možno milovat i ženu, která mi na otázku, proč mi to dělá, odpovídá „nevím“, a na otázku proč proti tomu něco nedělá, odpovídá taktéž: nevím.

Je na ní totiž (očima lásky bez jakýchkoli podmínek) přímo vidět, jak zoufale chce nalézt sama sebe, a zatím jí jen nedochází, že nejsem její nepřítel, a že nejprve musí prohrát (svou tvrdohlavost a nekritické chtění dojít ke své pravdě sama), aby pak zvítězila na celé čáře. A právě tahle láska bez jakýchkoli podmínek mi navíc umožňuje nechat ji případně udělat zásadní chybu,

a přesto věřit a důvěřovat, že nezajde tam, odkud by nebylo návratu (a pokud to „špatně“ dopadne a pokazí to, nevinit ji, ale „věnovat“ jí tuhle šanci udělat kardinální a životní chybu).

Naznačím, o co jde ve všeobecnější rovině: o posun v kvalitě citu. Zatímco při zamilovanosti zamilovaný nevidí (nevnímá) nedostatky a chyby své milované (příroda se postará o jakési hormonální zdrogování a vypnutí racionality), při lásce bez jakýchkoli podmínek zamilovaný chyby a nedostatky své milované vidí a vnímá, ale miluje je: patří totiž k její bytosti a osobnosti. Jsou její neoddělitelnou součástí. Bez nich by nebyla kompletní.

Co asi udělá negativními myšlenkami rozvířená mysl ženy v krizi, když nenaráží na odpor a nesouhlas a kritiku, nebo dokonce obviňování? Nemá s kým a čím bojovat - zklidní se. A třeba i stále častěji zapne rozum (selky) a postupně, myšlenku za myšlenkou, začne její mysl (a mozek) přeprogramovávat způsob, jakým vidí svět, toho svého, a sebe, ze znaménka mínus do znaménka plus. Má tendenci se rezonančně vyladit na již uspořádané (a tedy výkonné) vysílání toho vedle ní, kdo ji miluje láskou bez jakýchkoli podmínek.

Navíc modelový příklad koherentní a pozitivní mysli rezonančně láká mysl chaotickou k vyladění. A v budoucnu pak i ona, pokud tou krizí takto pozitivně projde, bude přesně vědět, co je třeba dělat či nedělat v rámci pomoci jiným, podobně postiženým ženám. A vystoupí z bludného kruhu a bude se opět pozitivně vyvíjet.

Objev neuroplasticity mozku totiž naznačuje další vývoj: ona výhybka v amygdale, jménem Radost (znaménko +), tak bude stále používanější, a začne postupně, v oněch dvou desetínách vteřiny (než se rozhodneme my, resp. Tamara), převládat a „vyhýbat“ cokoli se zjeví nebo stane právě jen a jen na kolej Radost (namísto dosavadní koleje Problém). A život se začne vyvíjet směrem ke zdraví, štěstí, pohodě a optimismu.

A také směrem k něčemu, co v češtině nemá přesný význam, a co by se dalo přeložit jako láska bez jakýchkoli podmínek.

Doslov

„Čtu ráda vaše fejetony a moc dobře chápu jejich podtext. A byla bych ráda, kdyby ženám Vaše poselství opravdu docvaklo,“ napsala mi čtenářka (které se to už evidentně podařilo).

Taky bych byl rád. Snad se v té záplavě (pro některé tak nových a jiných faktů a závorek) a informací to poselství neztratilo.

Jde o to, že poprvé v historii lidstva už začínáme tušit, jakým zázrakem je tolerantní a oba obohacující partnerství muže a ženy (tak jiných tvorů).

Poprvé v historii lidstva už začínáme vědět, proč je důležité zvládnout emoce a sebe sama (a že to vůbec jde a jak).

Možná, že jsou některá tvrzení až příliš vyhrocena, ale byl to záměr: jednak abych vůbec zaujal, a také abych naznačil, jak je důležité nebát se a začít si klást docela jiné otázky. A že když žena (muž) bude vnímat svého partnera (partnerku) jako nádherně dokonalý symbol mužství (ženství), on (ona) se jím i stane.

Jsmo to totiž jen a jen my sami, kdo vytváříme kvalitu našich životů, a jen my rozhodujeme, jestli je náš život (partner) problém, nebo radost.

Pokud se jen trochu podařilo zprostředkovat radost z hledání a nalézání zázraku života ve všech jeho podobách, z nádherné odlišnosti žen i mužů, a z objevu, že všechny ty spory a rozchody nejsou důsledkem nepřekonatelné odlišnosti, ale pouhého nedorozumění, pak mé fejetony splnily účel, se kterým jsem je psal.

A pokud se vám kniha líbila, doporučte ji i svým přátelům. Ať se o ní ví. Právě proto jsem ji vydal vlastním nákladem: aby nejen její obsah, ale i distribuce byla „alternativní“. Jiná, ve smyslu nová. Fejetony vycházely původně „na síti“ (tedy na internetu), a potěšilo by mne, kdyby se i jejich knižní podoba rozletěla „po sítích“ spřízněnosti.

Obsah

Dva rozdílné mozky	5
Čichám člověčinu	7
Vložky a kytky	10
Při mytí nádobí se modli	12
Zralá žena nezralá společnost	14
Bohyně se dvěma obličejí	17
Čas sváteční	19
Děti s ďábelským věnem	22
Egotcové a jeduděti	24
Flop a horečka omladnic	26
Hlásím se o Nobelovu cenu	28
Už je to tady (hyperaktivně)	30
Chcete s ním zešílet touhou?	32
Chlupaté housenky	35
Mami, tys mě (ne)rodila doma?	37
Naplňný vztah	39
Násilí v médiích	40
Nebijme své děti	42
Nedomazlení	45
Něha nad zlato	46
Patička	48
Prohrou k vítězství	50
Přežíváme se	53
Slepé střevo a ovulace	55
Tanečnice z Filipín	57
Těžké odbourávání	59
Učitelky	61
Zkreslený pohled na zázrak zrození	64

Stojící ženy	66
Stojící ženy po roce	68
Bludný kruh	70
Mateřské chování a geny	73
Pocit vítězství	76
Nedorozumění	79
Proč znovu?	82
Vypustit	84
Buď sama sebou	87
Priority	88
Holčičky	91
Vtip?	94
Slepičí polévka	97
Soutěž	99
Muž vs. žena	102
Knihy o zaručeném sexu	105
Přijetí	108
(Sebe)hledačkám	109
Porod jako orgasmus	112
Začátek konce šeptání	115
Unconditional love	117
Doslov	121

Všechny mé předchozí knihy na webových stránkách

www.baraka.cz

Další a nové fejetony:

marek.blog.respekt.cz

Kontakt:

barakan@volny.cz

Distribuce:

Roiva music, telefon fax 382 521 084, roiva@seznam.cz,
www.relaxmusic.cz

Knihkupectví Hledající, Za Pohořelcem 12, 169 00 Praha 6, tel. 220 873 250,
fax 271 741 615; mobil 777 564 458, e-mail: info@hledajici.cz

Poznámka autora:

V rukopise mám připraveny k vydání další dvě knihy třeskatých fejetonů,
„Trhlina v realitě“ (další fejetony o době, spiritualitě a novém myšlení)
„Kde končí hudba“ (fejetony o hudbě, době, hluku a zvuku)
a pokud by se našel nějaký sponzor, který by mi pomohl s jejich vydáním,
početl by si on i ostatní.